

DESIGUALTATS DE GÈNERE EN L'ESPORT D'ALT RENDIMENT

LUTXI LASAN

"Para dejar huella en el camino no importa de quien sea la pisada".

Gema Morales. Karate.

RESUM

Aquest treball s'ha realitzat partint de l'interès sobre dos grans àmbits, l'esport i el gènere. S'ha plantejat conèixer les desigualtats existents en l'esport d'alt rendiment. És un treball on es veu reflectida i on es dona visibilitat a aquesta desigualtat de gènere en l'àmbit de l'esport, concretament en l'esport d'Alt Rendiment. Pel que fa al marc teòric, aquest ve introduït pel concepte d'esport i el de gènere, on seguidament es dona una pinzellada a la seva història per poder contextualitzar i saber el paper de la dona anys enrere, i, per tant, així poder conèixer les desigualtats actuals.

El procés de recerca es complementa amb l'estudi estadístic mitjançant enquestes, a diverses franges d'edat i sexe, i entrevistes dirigides a persones que tenen o que han tingut relació amb l'esport d'Alt Rendiment. Amb aquests dos mètodes, s'ha pogut reafirmar que les desigualtats en l'esport d'Alt Rendiment existeixen, i tot i que s'han aconseguit avenços, encara queda molt per equiparar les condicions entre els gèneres en l'àmbit esportiu.

Paraules clau.

Esport, gènere, desigualtat, Alt Rendiment.

ABSTRACT

This research paper has as a starting point two main areas of interest being sports and gender. An intention of gaining knowledge about the existing inequalities in High Performance sports has been raised. This paper reflects and discernates the gender inequalities in the field of sports, particularly in the High Performance sector. In regard to the theoretical framework, it is firstly introduced with the concepts of sport and gender as they are, and later on, followed by a brief description of their history in order to give context and learn about the role of women years back, and therefore, acknowledge the present inequalities.

The research method is then complemented with a statistical analysis through surveys, directed towards many age groups and sexes, as well as interviews aimed at people who have or have had a relation with High Performance sport. With these two methods, it has been possible to reassert that inequalities amongst High Performance sports are existent, and despite the improvement, there is still a lot to do in order to equate the conditions between genders in the field of sports.

Key words.

Sport, gender, inequality, High Performance.

ABSTRACT EN CASTELLANO

Este trabajo se ha realizado partiendo del interés sobre dos grandes ámbitos, el deporte y el género. Se ha planteado conocer las desigualdades existentes en el deporte de alto rendimiento. Es un trabajo donde se ve reflejada y donde se da visibilidad a esta desigualdad de género en el ámbito del deporte, concretamente en el deporte de alto rendimiento. En cuanto al marco teórico, este viene introducido por el concepto de deporte y el de género, donde seguidamente se da una pincelada a su historia para poder contextualizar y saber el papel de la mujer años atrás, y, por tanto, así poder conocer las desigualdades actuales.

El proceso de investigación se complementa con el estudio estadístico mediante encuestas, realizadas a diversas franjas de edad y sexo, y con entrevistas dirigidas a personas que tienen o que han tenido relación con el deporte de Alto Rendimiento. Con estos dos métodos, se ha podido reafirmar que las desigualdades en el deporte de Alto Rendimiento existen, y aunque se han conseguido avances, todavía queda mucho por hacer para equiparar las condiciones entre géneros en el ámbito deportivo.

Palabras clave.

Deporte, género, desigualdad, Alto Rendimiento.

En primer lloc, voldria agrair, a tots i cadascun dels i de les esportistes professionals que han fet grans aportacions a la meva recerca. A més, agrair a totes les persones que amablement m'han respost les enquestes.

Seguidament, agraeixo a totes les persones que han confiat en mi i m'han donat un cop de mà durant la realització d'aquest treball, especialment, agrair als meus pares tot el seu suport.

Gràcies a la meva tutora, per tutoritzar el meu projecte i per la seva dedicació i la seva ajuda quan ho he necessitat.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	6
MARC TEÒRIC	8
1. L'ESPORT	8
1.2. TIPUS D'ESPORT	8
1.3. L'ESPORT I LA SOCIETAT	9
2. ESPORT D'ALT RENDIMENT	9
2.1 ESPORT D'ALT RENDIMENT A ESPANYA	10
2.1.1 CRITERIS DE VALORACIÓ	10
2.2 L'ESPORT D'ALT RENDIMENT A CATALUNYA	11
2.3 DECRET 337/2002	12
3. EL GÈNERE	12
3.1 ESTEREOTIPS DE GÈNERE	13
4. ESPORT I GÈNERE	15
4.1 EVOLUCIÓ DE L'ESPORT I LA DONA	15
4.2 LA DONA ALS JOCS OLÍMPICS	17
5. LA DESIGUALTAT	20
5.1 TIPUS DE DESIGUALTATS	20
6. DESIGUALTAT DE GÈNERE	21
7. DESIGUALTAT DE GÈNERE EN L'ESPORT	22
7.1 DESIGUALTAT DE GÈNERE EN L'ESPORT PROFESSIONAL	22
7.2 DESIGUALTATS EN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ ESPORTIUS	26
7.3 DESIGUALTATS DE GÈNERE EN LA RELIGIÓ I LA CULTURA	26
MARC PRÀCTIC	27
8. ENTREVISTES	27
9. ENQUESTES	48
9.1 ANÀLISI DE LES ENQUESTES	48
CONCLUSIONS	66
WEBGRAFIA	69
BIBLIOGRAFIA	74
ANNEXOS	75
ANNEX 1. GLOSSARI	75
ANNEX 2. PREGUNTES DE LES ENTREVISTES	77
ANNEX 3. MODEL D'ENQUESTA	78

INTRODUCCIÓ

Des del primer moment he tingut molt clar que el meu treball havia d'estar relacionat amb l'esport, ja que aquest sempre ha estat present a la meua vida i forma part del meu dia a dia. Son nou els anys que porto jugant a handbol. D'altra banda, a casa sempre he tingut el paper de la dona a la societat molt present, gràcies a la meua mare sempre m'he interessat i he estat al cas de les dificultats que han tingut i és per això que vaig voler endinsar-me dintre d'aquests dos grans àmbits: l'esport i la dona.

Quan vaig fer el voluntariat al mundial d'handbol femení a Granollers, al desembre de l'any 2021, vaig ser conscient que les dones esportistes no tenen les mateixes repercussions als mitjans de comunicació, ja que ni tan sols a les finals de la competició van anar personalitats amb càrrecs importants com sí que assisteixen a mundials masculins, entre d'altres. Allà va ser quan em vaig començar a plantejar si l'esport femení i l'esport masculí estan en igualtats de condicions i si no era així, quines eren les desigualtats que existeixen entre ambdós.

La meua idea inicial va ser les desigualtats de gènere en l'àmbit de l'esport, un tema molt general i, per tant, s'havia d'especificar. Un dia, mentre valorava el tema del treball amb la meua tutora, vam parlar sobre les possibles branques que tenia la meua proposta i entre d'elles estava l'esport d'Alt Rendiment, així que vam apostar per aquesta. Doncs, el meu treball tracta sobre les desigualtats de gènere a l'esport d'Alt Rendiment.

Una vegada el tema ja era concretat, els objectius que em vaig plantejar a l'inici van ser els següents:

- Determinar què és l'esport d'alt rendiment.
- Conèixer la realitat de la desigualtat de gènere que hi ha en l'esport d'Alt Rendiment.
- Descobrir amb quines dificultats es troben les dones que fan esport d'Alt Rendiment en el seu dia a dia.
- Conèixer l'opinió de jugadores/jugadors professionals/semiprofessionals sobre la situació.
- Analitzar com afecta ser esportista de gènere femení en l'àmbit professional i nivell personal.

I les hipòtesis que vaig raonar van ser:

- *El volum de dones que realitzen esport d'Alt Rendiment és molt inferior al dels homes.*
- *Les dones que practiquen esport d'Alt Rendiment es troben amb dificultats en el desenvolupament personal pel seu gènere.*
- *El gènere femení a l'Alt Rendiment considera que és molt difícil poder arribar a igualar les seves condicions laborals amb les del gènere masculí.*

Per poder fer-ho, he dut a terme entrevistes a diverses persones, que tenen o que han tingut relació amb l'esport d'Alt Rendiment durant la seva vida, i també enquestes, creades per mi, a persones de diferents franges d'edat amb la intenció de comparar els resultats obtinguts. L'objectiu del meu marc pràctic és aconseguir la màxima informació possible i així poder arribar a aconseguir aquests objectius i afirmar o negar les anteriors hipòtesis.

MARC TEÒRIC

1. L'ESPORT

L'esport és tota activitat física que implica un seguit de normes i regles dins d'un espai o àrea concreta com un camp de joc, una pista, etc. Normalment, ha d'estar associat, és a dir, dins d'una federació o un club, i ha d'estar exigit a una competició individual o col·lectiva.

La capacitat física de l'esportista és molt important per determinar el resultat de guany o pèrdua encara que, també es reconeix com esport aquelles activitats competitives que uneixen l'activitat física i l'intel·lecte.

1.2. TIPUS D'ESPORT

Els esports poden estar agrupats segons diverses qualitats, com ara:

- **Esports de pilota:** on la pilota és l'objecte més valuós, aquesta té tanta importància que fa que els jugadors/es estiguin més concentrats en ella que en l'equip contrari. A més, és la pilota la causant de què les jugades d'aquests esports siguin catalogades com a ofensives i defensives. Com a exemples tenim: el futbol, el bàsquet, l'handbol, el voleibol, entre altres.
- **Esports de lluita:** en aquests esports és on més s'utilitza el contacte entre els jugadors/es, és un enfrontament entre els oponents i guanya qui derrota al contrari o qui té més puntuació a l'hora de colpejar. Per exemple, dins d'aquests esports podem trobar: l'esgrima, la boxa i les arts marcial, entre d'altres.
- **Esports atlètics:** dintre d'aquests esports no existeix cap oponent ni cap pilota que sigui l'objecte referent, sinó que aquest tracta del mateix esforç. En aquest cas, qui practica un esport atlètic, l'objectiu que té és aconseguir els millors resultats possibles fent servir al màxim el seu rendiment. Com per exemple: l'atletisme, la natació i la gimnàstica.
- **Esports de contacte amb la natura:** bàsicament quan parlem dels esports amb contacte a la natura parlem d'un jugador que ha de superar tots els obstacles que li genera la natura, com pot ser l'aigua, la neu i la fauna. Podem classificar l'esquí, la caça, l'alpinisme i el surf dintre d'aquests esports amb contacte a la natura.
- **Esports mecànics:** en aquests esports els objectes necessaris són les màquines. Aquestes fan ús com a una extensió del mateix cos del practicant, amb la intenció d'assolir maximitzar el seu rendiment. Dintre d'aquests localitzem el motociclisme, l'automobilisme, el ciclisme, entre d'altres.

1.3. L'ESPORT I LA SOCIETAT

L'esport i la societat sempre han estat relacionats, aquest té una ampla influència dins la nostra societat, i un impacte directe en el desenvolupament d'aquesta. Especialment, destaca la seva importància dintre de la cultura i de la identitat nacional de cadascú. En l'àmbit pràctic, l'esport ha tingut un efecte força positiu en els àmbits d'educació, de l'economia i de la salut pública.

En l'educació, l'esport transmet una sèrie de valors a tot a qui el practica. Acostumen a ser valors com el respecte, el compromís, la responsabilitat, la competitivitat, el treball en equip i el companyia, entre d'altres. L'esport també facilita les relacions socials entre les diferents persones i cultures, i és per això que ajuda a establir un respecte cap a la resta de persones i ensenya a competir constructivament sense arribar a cap mena d'enfrontament. A més, un dels valors més importants que s'adquireixen de l'esport és l'aprenentatge, perquè t'ensenya, a mesura que vas guanyant experiència, a saber afrontar tant les victòries com les derrotes.

La influència que té l'esport a la nostra economia és indiscutible, ja que aquest el practiquen milers de persones, i aquestes persones fan possible que l'esport tingui una gran quantitat d'espectadors. Per realitzar esport es necessiten uns serveis mínims, aleshores, afavoreix a l'economia puix que aquests serveis creen la necessitat d'obrir nous mercats, de construir noves instal·lacions i infraestructures, i, per tant, promoure l'activitat econòmica.

Cal destacar, que qualsevol activitat física col·labora a la millora de la salut, física, mental i social. Per això, podem dir que l'esport aporta benestar i bona qualitat de vida a la nostra societat, perquè les persones que acostumen a practicar esport o fer qualsevol altra activitat física estan satisfetes amb això que fan i milloren el benestar.

2. ESPORT D'ALT RENDIMENT

L'esport i l'exercici físic s'està tornant més comú a la nostra societat a mesura que les persones es tornen més conscients de la importància de l'activitat física per a la salut. Tot i això, algunes persones van més enllà i fan de l'esport la seva professió, com és el cas dels esportistes d'Alt Rendiment.

Entenem per rendiment l'acció de rendir o rendir-se, el profit que algú o que alguna cosa dona. Per altra banda, l'adjectiu alt es relaciona bé amb l'alçada o amb un nivell elevat. Aquests dos conceptes sovint s'associen amb la forma física i l'esport.

Per tant, anomenem esport d'Alt Rendiment a l'esport que té com a principal objectiu aconseguir el màxim rendiment físic en el nivell més alt de competència, tant en l'àmbit nacional, mundial o olímpic.

2.1 ESPORT D'ALT RENDIMENT A ESPANYA

A Espanya l'esport d'Alt Rendiment té un ampli desenvolupament resident a les federacions esportives amb el suport de les comunitats autònomes. Aquest esport està subvencionat per l'Estat amb l'objectiu d'augmentar de manera internacional el nivell esportiu d'Espanya.

L'esport d'alt nivell es considera d'interès per a l'Estat, ja que constitueix un factor essencial en el desenvolupament esportiu. També per l'estímul que suposa per al foment de l'esport base, en virtut de les exigències tècniques i científiques de la preparació, i per la seva funció representativa d'Espanya a les proves o competicions esportives oficials de caràcter internacional (Ley 10/1990 del Deporte/Título Primero. Principios Generales. Art. 6).

L'acreditació de l'esportista d'Alt Nivell s'obté mitjançant una resolució de la presidenta del CSD. La relació dels esportistes d'Alt Nivell es publiquen al BOE. Al BOE 177 de 25/07/2007, dins de l'article 4 trobem els criteris de valoració que se segueixen per l'accés a esportista d'alt nivell.

2.1.1 CRITERIS DE VALORACIÓ

Article 4. Criteris de valoració per a l'accés a la condició de ser esportista d'alt nivell.

1. Podran obtenir la condició d'esportista d'alt nivell els esportistes amb llicència federativa estatal o amb llicència autonòmica homologada que, participant en competicions organitzades per les Federacions Internacionals reguladores de cada esport o pel Comitè Olímpic Internacional, i sense perjudici del que pugui ser acordat excepcionalment per la Comissió d'Avaluació de l'Esport d'Alt Nivell, compleixin els criteris exigits a l'annex del present Reial decret, segons la pertinença a algun dels grups següents:

Grup A: Esportistes de categoria absoluta, que participin en modalitats i/o proves olímpiques.

Grup B: Esportistes de categoria absoluta, que participin en modalitats i/o proves no olímpiques, definides i organitzades per les federacions internacionals a les quals estiguin integrades les federacions espanyoles.

Grup C: Esportistes de categories d'edats inferiors a l'absoluta (entre 22 i 15 anys) que participin en modalitats i/o proves olímpiques.

Grup D: Esportistes de categories d'edats inferiors a l'absoluta (entre 22 i 15 anys) que participin en modalitats i/o proves no olímpiques, definides i organitzades per les federacions internacionals en què estiguin integrades les federacions espanyoles.

Grup E: Esportistes de categories d'edats inferiors a l'absoluta (entre 20 i 15 anys) que participin en modalitats i/o proves olímpiques de categories absolutes.

Grup F: Esportistes de categories d'edats inferiors a l'absoluta (entre 20 i 15 anys) que participin en modalitats i/o proves no olímpiques de categories absolutes, definides i organitzades per les federacions internacionals en què estiguin integrades les federacions espanyoles.

2. Tots els grups previstos a l'apartat anterior s'estructuren alhora, depenent del tipus de prova a la qual competeixi l'esportista, del tipus d'actuació que es valori i, en el cas de les proves no olímpiques, també depenent del nombre de països participants en la competició. Aquesta estructura és l'establerta l'annex de la present norma.

2.2 L'ESPORT D'ALT RENDIMENT A CATALUNYA

Segons la Generalitat de Catalunya, a la pàgina de l'Alt Rendiment i esport federat: L'Alt Rendiment esportiu és el procés evolutiu en el qual s'integren els i les esportistes que han assolit o tenen com a objectiu assolir el nivell més alt de competició esportiva, l'anomenat esport d'alt nivell.

A l'esport d'alt nivell s'arriba a partir de la millora tècnica i esportiva que els i les esportistes aconseguen en una etapa inicial de tecnificació esportiva, per a la qual han estat seleccionats prèviament pel seu rendiment i condicions físiques.

Un esportista ARC és aquell que pertany a algun dels Programes ARC existents de les federacions catalanes. Hi ha tres tipus d'esportistes ARC:

- Esportista "Perfeccionament": són els esportistes detectats per la federació entre tots els participants d'iniciació. Es basen en el seu potencial com a possibles esportistes d'alt nivell.
- Esportista "Futur": aquells que cada federació determina que tenen les característiques necessàries per aconseguir l'alt nivell a curt termini.
- Esportista "Alt Nivell": esportistes catalans que participen o tenen opcions de participar en les competicions de màxim nivell organitzades per les federacions esportives internacionals i que figuren a les llistes que aprova la Presidència del Consell Català de l'Esport, Decret 337/2002, de 3 de desembre (Cap.3 art.17 b).

El certificat d'esportista d'Alt Rendiment del Consell Català de l'Esport va destinat a:

- Presentar als centres acadèmics, en referència als avantatges dels que poden gaudir els estudiants d'ESO i Batxillerat.
- Reserva de places a esportistes en els ensenyaments universitaris i no universitaris en centres de Catalunya (sempre que compleixin els requisits acadèmics necessaris)
- Per a l'exempció en les proves d'accés als ensenyaments.

Hi ha dos tipus de certificat:

- **Certificat de Tecnificació**: el poden demanar tots els esportistes ARC per fer l'adaptació curricular a l'etapa d'ESO i Batxillerat.
 - Termini de presentació: primer trimestre del curs escolar.
 - Requisit: estar en actiu al Programa de Tecnificació ARC amb una antiguitat mínima d'un any.

- **Certificat d'Alt Rendiment:** es poden beneficiar d'aquest certificat aquells esportistes "Futur" que estiguin becats a centres de tecnificació homologats pel Consejo Superior de Deportes i els esportistes "Alt Nivell".

2.3 DECRET 337/2002

DECRET 337/2002, de 3 de desembre, sobre l'alt rendiment esportiu.

Aquest decret té diferents articles els quals tracten sobre l'esport d'alt rendiment i sobre els objectius d'aquest.

Té per estructura dos aspectes bàsics: l'esport d'alt nivell i la tecnificació esportiva. Pel que fa a l'esport d'alt rendiment, la gestió de la condició de l'esportista d'alt nivell és l'aspecte primordial. Amb referència a la tecnificació esportiva, existeixen determinades regles que s'han d'aplicar i desenvolupar.

L'article també estableix els òrgans universitaris que depenen de l'Administració esportiva de la Generalitat de Catalunya, que han d'avaluar i fer el seguiment de les actuacions que s'han de realitzar amb relació a les dues fases abans esmentades, concretament la Comissió d'Avaluació i la Comissió Tècnica de Seguiment.

3. EL GÈNERE

Quan parlem de gènere, parlem sobre la identitat de gènere o l'expressió de gènere. La identitat de gènere fa referència a la identificació dels rols i estatus que s'atribueixen tant als homes com les dones, sense tenir en compte les seves característiques biològiques de naixement. En canvi, l'expressió de gènere fa referència a la manera d'expressar-se, els gustos i comportaments que s'espera d'un determinat gènere; hi ha l'expressió de gènere masculí; l'expressió de gènere femení i per a les persones andrògines l'expressió de gènere és una barreja, que pot ser variable de les dues.

Tal i com es redactat al Medical Dictionary la definició de gènere és: *"És la categoria que s'assigna a una persona per sí mateix o a altres, segons el sexe"*.

A diferència del gènere, el sexe és: *"El caràcter biològic o qualitat que diferencia als mascles i les femelles entre sí segons el expressat per l'anàlisi de les gònades de la persona, morfològiques (interna i externa), de cromosomes i les característiques hormonals"*. (Medical Dictionary)

El sexe, un terme que sovint es confon amb el gènere, però aquest té a veure amb tot el conjunt de característiques biològiques i fisiològiques que distingeixen els homes i les dones. Aquestes característiques, com per exemple les adaptacions fisiològiques, endocrines, metabòliques i cardiorespiratòries, poden determinar les principals diferències entre els homes i dones en el rendiment esportiu.

3.1 ESTEREOTIPS DE GÈNERE

Segons la Generalitat de Catalunya, a la pàgina d'estereotips de gènere: La Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, defineix els estereotips de gènere com les imatges simplificades que atribueixen rols fixos als comportaments suposadament "correctes" o "normals" de les persones en un context determinat segons el sexe al que pertanyen.

Els estereotips, per definició, no han de ser positius ni negatius, però quan ens mostren "com haurien de ser les dones i els homes", i representen les dones en una posició d'inferioritat respecte als homes, es converteixen en estereotips negatius que reforcen les desigualtats de gènere.

L'eliminació dels estereotips de gènere és fonamental per a l'aplicació efectiva de la igualtat entre dones i homes, tal com indica el preàmbul de la Llei 17/2015, per això les administracions i els poders públics de Catalunya han de fer tot el possible per eliminar els estereotips i obstacles en que es fonamenten les desigualtats en la condició i posició de les dones, que condueixen a una valoració desigual dels rols que tenen dones i homes en matèria política, econòmica, social, cultural i esportiva.

En el cas de la publicitat i dels mitjans de comunicació, l'ús dels estereotips de gènere ha de ser especialment curós, ja que tots dos estan adreçats a un gran públic i tenen un poder amplificador.

Tal i com assenyala Macías (1999, p. 304) a la seva tesi sobre estereotips i esport femení, *"l'esport no té gènere intrínscament. Les definicions de masculinitat i feminitat estan imposades socialment sobre les activitats esportives"*. Així doncs, encara ara hi ha activitats considerades "de nens" i altres activitats considerades "de nenes". Gairebé totes les pràctiques esportives poden ser practicades per nens o per nenes indistintament, però moltes activitats esportives socialment se'ls ha assignat una etiqueta de gènere, fet que suposa una barrera per nens i nenes que no es senten atrets per certes activitats pel simple fet de les considerin del sexe oposat.

A les taules que observem a continuació trobem alguns exemples d'estereotips de gènere relacionats directament a la cultura masclista. La primera sobre els trets personals i l'altre sobre l'aparença física.

TRETS PERSONALS	
Dones	Homes
Casolanes	Mundans
Emotives	No expressen les emocions
Influenciables	No influenciables
Ploren molt	No ploren mai
Parlen molt	De poques paraules
Endreçades	Desendreçats
De lletres	De ciències
Només busquen amor	Només busquen sexe
No són heroïnes de les històries	Són els herois de les històries
No tenen força física	Tenen força física
Passives	Actius

Taula 1: Estereotips de gènere. Extreta de:

<https://dones.gencat.cat/ca/ambits/mitjans-comunicacio/recomanacions-publicitat-igualitaria/estereotips-de-genere/>

APARENÇA FÍSICA	
Dones	Homes
Han de ser guapes, primes i joves	Poden ser lletjos, grassos i vells
Sedueixen amb el seu atractiu físic i el seu cos és objecte de desig	Sedueixen per la seva intel·ligència, èxit social i poder econòmic
Subjectes passius de la conquesta sexual	Subjectes actius de la conquesta sexual
No poden mostrar el seu desig sexual i posen excuses	Sempre tenen desig sexual
Han de cuidar el seu aspecte	Poden no cuidar del seu aspecte

Pateixen problemes de salut com incontinència, restrenyiment o morenes	No pateixen aquests problemes
Vesteixen de rosa quan són nenes	Vesteixen de blau quan són nens

Taula 2: Estereotips de gènere. Extreta de:

<https://dones.gencat.cat/ca/ambits/mitjans-comunicacio/recomanacions-publicitat-igualitaria/estereotips-de-genere/>

4. ESPORT I GÈNERE

La pràctica de l'esport és un joc o activitat, amb l'objectiu de millorar la forma física i psicològica de la persona que el practica, l'esportista. L'esport no només ajuda els atletes a mantenir-se en forma, sinó que també ajuda a combatre diferents mals, reforça la part psicològica de qui el practica i sobretot millora la seva qualitat de vida.

La idea de l'esport ha canviat amb els anys. En un principi, l'esport va ser creat per als homes i per a que ho practiquessin ells, és a dir, un esport on les dones no hi tenien cap lloc. Per sort, avui dia ja no és així i ara la dona està una més involucrada al món de l'esport i de l'activitat física. Amb el pas dels anys, tant la cultura com els valors de les persones han anat canviant, fets que han donat pas a que les dones s'incorporessin al món de l'esport. Tot i així han hagut de superar moltes dificultats i obstacles que tant els homes com la societat els han imposat.

Aquest origen de les dones en la pràctica esportiva està molt vinculat amb la discriminació que aquestes han patit durant tota la història. La seva implicació en l'esport és paral·lela a la història del feminisme i la presència i importància de les dones als espais públics.

4.1 EVOLUCIÓ DE L'ESPORT I LA DONA

Aquest apartat és un breu resum sobre el paper de la dona en l'esport durant el pas del temps, amb l'objectiu de fer referència a fets importants per posar en context el treball i també per conèixer i entendre aquesta evolució.

L'exclusió, discriminació i marginació que han suportat les dones durant tota la història, com no podia ser d'altra manera, també es veu reflectida a l'àmbit de l'esport. La participació i la presència de les dones a l'àmbit de l'esport va en camí paral·lel a la resta d'àmbits: cultural, laboral, econòmic, polític i social. La seva incorporació a la vida esportiva ha estat plena de dificultats influenciades pels estereotips de gènere.

Durant l'antiguitat el paper de la dona sempre ha estat molt marcat encara que hi ha hagut algunes excepcions com les dones espartanes que eren educades per lluitar. A l'Edat Antiga, concretament l'any 776 aC a Olímpia (Grècia), on es van realitzar els primers Jocs Olímpics, s'excloïa la participació de les dones en qualsevol activitat física, i no només com a esportistes, sinó que també com a espectadores. Les dones casades tenien prohibida l'entrada, només les dones solteres podien assistir com a espectadores. Es tenen algunes referències que les dones de l'època en conseqüència a aquesta marginació van organitzar uns jocs olímpics només per dones en honor a la deessa Hera i els van anomenar "Jocs Hereos" i que es van prohibir amb l'arribada del cristianisme durant l'època romana en ser considerats celebracions paganes.

A l'edat mitjana només les dones de la noblesa practicaven esport com la caça o l'hípica, ja que no estava ben considerat que les dones fessin activitats físiques. El cristianisme va potenciar el patriarcat i les dones van quedar relegades a la vida domèstica. Les dones xineses practiquen un esport anomenat "cuju" que era una mena de futbol primitiu.

Durant el Renaixement, segle XVIII, les dones continuen dedicant-se a les labors domèstiques. Continuen havent-hi separació social de classes, només les dones de l'aristocràcia podien practicar esports com la dansa, i les dones de classe baixa participaven en els jocs populars. En aquest període comencen a crear-se la majoria estereotips de gènere, s'imposa el model de dona fràgil i delicada. Entre els segles XIX i XX, van sorgir les escoles de gimnàstica i es comencen a plantejar models d'educació física i esportiva diferenciats per homes i dones. Les dones burgeses comencen a practicar esport com el tir amb arc, el criquet o el patinatge sobre gel.

Després de la Primera Guerra Mundial sorgeix un nou model de dona moderna que practica esports fins ara considerats masculins com el tennis, el ciclisme, l'esgrima, el bàsquet, la natació o l'esquí. És començar a pensar que l'esport és bo per la salut de les dones.

A la marató de Boston el 19 d'abril del 1967, Kathrine Switzer, va fer història. Aquesta dona ser la primera en córrer una marató. Ho va fer sota el nom de KV Switzer i amb el número 261 a la dorsal, ja que era una prova feta per als homes que tinguessin dorsal. Durant la carrera un dels homes de l'organització d'aquesta, va intentar aturar-la dient: *"¡Sal de mi maldita carrera y devuélveme el dorsal!"*. Switzer no es va retirar de la carrera gràcies a altres corredors que la van ajudar i així va poder finalitzar la marató. Aquest fet, va fer història, ja que als cinc anys més tard les dones van poder participar activament a les maratons de USA. Fins que al 1984 es va incloure la marató femenina als Jocs Olímpics.

Imatge 1. Kathrine Switzer. Extreta de:

<https://s2.r29static.com/bin/entry/905/0.2.2000.2000/x/1783887/image.png>

Des d'aleshores, el patró de les dones ha canviat i les dones són vistes com a persones que comencen a practicar esport. Les dones també van començar a incorporar-se al món laboral i comencen a canviar els seus estils de vida, deixant de dedicar-se exclusivament a les tasques domèstiques i de cura dels fills/es per treballar fora de casa per un sou.

L'evolució de la dona a l'esport està lligada directament a la seva pròpia evolució social.

4.2 LA DONA ALS JOCS OLÍMPICS

Durant molts anys les dones han estat excloses dels Jocs Olímpics. L'any 1894 es va fundar el COI (Comitè Olímpic Internacional), l'autoritat administrativa central dels jocs, tots els que formaven part d'aquesta autoritat eren homes, Pierre Coubertin va ser el seu fundador. L'any 1896 es van celebrar els primers Jocs Olímpics Moderns, sense cap participació femenina durant molts anys. Coubertin se'n va mostrar sempre en contra de la participació de les dones a la competició. Deia: "Los juegos son la solemne y periódica exaltación del deporte masculino, con el aplauso de las mujeres como recompensa".

A París l'any 1900 es van realitzar els primers Jocs Olímpics amb participació femenina en el golf i en el tennis, van participar 22 dones de 1206 esportistes. Encara que no es va considerar com una participació oficial, ja que es va limitar la participació en competicions considerades de caràcter femení. Aquell mateix any, Charlotte Cooper, que havia guanyat tres vegades el Torneig Wimbledon, va ser la primera dona a guanyar una medalla olímpica per quedar en primera posició.

Imatge 2. Charlotte Cooper. Extreta de:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/98/Charlotte_Cooper.jp

Al 1912 en una revista olímpica el fundador, que no estava a favor de que les dones participessin en els jocs, va afirmar el següent:

“Quizás las mujeres se darán cuenta, rápidamente, de que esta tentativa no beneficia a su encanto ni a su salud, sin embargo, lo que sí tiene interés es que la esposa participe con amplitud en los placeres deportivos de su marido, incluso que dirija de forma inteligente la educación deportiva de sus hijos. Una Olimpiada femenina sería impracticable, inestética e incorrecta”. Pierre Coubertin també va definir els Jocs Olímpics de la següent manera: *“La exaltación solemne y periódica del atletismo masculino, con un carácter internacional como base, con un sentido de lealtad y de arte y los aplausos femeninos como recompensa”.*

Com a resposta a aquesta discriminació sexista un grup de dones van organitzar a l'any 1922 i 1926 uns Jocs Mundials Femenins. Aquests events van tenir molta participació, fet que va fer al COI (Comité Olímpic Internacional) reconsiderar la seva postura i obrir els Jocs Olímpics a les esportistes femenines.

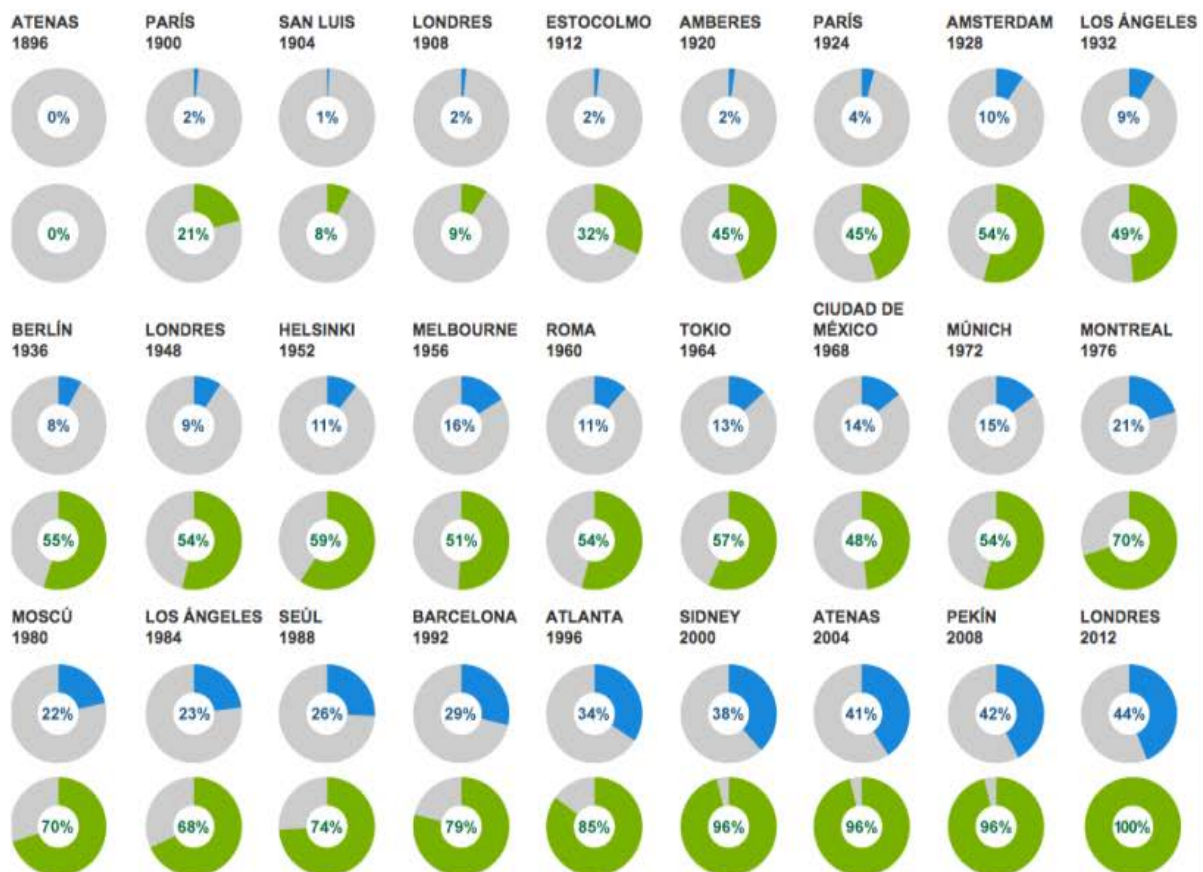
Als Jocs Olímpics d'Amsterdam a l'any 1928 va ser la primera vegada que les dones van participar de forma oficial. De 2883 atletes, 77 va ser dones. A més del tennis i el golf van competir en esgrima, gimnàstica, natació, salts i atletisme. Però en aquest últim van limitar la seva participació a les modalitats de: 100 metres, relleus 4x100, salt d'altura, llançament de disc i els 800 metres. El COI va considerar la prova dels 800 metres una prova massa dura per, segons ells, la naturalesa dèbil de les dones i va prohibir la seva participació a la mateixa durant 30 anys, fins el 1960 a Roma.

La participació de les dones als Jocs Olímpics anava augmentant lentament, així com la visibilitat de l'esport femení però no era suficient. Alice Meillat va fundar la Federació de Societats Femenines de França i la Federació Internacional Esportiva Femenina. També va impulsar l'organització d'uns Jocs Mundials Femenins a Praga a l'any 1930 i a Londres a l'any 1934. Desde llavors, la presència de la dona va començar a créixer de forma imparable.

A Montreal, 1976, la quota de participació femenina va ser del 21%. Van competir 1260 esportistes. A més en aquesta edició Nadia Comaneci va fer una fita històrica convertint-se en la primera atleta en aconseguir un deu en una competició, demostrant una excel·lent capacitat física i tècnica. A Seul, 1988, van ser més de 2000 esportistes femenines. A Atenes 2004 es va arribar al 41% de participació femenina. A Londres 2012 va haver-hi rècord de participació femenina amb 4850 esportistes, un 46% del total. A més va ser la primera vegada que les dones competeixen en totes les categories. Aquests jocs van ser coneguts com els "Jocs de les Dones"

En la imatge 3, podem veure que el percentatge de participació dels Jocs Olímpics, des de Atenes 1896 fins a Londres 2012. Es pot observar clarament la incorporació de la dona als jocs. El verd indica el percentatge de països que van portar mínim una dona en el equip. I en blau, a les dones entre tots els esportistes que hi participaven en cada edició.

Imatge 3. Participació femenina als Jocs Olímpics. Extreta de: https://www.vilafranca.cat/doc/paper_dona.pdf

Als Jocs Olímpics de Rio, 2016, la participació va ser d'un 45%, i les dones van conquerir una altra fita històrica aconseguint el percentatge més alt de medalles de la història, un 44% de les medalles van ser aconseguides per dones.

Als últims jocs celebrats Tokio 2020 (celebrats al 2021 a causa de la pandèmia) la participació va arribar gairebé a estar igualada amb un 49% de participació de dones.

Incorporació de les esportistes espanyoles als Jocs Olímpics:

Lili Alvarez i Rosa Torras van ser les primeres espanyoles en participar en uns Jocs Olímpics i ho van fer a París a l'any 1924. En l'anterior edició celebrada a Amberes ho van intentar dues esportistes, Francisca Subirana i Carmen Rospide, però finalment no ho van aconseguir. No va ser fins l'any 1960 a Roma que Espanya va tenir una considerable representació femenina amb 11 esportistes. La participació va anar augmentant lentament fins arribar a les Olimpíades de Barcelona 92 on van participar 129 dones. On a més va aconseguir el primer or individual femení la judoka Miriam Blasco i la selecció femenina de Hockey va guanyar el primer or per equips. La participació de dones espanyoles també ha augmentat en els últims jocs celebrats a Tokio al 2021, amb 131 esportistes femenines, un 41,7% de la expedició espanyola.

5. LA DESIGUALTAT

Segons la RAE, Real Academia Española, el significat de desigualtat és la relació de falta d'igualtat entre dues quantitats o expressions. Amb això, podem dir que la desigualtat es considera com a un terme diferent, un terme on no existeix l'equilibri entre una cosa i una altra i que es crea quan dues o més situacions no són iguals, és a dir, quan no són equivalents, ni justes, ni es corresponen. Per tant, a la nostra societat, trobem aquesta desigualtat quan hi ha una falta d'equilibri o d'estabilitat entre les persones i dins de la nostra societat la trobem en més d'un aspecte.

5.1 TIPUS DE DESIGUALTATS

- **Desigualtat social:** Passa quan una persona és tractada de manera diferent a causa de la seva posició social, condició econòmica, religió, gènere, cultura o preferències sexuals, entre d'altres.
- **Desigualtat econòmica:** La desigualtat econòmica fa referència a la distribució de la riquesa entre les persones. El desnivell d'ingressos entre els més rics i els més pobres crea un problema en l'accés a béns i serveis per a aquells amb menys recursos.
- **Desigualtat educativa:** La desigualtat educativa s'amaga en la desigualtat social i econòmica, ja que vol dir que les persones no tenen les mateixes oportunitats per accedir a l'aprenentatge.

- **Desigualtat de gènere:** La desigualtat de gènere passa quan una persona no té les mateixes oportunitats que una persona del sexe oposat.
- **Desigualtat legal:** Apareix quan les lleis o la manera com funcionen els tribunals afavoreixen unes persones sobre les altres.

6. DESIGUALTAT DE GÈNERE

La desigualtat de gènere és un fenomen social en què les persones són discriminades en funció del seu gènere. Les dones de tots els països del món pateixen un tracte desigual cada dia. Estan exposades a la violència, l'abús i la desigualtat a la llar, al lloc de treball i a la societat simplement, pel fet de ser dones. Altrament, se'ls nega l'oportunitat d'aprendre, guanyar diners, escoltar-los i liderar.

A nivell mundial, les dones, en comparació amb els homes tenen molt menys accés als recursos, al poder i la influència i poden combatre majors desigualtats a causa de la seva classe social, el seu origen, la seva edat, l'orientació sexual i la diversitat funcional. Amb això podem dir i afirmar que la gran majoria de les persones que viuen a la pobresa són les dones, que aquesta desigualtat de gènere és la causa i conseqüència de la pobresa i desfavoreix de debò els drets de les dones.

En la taula que observem a continuació, es veu reflectida aquesta desigualtat de gènere que existeix en diferents àmbits, a escala mundial:

ÀMBIT	QUANTITAT DE DONES EN L'ÀMBIT	BREU EXPLICACIÓ
VIOLÈNCIA	70%	Fins al 70% de les dones ha patit violència física i / o sexual per part d'un company sentimental durant la seva vida (Organització Mundial de la Salut).
PARTICIPACIÓ	24%	Les dones tan sols ocupen el 24% dels escons parlamentaris a nivell mundial. En l'àmbit municipal la situació és encara més greu, ja que tan sols ocupen el 5% de les alcaldia
CURES	2,5	Les dones realitzen fins a dues vegades i mitja més feina de cures no remunerat. Aquest treball sosté l'economia i representa entre un 10 i un 39 per cent del PIB, segons Nacions Unides.
LABORAL	24%	De mitjana, en totes les regions i sectors, el salari de les dones és un 24% inferior al dels homes i encara 153

		països tenen lleis que discriminen econòmicament les dones.
EDUCACIÓ	65%	Gairebé dues tercers parts dels 781 milions de persones no alfabetitzades són dones, un percentatge que s'ha mantingut constant durant les dues últimes dècades.

Taula 2. Desigualtat de gènere. Extreta de:

<https://www.oxfamintermon.org/ca/treballem-per-justicia-genera>

7. DESIGUALTAT DE GÈNERE EN L'ESPORT

Les desigualtats de gènere existeixen en tots els àmbits de la societat i en el món de l'esport estan molt presents.

Des de l'antiguetat les dones han estat excloses de l'àmbit esportiu i considerades com el sexe més feble. En l'actualitat, la dona participa molt més de l'esport que al passat però encara continua havent desigualtats entre homes i dones en la pràctica esportiva. Els estereotips de gènere influeixen en aquestes desigualtats i persisteixen a causa dels aprenentatges que adquireixen els infants imitant els seus familiars. La presència de la dona és més nombrosa en esports estereotipats com femenins: natació sincronitzada, gimnàstica. I continua sent minoritaria als esports de pilota o esport de contacte associats a l'estereotip masculí.

Encara que l'esport femení ha experimentat una gran evolució al llarg de la històrica encara queda molt a fer per aconseguir una igualtat real.

Les desigualtats de gènere en l'esport no només existeixen en la vida de les dones, sinó també en la dels homes. Hi han esports minoritaris com, la natació sincronitzada o la gimnàstica rítmica, estereotipats com femenins, on durant molts anys s'ha vetat la participació masculina. La natació sincronitzada ha estat exclusivament femenina fins al novembre del 2014 quan es va acceptar la participació d'homes al duets mixtos.

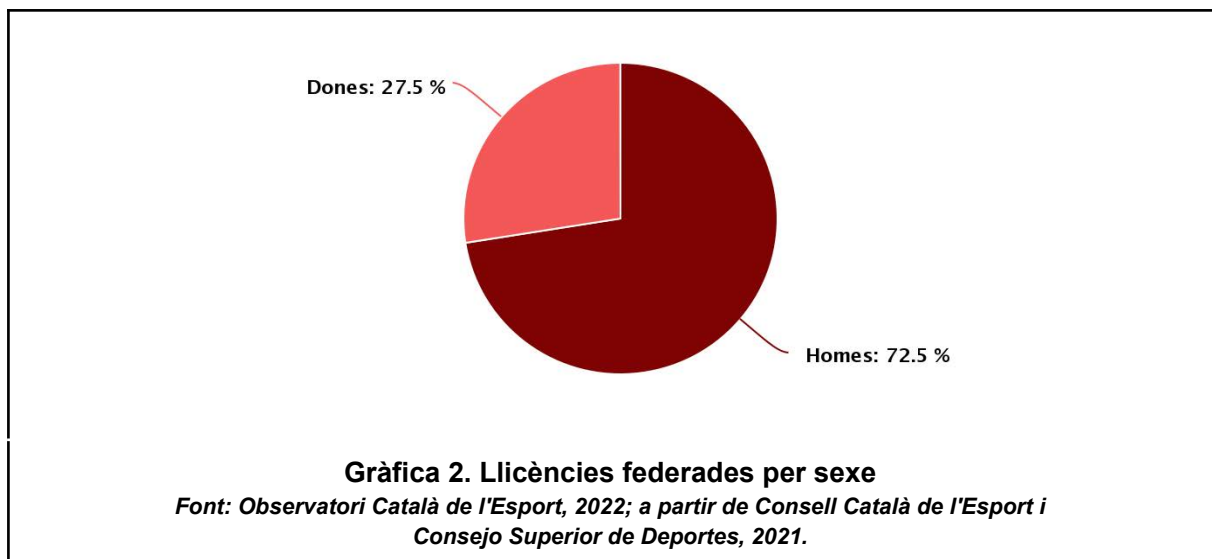
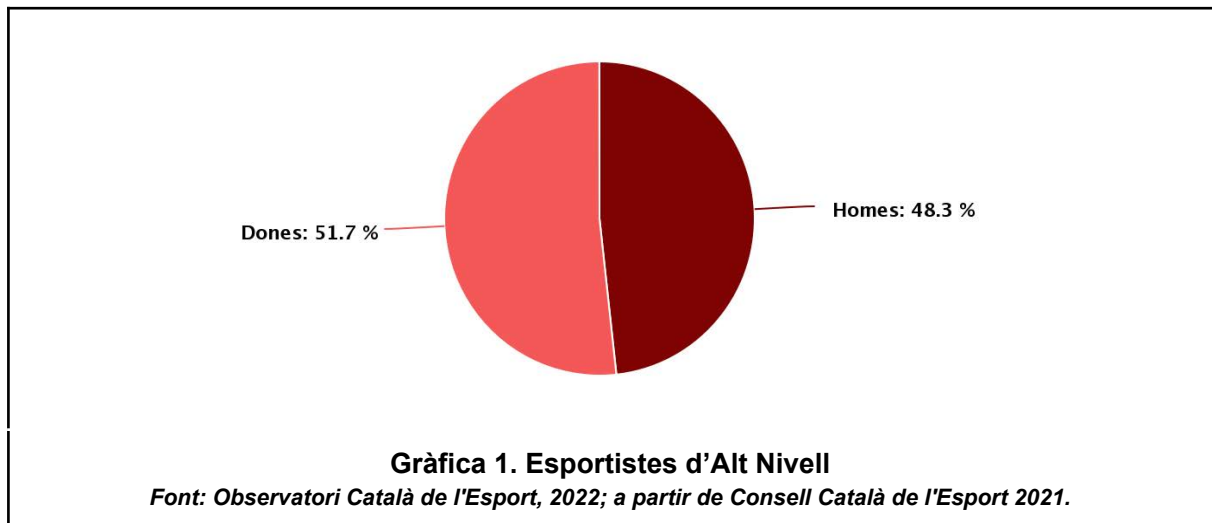
7.1 DESIGUALTAT DE GÈNERE EN L'ESPORT PROFESSIONAL

L'incorporació de la dona a l'esport professional o esport d'elit, és la lluita històrica de moltes dones. Des del primer or olímpic aconseguit per Alice Coachman als Jocs Olímpics de Londres al 1948, han sigut moltes les dones capdavanteres que han lluitat per trencar totes les barreres i fer-ser un lloc al món de l'esport professional, que encara a dia d'avui continua sent un món molt masculinitzat.

La manca de visibilitat de les dones líders en l'esport, la desigualtat d'oportunitats professionals en l'esport professional, els estereotips de gènere i altres discriminacions fan que menys dones puguin viure de l'esport de manera laboral.

La gràfica 1 mostra el percentatge de dones i homes esportistes d'alt nivell a Catalunya a l'any 2021. D'un total de 406 esportistes, 210 són dones i 196 són homes. Les dones superen un 3,4% als homes. Però si mirem la gràfica 2, que mostra les llicències federatives existents a Espanya la diferència és molt gran: les dones només representen un 27,5 % i els homes un 72,5 %.

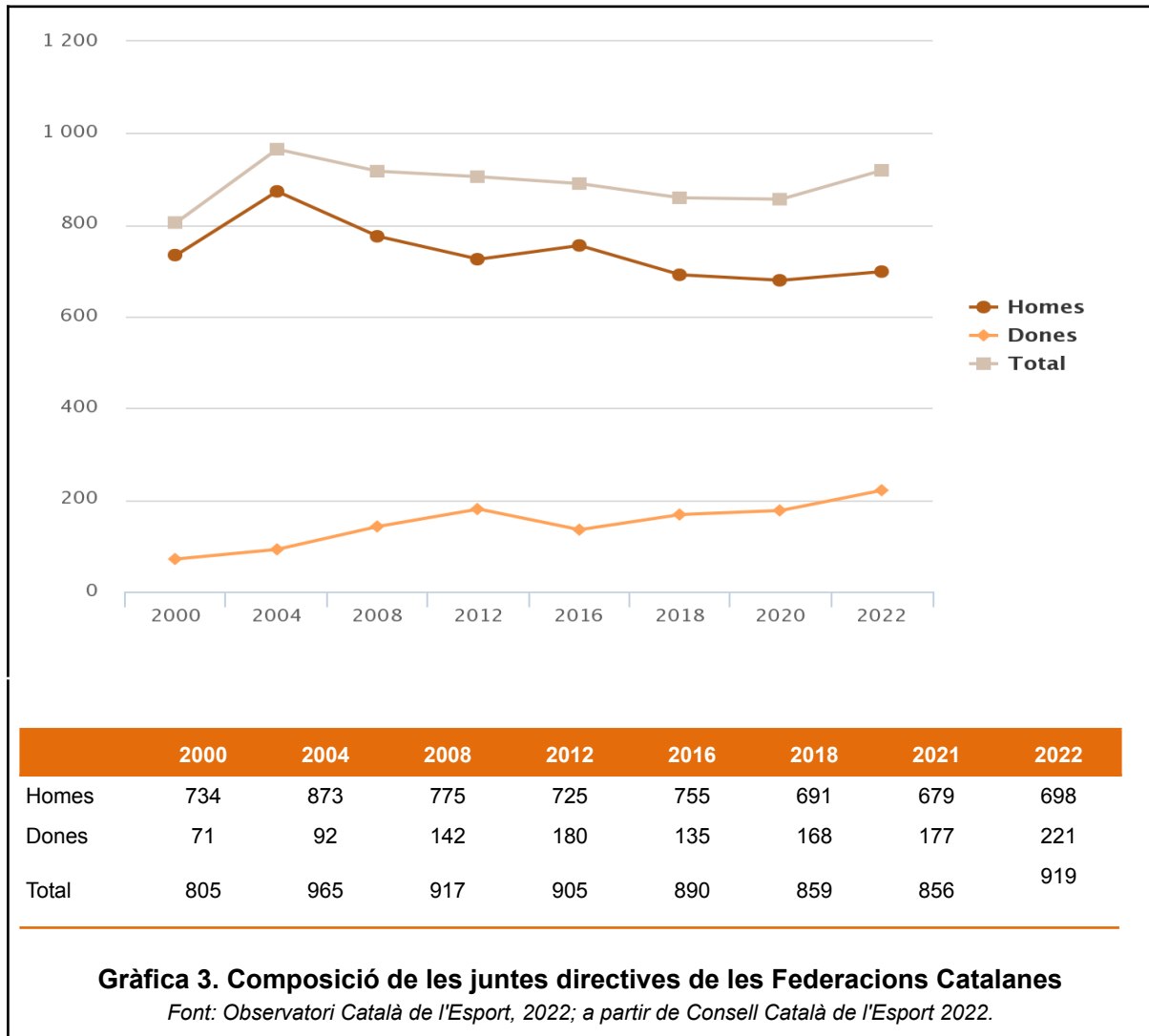

Rut Abad, antropòloga i professora de l'escola OBS Business School, explica a l'informe publicat al febrer de 2022: "Un 2022 de oro para la mujeres deportistas: de Alice Coachman a Alexia Putellas" que encara que queda constatat que les dones participen ampliament de l'esport, la desigualtat de gènere en aquest camp és estructural perquè es topen amb un

sostre de vidre a l'hora d'accedir a llocs de direcció esportius, en la igualtat del salari de les jugadores professionals i en la visibilitat en els mitjans de comunicació de masses i en les xarxes socials.

La gràfica 3 mostra la tendència dels últims anys en la composició de les juntes directives de les Federacions Catalanes. Tot i que ha anat en augment la diferència és abismal. D'un total de 919 càrrecs directius, només 221 són dones i 698 homes.

La igualtat salarial en tots els àmbits encara té molt camí a fer. A Espanya les dones tenen un salari mitjà d'un 24% menys que els homes. El món de l'esport que cada dia està més reglat per les lleis del mercat fa que aquesta bretxa salarial sigui molt més gran.

Al 2019 la FIFA¹ va determinar la següent assignació de primes per equips al Mundial: 400 milions \$ pel masculí, amb 32 equips participants, i 30 milions \$ pel femení, amb 24 equips participants. Un dels principals motius d'aquesta discriminació salarial és degut a la cultura masclista i patriarcal de la FIFA, ja que és un organisme que gira entorn als homes.

La bretxa salarial de gènere a l'esport professional és difícil d'analitzar ja que influeixen molt factors, com el tipus d'esport, si son esports individuals o col·lectius,...

No només els esportistes pateixen aquesta bretxa salarial, també s'ha de tenir en compte la diferència salarial d' àrbitres i entrenadors/es segons el gènere. Un àrbitre de fútbol de primera té un sou anual aproximat de 296.000€ (salari fixe i plus per partit) Una àrbitre de primera femenina té un sou anual de 3000€ (sense salari fixe mensual, només cobrant per partit)

Com a reforç d'aquest apartat, cal destacar una notícia molt interessant extreta d'El País, amb el següent titular: **"La mascota de los Nuggets cobra el triple que la jugadora de baloncesto mejor pagada en EE UU"** El subtítol de la notícia ens dona més informació, concretament ens indica la diferència del salari existent entre la mascota i la jugadora: *"El 'león' del equipo de Denver de la NBA percibe 625.000 dólares anuales frente a los 228.094 de Diana Taurasi, estrella de la WNBA, y su compañera en la liga Angel McCoughtry explota ante la desproporción de salarios."*

Notícia extreta de:

<https://elpais.com/deportes/2022-10-06/la-mascota-de-los-nuggets-cobra-el-triple-que-la-jugadora-de-baloncesto-mejor-pagada-en-ee-uu.html>

A l'any 2016 es va constituir l' AMDP ("Asociación para Mujeres en el Deporte Profesional") el seus objectius són: treballar per aconseguir la igualtat de drets i oportunitats per les dones esportistes i per totes les persones vinculades a l'esport, augmentar la visibilitat de l'esport femení als mitjans de comunicació i ser un espai de comunicació per les dones esportistes. Les seves reivindicacions principals son les següents: una llei de l'esport amb un capítol específic sobre l'esport femení, la tramitació legislativa d'un estatut de l'esportista, el 50% de quota de pantalla a la TV pública i fons públics, seguiment del fons de les federacions nacionals i autonòmiques, inclusió de la perspectiva de gènere en les assignatures d' INEF (Instituto Nacional de Educación Física) i periodisme, supervisar les inversions publicitàries.

Tot i que en els últims anys s'està avançant en matèria de lleis i normatives d'equitat, l'esclatxa entre la igualtat legal i la igualtat real continua existint a l'àmbit esportiu i a la societat en general.

¹ Federació Internacional de Fútbol Associat

7.2 DESIGUALTATS EN ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ ESPORTIUS

La desigualtat de gènere, en tots els seus àmbits, es veu reflectida en els mitjans de comunicació. El periodisme esportiu és un àmbit molt masculinitzat. Hi ha poca presència d'esport femení a les notícies i també poques dones periodistes esportives, i aquesta és una altra forma de desigualtat.

En l'actualitat moltes competicions i victòries d'esportistes femenines són gairebé invisibilitzades pels mitjans de comunicació principals. Aquesta discriminació és una qüestió social i reflecteix la desigualtat que pateixen les dones en la societat.

Segons l'estudi realitzat per la Direcció de Joventut i Esport del Govern Basc a la temporada 2015-2016, només un 9,58% de les notícies esportives analitzades eren sobre esport femení. A més en molts casos aquestes notícies estan condicionades per tòpics i estereotips.

Les xarxes socials són un mitjà de comunicació que cada vegada estan agafant més força. Moltes de les esportistes utilitzen aquest mitjà per donar a conèixer els seus assoliments i reivindicar les desigualtats. Per exemple, en 2018 la selecció gallega de rugby va ser campiona d'Espanya i no va aparèixer en cap mitjà de comunicació. Davant això elles mateixes van fer una portada del diari "La voz de Galicia" que van compartir per les xarxes socials.

En els últims anys s'estan portant a terme campanyes per fomentar l'esport femení als mitjans de comunicació. Com la campanya *#ThoEstàsPerdent* creada pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya l'any 2020, amb l'eslògan *"Si no veus esport femení, et perds la meitat de l'espectacle. I tú, te'l seguiràs perdent?"* Amb la finalitat de trencar estereotips i consolidar referents femenins.

7.3 DESIGUALTATS DE GÈNERE EN LA RELIGIÓ I LA CULTURA

Els estereotips culturals i religiosos són dos factors importants que impliquen més dificultats i desigualtats de gènere a l'àmbit esportiu. Existeixen corrents religiosos i culturals que limiten la pràctica esportiva de les dones. Alguns països de l'Islam aparten a les dones de l'esport per raons culturals o religioses. A Aràbia Saudita fins al 2012 les dones no van poder participar en els Jocs Olímpics. El codi de vestimenta és una altra dificultat amb la que es troben les dones esportistes musulmanes. Aquestes han estat excloses de diferents competicions esportives pel fet de portar el hijab. Les restriccions religioses i prejudicis culturals són dos obstacles afegits a la lluita contra la desigualtat de gènere de les dones esportistes musulmanes. Aquests són alguns dels exemples que podem trobar en el segle XXI.

MARC PRÀCTIC

Per poder completar el Treball de Recerca, es va dividir el marc pràctic en dos. Per una banda, es va realitzar una sèrie d'entrevistes a persones vinculades amb l'esport d'alt rendiment i per l'altre, es va fer una enquesta a diverses persones de diferents franges d'edats: infants, joves i adults.

8. ENTREVISTES

La primera part del marc pràctic consisteix en conèixer l'opinió de les persones relacionades amb l'esport professional. Per això, s'han realitzat entrevistes a persones relacionades amb l'esport d'alt rendiment per conèixer les seves opinions i contrastar-les amb la informació recollida en el marc teòric del present treball. En total s'han realitzat 21 entrevistes: 13 esportistes, 6 entrenadors/es i 2 àrbitres.

<u>Entrevistes a esportistes professionals</u>	<u>Relació</u>	<u>Acció</u>
Jessica Bonilla Campillo Ex-jugadora d'handbol i actual ajudant d'entrenadora al KH7 BM Granollers.	Ex-jugadora d'handbol professional	Entrevista presencial
Lysa Tchaptchet Jugadora d'handbol al Vipers Kristiansand (Noruega) Doble campiona d'Europa. Internacional amb la Selecció Espanyola.	Jugadora d'handbol professional	Contacte instagram
Almudena Rodríguez Jugadora d'handbol al Rocasa Remudas Internacional amb la Selecció Espanyola. Medalla de Plata al Mundial 2019	Jugadora d'handbol professional	Contacte instagram
Ona Vegué Pena Jugadora del KH7 Granollers Divisió d'Honor Femenina.	Jugadora d'handbol professional	Contacte whatsapp
Paula Valdivia Monserrat Jugadora d'handbol al Balonmano la Calzada (Gijón) Internacional amb la Selecció Espanyola. Campiona Jocs Mediterranis 2022	Jugadora d'handbol professional	Contacte instagram

Silvia Arderius Jugadora d'handbol al Balonmano Málaga Costa del Sol Internacional amb la Selecció Espanyola.	Jugadora d'handbol professional	Contacte instagram
Soledad López Jiménez Jugadora d'handbol al Balonmano Málaga Costa del Sol Internacional amb la Selecció Espanyola.	Jugadora d'handbol professional	Contacte instagram
Alex Lodos Jugador d'handbol al Club Balonmano Nava Internacional amb la Selecció Espanyola, Bronze a l'Europeu Sub-19 al 2021 Or a l'Europeu Júnior al 2022.	Jugador d'handbol professional	Contacte instagram
Antonio García Robledo Jugador d'handbol al Club KH7 BM Granollers Internacional amb la Selecció Espanyola. Campió del món (2013), subcampió d'Europa (2016, 2022), Bronze olímpic Tokyo 2020.	Jugador professional d'handbol	Contacte e-mail
Miguel Luque Àvila Nedador paralímpic 2 medalles d'or, 3 de plata i 2 de bronze al Jocs Olímpics des de 2000 al 2020.	Nedador paralímpic	Entrevista presencial
Irene Espínola Pérez Jugadora d'handbol al Rapid Bucarets (Romania) Internacional amb la Selecció Espanyola.	Jugadora d'handbol professional	Contacte instagram
Alicia Fernández Fraga Jugadora d'handbol al Rapid Bucarest (Romania) Internacional amb la Selecció Espanyola. Medalla de plata al Mundial Japò 2019	Jugadora d'handbol professional	Contacte instagram
Andrea De La Torre Jugadora d'handbol a França	Jugadora d'handbol professional	Contacte e-mail

<u>Entrevistes a entrenadors/es professionals</u>	<u>Relació</u>	<u>Acció</u>
Carlos Viver Arza Ex-jugador d'handbol Lliga Asobal Entrenador de la selecció Espanyola Femenina (2017-2021) Entrenador del Rapid Bucarest (Romania)	Ex-Jugador d'handbol i actual entrenador	Contacte e-mail
Dolores Martín Entrenadora del KH7 Granollers Divisió d'Honor Femenina.	Entrenadora d'handbol professional	Entrevista presencial
Fran García Fisioterapetua. Entrenador de fútbol i Professor Universitari	Entrenador de fútbol	Contacte whatsapp
Pedro T. Perez Zarzosa Entrenador de categoria nacional de la RFEBM Tècnic especialista d'esports de l'Ajuntament de Canovelles. Entrenador del BM La Roca de Primera Estatal.	Entrenador d'handbol professional i tècnic d'esports	Entrevista presencial
Joana Orive Entrenadora de bàsquet al UE Sant Cugat Entrenadora Selecció Catalana de Bàsquet Sub-21	Entrenadora de bàsquet	Contacte whatsapp
Maria Lanza Entrenador senior masculino 2ona Div. Nacional Balonmano Pereda (Cantabria) Seleccionadora Federació Cantabria.	Entrenadora d'handbol	Contacte instagram

<u>Entrevistes a àrbitres professionals</u>	<u>Relació</u>	<u>Acció</u>
Alberto Ballano Àrbitre d'handbol Lliga Asobal	Àrbitre d'handbol	Contacte e-mail
Ariadna Garcia López Àrbitra de fútbol en 3ra Catalana masculina i "Reto Iberdrola" femenina.	Àrbitra de fútbol	Contacte whatsapp

A continuació es mostra el resum de les transcripcions de totes les entrevistes.

JESSICA BONILLA CAMPILLO

Nascuda a Canovelles l'any 1982, és una exjugadora d'handbol i actualment entrenadora ajudant d'un equip de divisió d'honor al Club BMGranollers. És mestre d'educació primària. Durant vint anys ha jugat a la màxima lliga d'handbol femení d'Espanya. Ella mai s'ha pres l'handbol com una feina, per ella sempre ha sigut un estil de vida. Considera que no ha sigut una jugadora professional perquè la lliga no era professional, ja que els contractes no ho eren. Destaca que avui dia l'handbol encara no és considerat un esport professional.

Creu que dedicar-se a l'esport d'alt rendiment és difícil i requereix un alt nivell d'exigència (viatges, separació de la família...) que no es veu recompensada per les condicions laborals (manca de contractes professionals) Per a ella, combinar la vida personal i familiar amb l'esportiva és sacrificat perquè renuncies a coses importants, però també té part positiva que és gaudir del que t'agrada fer.

Segons la seva experiència considera que el gènere sí influeix a l'hora de dedicar-se a l'esport professional. Sempre hi ha hagut moltes diferències amb els equips masculins propers. El gènere masculí té més fàcil l'accés al professionalisme que el femení perquè hi ha més contractes professionals. Explica que fins fa dues temporades no hi havia cap reglament a la lliga femenina que regulés la contractació. Llavors les condicions no estan equiparades. Es va avançant, però encara queda molt camí a fer.

Jèssica creu necessari un treball en xarxa de tots els factors relacionats amb l'esport començant des de dalt: institucions, ajuntaments, mitjans de comunicació, empreses, clubs... Que cal un canvi de mentalitat, d'educació, promoure iniciatives que fomentin l'esport femení.

LYSA TCHAPTCHET

Lysa Tchaptchet, vint anys, gènere femení i jugadora professional d'handbol. Actualment, està jugant en un dels millors equips d'Europa on han guanyat dues campionats seguides. Anys enrere va estar jugant a primera divisió a l'Elx, equip d'Alacant a Espanya. Es va independitzar amb només disset anys, quan va començar a jugar professionalment. Lysa assegura que existeixen diferències entre els homes i dones, i tot i que amb la lluita de les dones durant aquests anys s'han aconseguit moltes millores per equiparar els gèneres encara no són suficients. Explica que de l'handbol no es pot viure sempre, que és molt important tenir uns estudis, ella personalment estudia dret i AD, encara que avui dia es dedica professionalment a l'handbol diu que mai se sap quan la seva vida d'esportista professional pot finalitzar i, per tant, ha de poder tenir altres opcions. Ella comenta que moltes vegades ha hagut de renunciar a esdeveniments personals/familiars que tenia per haver d'anar a qualsevol competició o acte esportiu, però justifica que això és el que ella ha triat per la seva vida i que mai ho canviaria per res del món. Avui dia ella viu a Noruega, per l'handbol, i, per tant, està molt lluny de la seva família, però la jugadora diu que d'això tracta la seva feina, i que a part de gaudir d'allò que fa, no deixa de ser el seu treball. Finalment,

opina que és molt complicat poder arribar a viure de l'handbol, però creu que si fes algun altre esport, com per exemple el futbol, la cosa canviaria. De totes maneres, pensa que les coses continuaran millorant i aniran canviant amb el pas del temps com ho han estat fent fins ara.

ALMUDENA RODRÍGUEZ

Almudena Rodríguez Rodríguez, té vint-i-vuit anys i és una esportista d'alt rendiment, jugadora d'handbol professional. Va començar a jugar a handbol amb vuit anys al Rocasa Remudas i als 17 ja jugava a la màxima categoria. Quan tenia vint-i-tres anys va marxar fora cinc anys, els quals 4 d'ells va estar a Romania i 1 a Alemanya. Actualment, la jugadora continua al club en el qual va començar, Rocasa Remudas, a més, forma part de la selecció espanyola d'handbol on ha pogut viure milers d'experiències (jugar a mundials, europeus i als JJOO), la més destacable per a ella va ser l'any 2019 on van aconseguir ser subcampiones del món al Japó.

L'esport per a ella és el seu dia a dia, el seu treball. Afirma la desigualtat de gènere en l'esport i que els homes tenen millors condicions en aquest àmbit. Ella mai ha tingut cap dificultat per poder arribar a viure de l'esport, però en sap de persones que sí que les han tingut. Almudena afirma que l'esport et dona i et treu coses, que viatjar, entrenar, jugar, etc. l'ha tret moments amb les persones que estima, amb la seva família, però que justifica perquè és el que ella triat al dedicar-se a l'esport. Considera que la desigualtat entre els homes i les dones és evident i que actualment continuen existint diferències entre els gèneres, afegeix que, tot i que avui en dia la cosa està millor, creu que encara queda un llarg camí per arribar a obtenir una igualtat real entre els homes i les dones.

ONA VEGUÉ PENA

Ona Vegué Pena, gènere femení, vint-i-quatre anys, jugadora del BM Granollers i estudiant de disseny industrial a la Universitat de Barcelona. La seva vida esportiva va començar quan tenia onze anys i va entrar al Centre d'Alt Rendiment Blume quan era cadet de primer. Al juvenil de segon any va anar a jugar al BM Granollers de divisió d'honor. L'esport per a ella té un lloc i un pes molt important, ja que la seva vida gira entorn d'ell. A la jugadora li agradaria dir que sí que es dedica a ell professionalment, però per desgràcia no és el cas, diu que és evident que el seu gènere influeix en aquest àmbit, perquè un noi de la seva mateixa edat i del seu mateix nivell el seu sou és cinc vegades més que el seu i que a fora d'Espanya ja ni parlar-ne. Ona corrobora que el dia d'avui encara té dificultats per viure de l'esport, concretament en el seu cas, ens explica que vivint a casa dels seus pares pot estalviar del que cobra treballant com esportista, però si s'independitzés no podria estalviar res. És a dir, que ella ara mateix pot viure gràcies als seus pares si no no ho faria.

Personalment, per la jugadora és difícil combinar la seva vida personal amb l'esport, perquè també està estudiant una carrera a la universitat i, per tant, ha d'adaptar-se als horaris que té i diu que dedicar tant de temps a l'esport també repercuteix a la seva vida social. Diu que totes les activitats, oci, festes si et dediques a l'esport no només ho fas les hores

d'entrenament, sinó que també realitza un entrenament invisible: el descans, l'alimentació, tot això que no es veu i que repercuteix al tema social. Ella directament creu que el gènere masculí té moltes més facilitats i millors condicions en l'esport professional, ho afirma posant un exemple del seu club. Ens assenyala que en el BMGranollers que és fàcil comparar-ho un equip masculí i un femení, a la mateixa categoria, on el pressupost del masculí és tres vegades més gros que el femení. Per tant, afirma que les condicions laborals no estan equiparades i que estem a anys llums de trobar una equiparació d'aquestes, encara que també comenta que s'han dut a terme avenços com per exemple a l'equip femení de futbol, que avui dia té molta més visibilitat i s'està fent ressò. Diu que un dels motius d'aquestes diferències és que no és que no hi hagi interès, sinó que no es parla del gènere femení. La jugadora diu que els mitjans de comunicació tenen molt de pes i són molt influents, ja que pensa que les nenes el fet de veure a dones referents, dones entrenant a equips, dones arbitrant, dones sent directores de clubs i així en tots els àmbits: dones alcaldesses, dones directores d'empreses..., el que sigui enginyeres, metges... Doncs al final aquestes nenes quan vegin que hi ha dones en llocs així, creguin i sàpiguen que elles algun dia també podran estar en un lloc així. Ona, a la seva vida només ha tingut dues entrenadores, no ha tingut cap més, tot el altre han sigut homes. I la jugadora diu que si mirem les banquetes de clubs professionals el 95% són homes. I no és que no hi hagi referents sinó, que el que passa, és que no es veuen, perquè clar que hi ha àrbitres femenines, hi ha entrenadores i jugadores, dones que evidentment que poden ser referents, perquè nivell hi ha de sobres.

PAULA VALDIVIA

La Paula té vint-i-sis anys i porta 10 jugant a la màxima categoria de l'handbol. Ha estat internacional amb la Selecció Nacional. També és mestra d'Educació física i està opositant. L'esport per ella és una filosofia de vida, una rutina saludable i en gran part, suposar la majoria dels valors que tinc. A més, també significa viatjar, conèixer altres cultures, conèixer molta gent d'altres ciutats, fins i tot altres països.

L'esport suposa: constància, sacrifici, reptes, aprenentatge, alegria, tristesa. Es dedica professionalment a l'esport des dels divuit anys, compaginant-lo amb els estudis. Considera que no és fàcil viure de l'esport, ja que has de deixar de fer moltes coses per poder dedicar-te plenament a això, exigeix molt de temps, cura física i mental.

Sent que no ha tingut dificultats per viure de l'esport pel seu gènere. Les ha tingut més per raons personals, s'ha hagut de sacrificar, viure lluny de la família i els amics. Explica que l'exigència de ser esportista d'elit és molt gran. No creu que el gènere masculí ho tingui més fàcil, creu que és una qüestió de cultura. Pensa que les condicions laborals no estan equiparades i que per equilibrar aquestes desigualtats cal conscienciar al públic, a la societat, que l'esport femení també és vistós i atrau moltíssima gent. I afegeix que això des dels mitjans de comunicació, seria una via útil per arribar a tota aquesta gent que veritablement aposta i creu en l'esport femení.

SILVIA ARDERIUS

La Sílvia és jugadora professional d'handbol i té trenta-dos anys. Va començar jugant a la seva escola. Després va passar a jugar al Club Balonmano Alcobendas on va desenvolupar la major part de la seva carrera i més tard a divisió d'honor ja en categoria sénior va estar dos anys a l'Aula Cultural de Valladolid, tres anys en el Súper Amara Bera Bera i ara està en la seva tercera temporada al Balonmano Màlaga Costa del Sol.

L'handbol per ella és el seu estil de vida a més de la seva feina. Més enllà de l'handbol al seu temps lliure també li agrada fer esport, és una activitat bàsica en el seu dia a dia. Diu que si no jugues a handbol segurament faria algun altre esport.

Se sent afortunada de poder viure del seu esport i dedicar-se professionalment. Per sort té unes condicions que li permeten dedicar-se en exclusiva i viure d'ell.

Considera que el gènere influeix des del moment que un home per fer la mateixa feina cobra més que una dona. Ella juga en divisió d'honor femenina i els seus sous aproximadament poden estar equiparats als equips de dalt de divisió de plata masculina. Comenta que al club que està ara les condicions han millorat i són bastant bones, pensa que potser ara podrien estar com els cinc últims equips de la categoria de divisió d'honor masculina, però els sous dels primers equips masculins estan molt per sobre dels seus i és únicament per una qüestió de gènere.

Pel que fa a si ha tingut dificultats per viure de l'esport comenta que ha tingut bastant sort en el sentit que ha estat en clubs grans que tenen bones condicions econòmiques, però que hi ha moltes jugadores en la mateixa categoria i mateix nivell d'implicació i dedicació que han de compaginar-lo perquè les condicions econòmiques dels seus clubs no són les necessàries. Potser on més dificultats va tenir va ser a Valladolid, que si havia d'estar treballant a la vegada perquè en aquesta ciutat el nivell d'ajudes que donen els organismes públics, per dir-ho així, sent el seu equip de divisió d'honor i uns dels millors equips classificats de la lliga rebien menys de la meitat de la subvenció que rebia l'equip masculí que estava en segona divisió. Considera que aquests tipus de diferències són les que marquen les dificultats que poden arribar a tenir.

Les dificultats que ha pogut trobar a l'hora de compaginar-ho amb la seva vida familiar o personal son sobretot a causa dels horaris i calendaris que tenen, ja que no estan relacionats amb cap calendari laboral. Comenta que quan la gent té temps lliure elles tenen partits o viatges, llavors les dificultats venen per aquí, ja que mai va "a la par" amb familiars o amics que no practiquen esport. Que quan arriba un pont o Setmana Santa, tothom té lliure i ella continua tenint partits, segueix amb la seva jornada normal llavors arriben les dificultats perquè clar és una dificultat a l'hora de compaginar, quedar o fer plans amb les persones. A més a la seva professió entrenen dues hores al matí i dues a la tarda, però que realment tenen una dedicació gairebé exclusiva. Considera que el gènere femení té més dificultats que el masculí per dedicar-se professionalment, creu que és una cosa objectiva en el sentit econòmic i a més per la part personal, ja quan arribes a certa edat, el tema de la maternitat és una qüestió que dificulta òbviament la vida esportiva de la dona o, l'esport dificulta la seva personal en el sentit que no es troba mai el moment per dedicar-se a la maternitat o optar per aquesta vida. Creu que és complicat, que és un tema bastant tabú en

l'esport, un tema que no té les ajudes necessàries per a les dones, per promoure o almenys facilitar que es produeixi aquest procés de maternitat, per això pensa que és una de les més grans dificultats que també es troben les dones que practiquen esport. Diu que les condicions laborals no estan equiparades. Aclareix que és cert que tot el que no és merament econòmic, per exemple al món de l'handbol que és al que ella es dedica, des de federacions i clubs s'està equiparant bastant, però encara hi ha diferència perquè al final el que marca les condicions laborals és els diners i en aquest sentit considera que continuen havent-hi moltes diferències entre un gènere i un altre. Perquè si hi ha més pressupost dedicat a un equip masculí les seves condicions laborals sempre seran millors, tindran millors instal·lacions, millors mitjans pels desplaçaments, viatges i millors sous.

El que ella creu necessari per equilibrar les desigualtats seria, en primer lloc, aconseguir igualtat. Igualtat d'oportunitats, igualtat de condicions. Que s'estableixen uns barems, unes condicions per elaborar ajudes públiques i a partir d'aquí, qui les assoleixi sigui home o dona, que tingui exactament la mateixa quantitat de diners destinada a la seva pràctica d'esport. Les mateixes ajudes i oportunitats a l'hora de per exemple reservar una pista en unes instal·lacions municipals, moltes vegades a les dones se li donen sempre els pitjors horaris, sempre prioritzen que triïn els equips masculins per exemple, són petits detalls que creu és fàcil d'igualar i simplement demana que sigui alguna cosa igual, ni més ni menys.

SOLEDAD LÓPEZ JIMÉNEZ

La Sole López és jugadora professional d'handbol femení i té trenta anys. Va començar amb sis anys jugant a handbol a l'escola. A poc a poc va seguir en categories inferiors fins a arribar a sènior on va tenir l'oportunitat amb divuit anys de fitxar per un equip professional a Alacant i a partir d'aquí està a la màxima categoria de l'handbol Espanyol. Amb vint-i-cinc anys va debutar a la Selecció Espanyola i actualment està al Club Balonmano Málaga Costa del Sol competint per la lliga, Copa de la Reina i Competició Europea amb diversos títols en el club. Ha estat dues vegades campiona de la Copa de la Reina, Campiona de la lliga Europea, al següent any subcampiona lliga Europea també i subcampiona de lliga, fet que ha estat històric pel club perquè mai ho havien aconseguit. L'esport per ella ho és tot, és la seva feina, viu per l'esport, és el seu estil de vida. De dilluns a dissabte està dedicada a l'esport matí i tarda. Cuido la seva alimentació, el descans. Sense l'esport ara mateix no seria res perquè es dedica plenament. Creu que el gènere sí influeix, i per mal, perquè avui en dia l'esport femení està molt desvalorat, no es pot comparar amb el masculí. Que si bé és cert que des d'anys enrere s'estan fent passes endavant i creu que també és pels bons resultats que està assolint el femení i llavors s'està veient una millora en la visibilitat, també en la millora de les condicions de les esportistes, però òbviament creu que queda molt per treballar, simplement per ser femení i creu que la visibilitat no és la mateixa, que les empreses i el suport que té el masculí no ho té avui dia el femení. Opina que si hi han dificultats per combinar l'esport professional amb la vida personal perquè són moltes hores d'entrenament, constantment viatjant, quasi dues vegades a la setmana, i així no té gaire temps per estar amb la família i els amics. Que es perd molt moments importants perquè l'ha de dedicar molt de temps a la seva feina. Sap que la seva vida social és molt menor que

la d'una persona que no es dediqui a l'esport perquè són moltes hores molts viatges, estan continuament sortint fora i és complicat. Així diu que el temps que tenen els i les esportistes professionals per estar amb les seves famílies i amb les seves parelles disminueix moltíssim. Per tant, és complicat compaginar-ho amb la vida familiar en l'esport en general, tan femení com el masculí.

Està totalment convençuda que l'esport masculí ho té més fàcil, considera que el femení té moltíssimes més barreres que destruir, molts esports femenins no són professionals llavors és molt complicat viure de l'esport femení per manca d'adhesió i manca d'interès simplement per ser femení. Per tant, opina que òbviament no estan equiparades les condicions, però ni tan sols s'acosten. Comenta que ara en alguns casos com el futbol femení sembla que s'estan acostant, i que les condicions estan canviant. Indica que també des de l'handbol s'està lluitant molt per aconseguir-ho, però no arriba ni a semblar-se ni una mica. Pensa que és una pena, que s'ha de continuar treballant i tant de bo s'aconsegueixi igualar-les. Ella considera que per equilibrar les desigualtats s'ha de continuar treballant, sobretot que les empreses tinguin interès per l'esport femení. La premsa, mitjans de comunicació, xarxes socials... s'interessin molt més i que li donin més visibilitat, que s'adonin que l'esport femení ven, que en aquests últims anys s'està mostrant, que a la gent també l'interessa i que apostin per l'esport femení. I als clubs els hi diria que continuen treballant el màrqueting, ja que és important per donar-li visibilitat i es pugui igualar com al masculí.

ALEX LODOS

Alex Lobos, té vint anys i és jugador d'handbol. Actualment, juga al Balonmano Nava i ha jugat a categories inferiors de la selecció Espanyola. Per ell l'handbol ho és tot i es dedica professionalment. No creu que el seu gènere hagi influït, però pensa que el gènere masculí ho té més fàcil que el femení per dedicar-se professionalment a l'esport, ja que el femení a Espanya no està tan professionalitzat.

No s'ha trobat dificultat per viure de l'esport, però reconeix que combinar la vida personal amb l'esport és complicat, pel fet que tens poc temps per passar amb amics i família, sobretot ara que viu fora de la seva ciutat. La seva opinió personal sobre que s'hauria de fer per equilibrar les desigualtats de gènere a l'àmbit esportiu seria professionalitzar més els clubs per poder tenir millors condicions.

ANTONIO GARCIA ROBLEDO

L'Antonio García Robledo té 38 i porta 20 sent jugador professional d'handbol. Per ell l'esport és la seva vida perquè és al que s'ha dedicat sempre, a més a més de ser la seva passió, és el que sempre l'ha divertit i fet feliç. Creu que el seu gènere no ha influït a què es dediqui professionalment a l'esport perquè ningú no l'ha regalat res per ser un home. Ha hagut de treballar moltíssim per aconseguir arribar on està. Explica que té molts companys i amics que han treballat, igual o més que ell, i no s'han pogut dedicar a l'esport professionalment. Viure de l'esport no ha estat fàcil, compaginar estudis, lesions i la vida

familiar. Fa 5 anys que va decidir tornar a jugar a Granollers per poder estar al costat del seu fill renunciant a millors condicions econòmiques. Pensa que a Espanya l'esport femení està menys professionalitzat que el masculí. Que tenen les mateixes condicions laborals, però les condicions econòmiques són inferiors i que si les dones volen dedicar-s'hi han de marxar fora d'Espanya. Creu que l'esport femení desperta menys interès en la societat i que equilibrar les desigualtats s'hauria d'anar agafats de la mà i no caure en comparacions. Cal aprofitar l'estrebada que pugui tenir a cada lloc cada esport per poder empènyer l'un a l'altre cap amunt; fent campanyes conjuntes, unificant jornades de partits per aprofitar aforaments de pavellons... Diferents tipus d'actuacions perquè el seguiment s'equipara, i així també la inversió dels espònsors que compren l'espectacle.

MIGUEL LUQUE AVILA

En Miquel és esportista paralímpic al món de la natació. Té quaranta-sis anys. És nedador paralímpic. Té poca mobilitat a les cames perquè va néixer amb artrogriposis. Quan va veure les olimpíades de Barcelona es va animar a competir. Ha guanyat 7 medalles paralímpiques. El 2013 li van donar la medalla de plata de la "Real Ordre del Mèrit Esportiu". També ha participat en Campionats del Món i Europeus. L'esport significa molt per ell. Ho practica cada dia per la seva discapacitat, fa esport com a eina terapèutica i l'ajuda a superar-se dia a dia. Explica que no viu totalment de l'esport, però si l'ajuda a poder practicar-lo i entrenar. Però diu que per viure de l'esport necessitaria més ingressos. Creu que al ser masculí el gènere no influeix però en el seu cas la discapacitat sí, ja que fa molts anys sí que era important, pel fet que no hi havia cap mena d'ajuda per poder realitzar-lo. Les dificultats que s'ha trobat han estat respecte a les ajudes i beques que donen que no li permeten viure de l'esport. A més l'esport no és per sempre, ja quan deixes d'estar en l'elit les beques i ajudes s'acaben. Indica que sempre intenta adaptar els entrenaments a la seva feina i estudis, i també la seva vida familiar. Que ha tingut sort per combinar la vida familiar gràcies a l'ajuda de la seva família i de la mare del seu fill. Creu que a les condicions laborals en l'àmbit esportiu hi ha molta marginalitat i que es gratifica molt més l'esport masculí que el femení. Considera que equilibrar les desigualtats és un tema molt difícil en el que tota la societat, els polítics, periodistes, i tots hem d'intentar treballar per arribar a equilibrar-les.

IRENE ESPÍNOLA PÉREZ

Irene Espinola té vint-i-nou anys i és jugadora d'handbol professional. Amb setze anys va començar a jugar a divisió d'honor, ha jugat a la màxima categoria d'handbol a Espanya fins que a la temporada 2017-2018 que va marxar a Alemanya i més tard a Romania on juga al Ràpid Bucarest des del 2022 i fins a l'actualitat. L'esport per ella és sacrifici, treball, companyia. Es dedica professionalment a l'esport i considera que el gènere sí influeix perquè professionalment és la mateixa feina que l'esport masculí, però se senten més desprotegides i menys valorades, tant en salaris com en el tracte professional. Explica que la dificultat amb la qual s'ha trobat per viure de l'esport ha estat haver hagut de marxar fora

d'Espanya, perquè per poder viure plenament de l'handbol ha hagut de marxar a l'estranger. I respecte a dificultat per combinar la vida familiar, comenta que com qualsevol altre esportista que viu lluny de la família i els amics, ja que dedicar-se a l'esport professional és molt sacrificat i la majoria dels caps de setmana quan la gent descansa, els esportistes han de treballar i això complica combinar família i feina. Creu que el gènere masculí si ho té més fàcil, en qualsevol esport cobren més que les dones, tenen més visibilitat, més suports, se'ls considera més professionals. Quant a les condicions laborals creu que no estan equiparades, ja que els sous són clarament més baixos, si més no en l'àmbit que ella coneix d'handbol femení, creu que estan millorant, però que estan diversos passos per darrere. Per equilibrar aquestes desigualtats creu que és necessari que les empreses i espònsors apostin més per l'esport femení i que s'hi dones molta més visibilitat i importància com al masculí a la televisió premsa... Es necessita gent que hi vagi a veure esport femení i per això es necessita ser visible.

ALICIA FERNÁNDEZ FRAGA

L'Àlicia Fernández té vint-i-nou anys, és jugadora professional d'handbol i se sent molt afortunada de poder dedicar-se a allò que més li agrada. Per ella l'handbol és la seva feina i la seva passió. Amb tant sol quinze anys va marxar de casa seva, Corunya, per jugar al club Mar València. Des d'aquí va fer el salt a divisió d'honor de la lliga espanyola on va estar 9 temporades a diferents equips fins que l'any 2017 va marxar a Romania on continua avui dia jugant al club Ràpid Bucarest. Considera que dedicar-se exclusivament a l'esport per una dona és molt més difícil que per un home, moltes dones tenen la necessitat de compaginar-ho amb una altra feina, per tant, per ella el gènere sí que influeix. Com a esportista professional ha hagut de fer molts sacrificis respecte a la seva vida personal. En el seu cas l'esport l'ha donat l'oportunitat de viure'n d'ell, però ha tingut la necessitat d'estar lluny de casa seva i la seva família per aconseguir-ho. Tant als equips que va jugar a Espanya com sobretot ara jugant a l'estranger, ja que les oportunitats i les condicions a l'handbol concretament són molt millors fora d'Espanya. Pensa que hi ha molta diferència entre les condicions laborals del gènere masculí i del femení. El masculí té moltes millors condicions i recursos, per tant, ho té més fàcil per poder dedicar-se professionalment i viure exclusivament a l'esport. Creu que encara calen molts canvis per poder eliminar les desigualtats a l'esport. Necessitaríem que s'aposti més per l'esport femení, obtenir més difusió dels mitjans i més suport econòmic per poder créixer i que la gent arribi a conèixer-lo millor.

ANDREA DE LA TORRE

Andrea de la Torre és una dona de trenta-dos anys que actualment és educadora esportiva en un hospital psiquiàtric fent esport adaptat. Juga a handbol des de petita, a partir dels 18 va començar a jugar a les categories nacionals més importants. Als 28 va marxar a França on també ha jugat diverses temporades com a professional. També ha jugat a les seleccions catalanes i espanyoles en categoria base i sènior. L'esport per ella significa alliberació,

autorealització, estar en forma, valors i companyonia. A hores d'ara, no es considera jugadora professional perquè, encara que cobra un sou, no té un contracte professional. No pot viure d'esport perquè el club on juga ara no té suficient pressupost per a oferir-li un contracte professional. Està convençuda que el seu gènere influeix i molt perquè per ser dona té menys accés a les prestacions de l'esport, a les infraestructures, als serveis i als sous. En l'àmbit personal i familiar les dificultats que es troba com a esportista professional és el fet d'estar lluny de casa, de la família i els amics. Respecte a les dificultats professionals, en primer lloc, destacar que, segons diuen, encara que ella no està d'acord, l'esport masculí ven més, per tant, té més patrocinadors, més màrqueting... El fet que hi hagi més homes als càrrecs de poder, doncs, ho personalitzen tot en l'esport masculí, el patriarcat bàsicament. El fet que hi hagi menys ajudes i que històricament l'esport femení sempre hi hagi d'estar per darrere. En conseqüència, el gènere masculí ho té més fàcil que el femení. Tenen més accés, tenen més diners, més llicències (fitxes) per tant, més inversió. A més tenen més visibilitat, més públic i tenen més cultura de l'esport.

Per ella les condicions laborals no estan equiparades. A Espanya no existeix una llei esportiva que empari les dones, en el masculí només hi ha al futbol, bàsquet i handbol masculí. La resta d'esport no les tenen però tenen inversors com al tennis, Fórmula 1, etc. Tot bé per inversió privada. No hi ha estatuts de treballadors per dones, a França ara es comença a parlar de sindicats i així. En l'àmbit de les maternitats no està regulat pel que fa a les mútues. I si ens posem a parlar de carregat mental i del tema d'higiene esportiva, les dones sempre tenim molta més càrrega i més responsabilitats quant a conciliació, organització pel fet que hem de treballar sempre en paral·lel a l'esport i llavors tenim menys temps per "fer-nos la motxilla per anar a entrenar" és l'exemple més clar.

Pensa que per equilibrar les desigualtats és necessari invertir en polítiques de gènere. Invertir en la discriminació positiva. Sensibilitzar també a la població perquè hi ha molt masclisme. Continuar amb la visibilització, el màrqueting, la promoció de l'esport femení i de l'accés a les nenes petites. Sensibilització en tots els infants però sobretot a les nenes facilitar l'accés, visibilitzar referents. Tot ha de partir d'un sistema més equitatiu que actualment continua sense ser-lo encara que s'ha avançat molt.

CARLOS VIVER ARZA

En Carlos Viver té quaranta-nou anys i és entrenador d'handbol. Ha sigut durant disset anys jugador professional d'handbol a la Lliga Asobal. Com a entrenador va estar cinc anys al BM Granollers en categories inferiors on va aconseguir l'ascens a divisió d'honor. Tres anys a un equip masculí de l'Asobal, a la màxima categoria masculina. Quatre anys amb la selecció espanyola femenina i ara des de fa dues temporades i mitja que està en Bucarest, al Ràpid Bucarest, amb un equip femení. L'esport, per ell, ha sigut la seva vida i també la seva feina i el suport de la seva família. Però ha estat la seva vida perquè és la seva passió. L'esport en general, però molt en particular l'handbol perquè s'ha dedicat professionalment des dels divuit anys i creu que ha fet de tot en aquest món, jugador, entrenador, director tècnic, coordinador... Sent que ha tingut un coneixement i una carrera on realment té una importància enorme a la seva vida. I que, junt amb la seva família, la seva feina és la seva

passió. Considera que és professional des de fa molts anys, que treballa i viu per l'esport. Es dedica exclusivament a l'esport, concretament a l'handbol. En qüestió de gènere creu que en aquest moment la situació es va igualant. Que lluiten contra la història, ja que al passat hi ha hagut sempre menys esportistes femenines que masculines. Que el masculí tenia històricament molta més visibilitat i més llicències en tots els esports. A poc a poc això creu que va canviant i cada vegada hi ha més igualtat en aquests aspectes. Ell que es dedica a entrenar, i fa molt temps que porta entrenant al femení, creu que hi ha menys entrenadores bàsicament perquè al passat hi ha hagut més entrenadors sempre masculins i això encara perdura, però a poc a poc es van veient més entrenadores i professionals femenines. Que cada vegada es va equiparant, però és una qüestió que es parteix amb desavantatge i es va igualant a poc a poc. El seu objectiu mai ha sigut viure de l'esport, però l'handbol té la suficient estructura i professionalitat per poder viure d'ell encara que no es pot comparar amb altres esports que tenen més suport en tots els aspectes, com el futbol o el bàsquet.

Explica que no ha tingut dificultats per dedicar-se, que va triar el camí del professionalisme de l'handbol i ha pogut viure d'allò com un professional més i no ho considera com a tema econòmic sinó de fer el que li agrada i el fa feliç. Se sent privilegiat.

Si s'ha trobat amb dificultats per combinar la vida professional esportiva amb la personal. Diu que és complicat, perquè quan ets jove has de combinar els estudis amb l'esport professional, els viatges, les hores d'entrenament i no va ser fàcil. Ara en aquest moment, com a entrenador, viu a Romania i la seva família està en Espanya i és molt difícil combinar la vida personal, la situació és més complicada. Però creu que és una etapa familiar per la qual s'han preparat, que no és fàcil, però ho porten com millor poden. Afegeix que no és fàcil treballar de l'esport i poder fer-lo al costat de casa. I que si vols estar al màxim nivell s'ha de moure de casa i traslladar a la seva família és difícil.

Creu que depèn del lloc on et dediquis o del país el femení té més dificultats. Però li agradaria posar un aspecte positiu en aquest sentit, i diu que el femení té més visibilitat a l'handbol que altre esport, encara que no sempre és així. Explica que en alguns països el masculí té més preponderància en la societat, però que, per exemple en Romania, que és on ell està entrenant ara, l'handbol femení té molta més visibilitat, té les pistes plenes, les jugadores són professionals i cobren salaris molt bons i que hi ha algun país més on pots trobar la mateixa situació com Noruega on l'handbol femení té molta importància a la societat, les jugadores són reconegudes quasi més que els homes i en aquests aspectes sempre hi ha excepcions, però si és veritat que històricament hi havia una diferència molt gran respecte a visibilitat, professionalisme, salaris i estructures i estava tot més preparat per homes que dones, el gènere femení té més dificultat que el masculí. Encara que insisteix que no en tots els llocs succeeix el mateix.

No creu que les condicions laborals estiguin equiparades, però perquè creu que no hi ha la mateixa demanda de tots els esports. Perquè no tots els esports arrossegueu els mateixos nombres de seguidors, ni tenen la mateixa visibilitat, ni els esportistes tenen les mateixes responsabilitats en l'estat d'ànim de la societat. Llavors és impossible que estiguin equiparades ni entre esports, ni entre gèneres. Creu que és una qüestió de demanda de la societat de cada país i cada zona.

Opina que si hi ha diferències a l'hora d'entrenar a un equip masculí o un equip femení. A ell particularment aquestes les diferències que pot haver li agraden. Creu que el femení té una gestió de les emocions que li agrada, li agrada com tracten la feina, que sempre ha vist aquesta part positiva de portar un equip femení i ell que ha estat més temps amb femení que amb masculí, sempre ha sabut gaudir d'allò. Diu que si al grup femení aconseguixes gestionar bé les emocions el grup et torna "con creces" tota la feina que fas per estar dintre del grup i es poden aconseguir coses increïbles amb grups femenins que creguin i estiguin acord amb elles. A ell sempre li ha agradat molt tot el que es pot obtenir amb un grup femení motivat. Pel que fa a fitxatges creu que les diferències no es poden generalitzar, ja que no a tots els països funcionen igual. En general depèn del país i si és cert que a Espanya en l'handbol hi ha una diferència molt gran de professionals respecte a fitxatges entre masculí i femení, és just tot el contrari que hi ha a Romania. Allà el femení té una diferència molt gran, les dones cobren salaris més alts que el masculí, els fitxatges tenen més ressò mediàtic, molta més afició el femení... Hi ha diferència entre països i entre esports i a vegades les diferències segons els països són a favor i altres en contra del femení. Diu que hi ha una gran majoria de països que el professionalisme és molt major en l'entorn al masculí, perquè històricament sempre ha sigut així.

Pel que fa a què creu necessari per equilibrar les desigualtats opina que no té fàcil solució. Creu que les societats trien quins esports volen practicar, volen visualitzar i volen donar més suport. Llavors treballar aquest aspecte no és fàcil. Que qualsevol desigualtat en general que vulguis corregir consisteix en l'educació. Què les generacions que venen han de tenir una educació on realment les persones no sàpiguen percebre les diferències entre gèneres i que es pugui veure que tot amb normalitat. Pensa que és una qüestió d'educació, que no és fàcil i què requerirà molt temps.

DOLORES MARTÍN

Amb trenta-nou anys la Dolo Martín és l'entrenadora de l'equip KH7 Granollers Divisió d'Honor Femenina. Abans ser entrenadora ha sigut jugadora professional. Ha estat jugant en divisió honor 9 temporades, primer a l'Associació Lleidatana d'Handbol que va estar sis anys i després a Castelldefels. A la vegada compaginava funcions d'entrenadora, des d'alevins amb divuit anys, escola de l'associació, fins als últims anys a Castelldefels la resta de categories. Més tard va començar a treballar a la Federació Catalana d'handbol com a tècnica del programa d'handbol femení durant tretze anys al centre d'alt rendiment de la Blume, fins a l'any passat, ara està amb una excedència de la Federació i actualment es dedica en exclusiva a ser entrenadora, l'any passat a Divisió d'honor femenina a St. Quirze i aquest any a la Divisió d'honor femení del KH7 Granollers. Com a jugadora va passar per totes les categories de la selecció Espanyola fins a arribar a l'absoluta on van ser campiones dels Jocs Mediterranis en Almeria. Amb trenta anys va deixar de jugar i es va dedicar només a entrenar i al treball de la Federació. Per ella l'esport és la seva forma i estil de vida, una de les parts més importants de la seva vida. De fet, no imagina la vida sense l'esport i sense l'handbol concretament. Tot en general a la seva vida gira entorn d'ell. És un dels seus pilars personals i professionals, l'ha fet ser la persona que és. L'ha donat

moments bons i dolents, creixement, amistats, la seva parella també és del món de l'handbol, a la seva família tots han jugat a handbol. L'esport sempre està molt present. És la seva forma d'entendre la vida!

Afirma com ja ha dit anteriorment que es dedica professionalment a l'esport. Opina que en determinades coses si és cert que influeix el gènere. Ella personalment se sent molt privilegiada. Creu que la seva situació no és l'habitual, es refereix al fet que ella ha pogut ser jugadora professional d'handbol i això l'ha obert algunes portes per tenir-ho més fàcil a l'hora d'entrenar i poder dedicar-se professionalment a ser entrenadora. Però, per altra banda, creu que el gènere condiona com et veuen en una banqueta, la relació que pots tenir amb els àrbitres o les àrbitres, amb la resta d'entrenadors, el públic, la relació amb les famílies... Ella afirma novament que se sent privilegiada perquè ser entrenadora és molt difícil, que poques dones ho poden veure com una sortida professional, ella tampoc ho veia, però al final la vida et porta pel camí, prens les decisions i ara no es veu dedicant-ser a una altra cosa. Comenta que quan ella va començar a estudiar, va fer INEF, la seva intenció era ser mestre d'educació física i entrenar equips de base però sense pensar a viure d'això, ni entrenar un equip professional d'handbol i menys de femení. Creu que és molt difícil i que tant de bo moltes joves vulguin agafar aquest camí, però sap que no és fàcil, que no ho veuen com una via de guanyar-se la vida. Torna a repetir que és una privilegia, però també que l'ha costat molt anar trencant portes, anar avançant, creixent ... No ha estat fàcil, que pot semblar-ho, però no ho és. Que són moltes hores en una pista, molts anys entrenant equips i passant per moltes etapes, primer és com un hobby per tenir uns diners mentre estava estudiant i després es convertí en la seva font d'ingressos principal.

Diu que si s'ha trobat amb dificultats per poder viure de l'esport. Per començar opina que ve d'un esport que fins a la categoria on està ara no és professional, que és totalment amateur. Ella fins a l'any passat en St. Quirze i ara aquí en Granollers, que només es dedica a entrenar. Abans ella entrenava un equip en Divisió d'Honor Plata, però ho compaginava amb la seva feina que, per sort, també estava vinculada a l'handbol, però això opina que és una carambola molt gran i molt poca gent ho pot dir. Comenta que l'handbol no és un esport on es guanyin grans quantitats, no dona molts diners pel que és difícil viure únicament de l'handbol tant masculí com femení. Que la majoria de gent ho té com un ingrés a part de la seva professió principal. En el seu cas coincideix que és els seus hobbies i la seva passió i a sobre està lligat a la seva professió. A part d'això diu que no ha tingut altres dificultats, però sap que no és la realitat. Sap que una noia que vol ser entrenadora ho té difícil, per desgràcia perquè no és fàcil perquè no tindran les mateixes oportunitats, sempre es lliga entrenadora amb equip femení, poques vegades es dona l'oportunitat de portar equips masculins o portar equips bons en sentit de bon rendiment inclús amb equips de base. Creu que es té la figura de l'entrenadora com més d'educadora, maternal, cuidadora, que la d'orientar cap al rendiment, encara que sigui equips, cadets, juvenils..., hi ha molt poques entrenadores. Afirma que d'elit ara mateix només hi ha 2 i per sota poden haver-hi 2 o 3 més en tota Espanya.

Explica que no ha tingut dificultats per combinar la vida familiar perquè com és el seu estil de vida i com tot va lligat a l'handbol i l'esport, sempre ho han entès. Encara que comenta que sí que és veritat que, sobretot quan ha sigut més jove, havia de triar entre anar-se'n de

feita el cap de setmana o anar al partit perquè li tocava jugar o perquè s'havia d'aixecar a les 7 del matí per portar un equip d'alevins no sé on i havia d'estar presentable. En aquest sentit, si l'ha condicionat el fet de haver de renunciar a coses pròpies de la joventut. Però en positiu l'esport l'ha fet viatjar, conèixer gent, anar a llocs que possiblement no hauria anat si no hagués sigut per l'handbol i ho veu més com un facilitador d'experiències i que li ha permès fer coses que segurament no hauria pogut fer. Aclareix que tampoc l'ha privat de tantes coses, que ha pogut sortir de festa, ha pogut estar amb la família i gaudir de les coses, potser si s'ha tingut perdre algun esdeveniment familiar, però per sort la seva família ho saben i comprenen el que fa i ho han sabut gestionar i portar sense cap problema.

No dubta a afirmar que el gènere femení ho té més fàcil a l'hora de dedicar-se professionalment a l'esport. Considera que hi ha molt poques noies que ho puguin veure com una sortida professional viure de l'esport i menys com a entrenadora, potser més com a profe o en temes de gestió esportiva, d'entitats o instal·lacions, en això pensa que si estem més igualtats, però el que és com a entrenadora o àrbitres, que és un altre rol molt difícil, no. Creu que falten molts referents, que són molt poques i no és un camí fàcil. Que no es donen masses facilitades. A més, opina que els homes en l'àmbit de gestió familiar ho tenen millor, que no és fàcil tenir fills i ser entrenadora, hi ha coses que socialment estan vistes com més a la dona i fan que pels homes sigui més fàcil dedicar-se a l'esport. Que, un futbolista, per exemple, pot tenir 5 fills i no condicionar la seva activitat esportiva, però en el cas de les dones si ho condiciona, tant si és jugadora com si és entrenadora, llavors creu que sí que hi ha diferències.

I pel que fa a què opina sobre si les condicions laborals estan equiparades diu que, partint del fet que a l'handbol no es mou massa diners, ella creu que si ho estan. Pensa que no li paguen menys per ser dona sinó que li paguen amb relació al càrrec que ocupa i que per ser l'esport femení, un esport minoritari no és el mateix que qualsevol altre esport. Considera que potser sí que existeixen desigualtats i diferències de tractes amb un entrenador i una entrenadora, que ella no l'ha viscut en primera persona, però creu que sí existeix. Veu, pel que l'expliquen, que potser no tant com en altres professions, però que sí que existeixen diferències, encara que li agradaria pensar que no, està convençuda que hi ha clubs que paguen menys a una entrenadora que a un entrenador. Considera que per desgràcia així és la societat que tenim. Ella no ho ha viscut en primera persona perquè als clubs que ha estat no ha sigut així, creu que l'han valorat com a entrenadora i que si haguessin tingut un entrenador les condicions haurien estat les mateixes que ha tingut ella.

Creu que per equilibrar les desigualtats el primer que s'ha de fer és una aposta en l'àmbit social. Que la societat ha d'apostar per la dona en tots els àmbits. Que qualsevol feina la pot fer un home i una dona i han de rebre el mateix siguin homes o dones en funció de la feina que fan. Creu que en molts àmbits es deu fer un reforç positiu per facilitar que les dones es puguin dedicar a determinades feines, perquè si no és complicat que, per exemple, una dona amb divuit anys es plantegi ser entrenadora. Que hi ha pocs referents, igual que una dona no ho té fàcil per ser mecànica perquè la societat no concedeix que una dona pugui ser mecànica, perquè no està ben vist o no encaixa amb el patró de la societat. Creu que aquí tothom ha de posar de la seva part perquè qualsevol professió la pugui fer un home o una dona. Creu que tot part des de l'educació que es dona als més petits. Que si a les

escoles esportives els nens/es tenen per igual entrenadors que entrenadores, ells i elles ho veuran amb normalitat. Explica que, fins fa quatre dies, només hi havia homes com a mestres d'educació física, i ara hi ha moltes noies que volen ser mestres d'educació física. Quan ella estudiava va tenir només una professora d'educació física en tota la seva vida i això a ella la va marcar, va pensar que ella volia fer això també, però no és el que és habitual i creu que es poden fer moltes coses per facilitar que les dones vulguin fer determinades tasques perquè estan molt capacitades i a més tenen altres valors que són molt positius, no només l'estàndard habitual de treball menys físic o més de cures. Creu que la dona té uns valors que no tenen els homes i són molt aprofitables en tots els àmbits laborals. Comenta que sé dir exactament, perquè mira jo faria això i allò, però sí que s'ha d'obrir la ment i educar als nens i les nenes amb amplitud de mires, que tant l'home com la dona poden fer qualsevol feina i que ha de ser el normal. Que no ha de ser estrany tenir una àrbitra ni una entrenadora. Comenta que normalment sempre arbitren nois, o a la banqueta contrària hi ha homes i a vegades ha viscut situacions incòmodes, però molt poques i creu que en la seva experiència ha estat el estrany i sap que hi ha una altres realitats. Ella quan veu una noia a la banqueta o arbitrant fa tot el que pot per ajudar-la, ho intento perquè sé que no és fàcil i que fer el pas només de posar-s'hi quan no tens suport és complicat. Ella que s'ha sentit molt privilegiada, sempre pensa com pot tornar aquesta sort que ella ha tingut en aquest sentit i intenta a la mida de les seves possibilitats ser més propera i fer adhesió.

FRAN GARCÍA

Fran García és fisioterapeuta, entrenador de futbol, preparador físic i professor universitari. Sempre s'ha dedicat al món de l'esport. Ha treballat com a fisioterapeuta, preparador físic, readaptador. Ha sigut professor al Grau de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. Actualment, és entrenador de futbol i atletisme i treballa de fisioterapeuta en un centre de persones amb discapacitat intel·lectual. No entén la vida sense l'esport. Tant en l'àmbit professional com personal, ja que també ha sigut esportista d'alt nivell. L'esport per ell és una forma de vida. Transmet valors, educa, o ho intenta, i de manera controlada i adequada és salut. No viu completament de l'esport perquè no ha arribat a un nivell tan alt per dedicar-s'hi de ple, però que combinat amb unes altres feines està bé. La dificultat principal seria el poc sou que es mou en gran part d'aquest àmbit, no dona per viure. Ell considera que viu en part de l'esport i que viu per l'esport. Se sent afortunat perquè sempre ha tingut feina en aquest àmbit i creu que el seu gènere influeix perquè el dia d'avui, per desgràcia, els homes tenen més oportunitats que les dones en alguns aspectes relacionats amb l'esport. En alguns esports i en alguns nivells, els homes tenen més possibilitats que les dones. No ha tingut cap dificultat en l'àmbit personal, sempre ha pogut organitzar-se bé. Creu que les dones tenen més dificultats per dedicar-se professionalment a l'esport. La seva experiència durant tants anys l'ha fet veure que les dones tenen més dificultats perquè als llocs de més nivell o més responsabilitats la majoria de les persones són homes. Que és un tema que està canviant, però molt poc, no és suficient. Que les condicions laborals no estan equiparades doncs els sous de l'esport femení i l'esport masculí a l'alt nivell no tenen res a

veure. Veu difícil equiparar les desigualtats pel tema econòmic i per la manca de referents femenins tant a l'esport com a altres càrrecs esportius.

PEDRO T. PÉREZ ZARZOSA

Pedro Zarzosa, com és més conegut, té cinquanta-quatre anys i porta 30 com a tècnic d'esport de l'ajuntament de Canovelles, és entrenador de categoria nacional de la RFEBM, i està realitzant el Màster Entrenador de la Federació Europea de Balonmano. Recentment, va fer una pausa en la seva feina en Canovelles per treballar per a la Federació Russa d'handbol en un centre d'alt rendiment per a joves esportistes, i com a entrenador de la selecció nacional de Rússia juvenil. Però això es va trencar amb la situació política actual i va tornar fa uns mesos a la seva feina al Servei d'Esports de Canovelles. Actualment, és entrenador del primer equip masculí del BM La Roca de Primera Estatal.

L'esport sempre ha estat relacionat amb la seva vida. És la seva professió. Pensa que 'ha de fer distinció dels diferents àmbits de l'esport, que no tot és esport d'alt nivell. Es pot viure de l'esport, però no és gens fàcil. Ell va estar només tres anys vivint en l'àmbit professional de l'handbol, fins llavors, l'esport competitiu no era la seva feina, era la seva passió i el seu hobby, i ara ha tornat a ser-lo.

Penso que no influeix el seu gènere per a viure de l'esport. Pot ser alguns àmbits com l'esport competitiu tradicionalment si hi ha molts més entrenadors que entrenadores, però el percentatge de dones que fan la formació d'entrenadores és inferior al d'homes així és difícil que després n'hi hagi un nombre semblant d'entrenadors i d'entrenadores competint si les dones no s'animen a fer el pas per entrenar.

Considera que nivell competitiu ser entrenador d'un club professional és molt complicat, i en cas de l'handbol, molt més encara. Molts jugadors i entrenadors de la lliga Asobal estudien o treballen, i si es dediquen exclusivament a l'handbol, no són sous com per viure tota la vida. (Excepte els equips de l'elit europea) En dones és més difícil encara en Espanya, els sous són molt inferiors als dels homes. Tant en dones com en homes els entrenadors, jugadors i jugadores que es dediquen exclusivament a l'handbol d'elit han de marxar d'Espanya. I no tothom pot fer-ho o vol pagar el peatge de viure lluny de la seva família i amics. Quan va prendre la decisió de dedicar-se professionalment a l'esport va trobar-se amb la dificultat de viure lluny de la família i amics.

En l'àmbit competitiu i d'elit, pensa que les dones si tenen més dificultats per a dedicar-se professionalment i viure de l'esport. En funció de l'esport serà més fàcil o no, ja que hi ha esports que tenen més seguiment i altres que no tant. Vivim en una societat on tot funciona a partir d'oferta i demanda i les empreses treballen a escala d'esponsorització per aconseguir els seus objectius de visibilitat i de retorn econòmic. Creu que les condicions laborals en l'esport d'alt nivell no estan equiparades per un problema social, ja que els esports masculins tenen més demanda i major visualització i les empreses estan més interessades en ells oferint una major esponsorització que poden fer que els homes puguin dedicar-se professionalment i guanyar més diners que les dones. Veure que en alguns esports, com el futbol, això està canviant, als darrers anys té més visualització, comença a professionalitzar-se l'esport femení, però pensa que mai arribaran a l'equiparació total.

És un procés lent i que no podrà fer-se a tots els esports. En altres països aquest procés està molt més avançat i segons quins esports, en alguns clubs la diferència és molt més petita en alguns esports. A Rússia el club que el coneix, CSKA estava molt professionalitzat, amb tots els serveis i condicions equiparades.

Ell creu que per equilibrar les desigualtats s'ha de fer un canvi de mentalitat que les institucions haurien de donar suport a més a l'esport femení. Que hi ha molts interessos econòmics pel mig i en funció de la disciplina esportiva pensa serà pràcticament impossible aquest equilibri. Què hi haurà disciplines que tindran millors condicions econòmiques i de treball que unes altres en funció de l'interès generat. I que nivell econòmic en funció d'aquesta demanda és molt complicat lluitar amb aquesta desigualtat, però almenys s'hauria de treballar perquè les condicions per a la pràctica esportiva siguin les mateixes els homes com a dones. I per descomptat a més dels mateixos serveis (mèdic, fisioterapeuta, convenis laborals, etc.) Mateixes subvencions des del sector públic, o majors pels femenins pels problemes que poden tenir d'esponsorització des del sector privat, etc., i especialment s'ha de donar més visibilitat a l'esport femení perquè sigui un producte atractiu per a invertir.

JOANA ORIVE ISERN

La Joana és infermera i entrenadora de bàsquet. Té trenta-tres anys i ha estat sis vegades Campiona de Catalunya de clubs. Tres vegades Campiona d'Espanya de clubs. Tretze vegades campiona de lliga al màxim nivell femení en diferents categories a un club femení i també entrenadora de la selecció catalana de bàsquet sub-21. L'esport és la seva vida, l'apassiona en general, pot estar hores mirant-lo, vivint-lo o entrenant. Però el bàsquet és la seva passió. Ha dedicat moltíssimes hores de la seva vida per millorar i créixer, deixant moltes coses de costat, i amb molt sacrifici. Es dedica professionalment, però no pot viure només d'això. Amb el sou que té com a entrenadora, malgrat la quantitat d'hores que dedica, no li dona per poder viure. Creu que influeix el fet que per poder arribar a dedicar-s'hi en exclusiva la seva feina s'hauria de multiplicar, a diferència del gènere masculí. La quantitat d'homes que arriben a dedicar-s'hi en exclusiva és molt més elevada que en el femení. Així tenen més possibilitats per millorar i créixer. S'ha trobat amb moltes dificultats. S'ha sentit estancada, dient-li que encara havia de millorar, quan veia que per ser home els hi donaven oportunitats que ella mai no havia tingut, i tenint igual o menor nivell que ella. Però als homes se'ls dona oportunitats perquè han d'aprendre i la dona, en canvi, si li donen un cop après. En l'àmbit de selecció per exemple, a la selecció femenina la federació no va voler ajudar i fer créixer el projecte perquè funcionés i funciona a base de moltes dones que amb hores i esforç han aconseguit que tiri endavant sense ajudes. No dubta que els homes ho tenen molt més fàcil a l'hora de dedicar-s'hi professionalment a l'esport, tant com a entrenadores que com a jugadores. Els homes tenen contractes i sous desorbitats i les dones havent de combinar una feina amb l'esport. Perquè tenen oportunitats de campionats i tornejos internacionals que en el femení ni es plantegen. Perquè televisen els partits dels equips masculins i no dels femenins. I la diferència de les condicions laborals és massa gran. Creu nivell femení tot necessita molt més esforç per arribar una cosa molt més petita. Per equilibrar aquestes desigualtats creu necessari que la

gent que hi cregui, que cregui que el producte vengui i li donin visibilitat. Calen clubs que lluitin per les dones i igualin condicions i sous.

MARIA LANZA

Maria Lanza és una dona de vint-i-cinc anys que compagina la seva feina d'infermera a la unitat d'investigació d'oncologia i els estudis de doctorat en medicina i ciències de la salut, amb la seva feina esportiva. És entrenadora de l'equip sènior masculí de 2a Divisió nacional al Balonmano Pereda en Santander i seleccionadora de la Federació Càntabra d'handbol infantil. Té vint-i-cinc anys i porta disset vinculada al món de l'handbol, primer com a jugadora i després com entrenadora d'equips mixtos o masculins. L'esport ho és tot per ella, sent que és la persona que és gràcies als valors que l'ha donat l'esport. Dedicar-se professionalment a l'esport és complicat i de moment ha prioritzat la seva trajectòria a l'àmbit sanitari, tot i que és jove i no descarta més endavant dedicar-se professionalment a ser entrenadora. Creu que el gènere influeix molt i molt més en una banqueta d'equips masculins. En primer lloc, perquè ha de lluitar diàriament per fer-se valorar molt més del que ho fa un home i, en segon lloc, perquè ha de suportar tota mena de comentaris masculistes cada cap de setmana només pel fet de ser dona i entrenar un equip masculí. Comentaris de l'estil: *"si les entrena una chica el partido ya está ganado"*, *"no puedes ser la entrenadora aquí no vienen mujeres con equipos de hombres"*, *"con ese pecho normal que ganas así despistes al rival"*, *"la fisio no puede entregar las fichas de juego"*... té per escriure un llibre. És la primera dona en la seva comunitat autònoma que ha trencat moltes barreres com entrenadora guanyant títols importants i li agradaria que si l'han de posar en dubte com entrenadora ho facin per altres coses i no per ser una dona liderant un equip masculí. Té clar que els homes ho tenen molt més fàcil per dedicar-se professionalment, ja que ella només per ser dona no té les mateixes oportunitats. A base d'esforç s'ha guanyat el respecte a la seva comunitat autònoma, però la cosa és diferent quan surt de Cantàbria. Per ella la clau per equilibrar aquestes desigualtats és, per una banda, que els clubs posin dones a la base, així els infants ho normalitzarien. Per altre, tant clubs com federacions haurien de posar els/els millors entrenadors/es, indistintament siguin homes o dones, així estarien educant als infants en igualtat i en un futur estaria normalitzat.

ALBERTO BALLANO

L'Alberto Ballano té quaranta-vuit anys i és comercial d'arts gràfiques. Ha sigut durant 29 anys àrbitre d'handbol a la lliga Asobal. Per ell l'esport és molt important a la seva vida. Fer esport l'ajuda a aclarir el cap de l'estrès i sentir-se bé. Actualment, no es dedica professionalment a l'esport, només els professionals en poden viure i normalment com a complement als ingressos familiars. No ha tingut dificultats per viure de l'esport. Durant la seva trajectòria com a àrbitre no va tenir problemes per compatibilitzar-lo amb la seva vida professional però a base de molts sacrificis i compromís. En el seu àmbit esportiu, l'arbitratge, considera que el gènere masculí no ho té més fàcil, creu que és molt complicat per a qualsevol dels dos gèneres. Pensa que les condicions laborals en l'àmbit esportiu no

estan equiparades i que continuen existint moltes desigualtats. I que per equilibrar aquestes desigualtats és necessari equiparar les categories també en termes econòmics, de promoció a la televisió, en màrqueting... s'està avançant però lentament.

ARIADNA GARCIA LÓPEZ

Amb 22 anys l'Ariadna Garcia és àrbitre de futbol. En la seva trajectòria a l'arbitratge hi ha hagut una mica de tot. A vegades ha estat en partits de caràcter professional femení, però no té consolidada una categoria professional encara. La seva categoria en femení és "Reto Iberdrola" i en el masculí és "Tercera Catalana". Així que ha tocat bastants categories en l'àmbit professional i en l'àmbit territorial. L'esport per ella ho és tot. Hi dedica moltes hores a la setmana i no veu la vida sense ell. El dia d'avui posa l'esport per davant de la feina i dels estudis. Considera que no es dedica professionalment i creu que el seu gènere no influeix en aquest aspecte. Creu que el que necessita per poder dedicar-se professionalment és adquirir categories altes i això només depèn d'ella mateixa, tècnicament i físicament, entre altres aspectes, però que el seu gènere no és l'inconvenient, sinó tot el contrari. En diverses ocasions la federació catalana de futbol ha creat diverses campanyes per promoure el futbol i arbitratge femení com van fer amb la campanya #orgullosa.

Ella es troba amb moltes dificultats per combinar la seva vida personal amb el treball d'àrbitra creu que té moltes més dificultats que la vida d'una jugadora. Doncs ella no fa un partit el cap de setmana, fa entre cinc o sis partits, sense comptar que algunes setmanes també ha arbitrat durant la setmana. A més també té entrenaments i classes teòriques. Li dedica moltes hores i en moltes ocasions ha tingut que anul·lar plans familiars perquè no tenia hores lliures. En l'àmbit d'amistats igual, és molt difícil trobar un horari per quedar o fer plans amb els amics, per això creu que molta gent quan arriba a certa edat ho acaba deixant. És gairebé impossible amb la conciliació familiar. Pensa que el gènere masculí ho té més fàcil i que les condicions laborals no estan equiparades. Però que actualment, en el món del futbol, que és el seu àmbit, s'està donant molt impuls al femení tant a jugadores com en l'àmbit d'arbitratge. Explica que un clar exemple com a jugadora seria l'Alèxia Putelles i tot el seu equip. I pel que fa a l'arbitratge afirma que la Stephanie Frappart, ha sigut la primera dona a arbitrar un partit a un mundial i tot el seu equip al camp ha sigut femení. Però pensa que, tot i aquests canvis, encara falten molts més. Ja que en moltes ocasions no ens donen l'oportunitat de veure competicions femenines perquè no són televisades, cosa que no passa amb el masculí que sempre tenen espai a la tele ja sigui de futbol, tennis, bàsquet o l'esport que sigui.

9. ENQUESTES

La segona part del marc pràctic correspon a l'enquesta, realitzada per conèixer l'opinió que tenen diverses persones de diferents franges d'edat (infants, joves i adults), comparar els resultats obtingut entre les diverses edats i per poder afirmar les hipòtesis i assolir els objectius de l'inici.

L'enquesta ha estat realitzada a un total de 60 persones, deu persones de gènere femení i deu persones de gènere masculí de cada franja de edat: infants (8-12 anys), joves (12-30) i adults (+30) (Model d'enquesta a l'annex 3).

9.1 ANÀLISI DE LES ENQUESTES

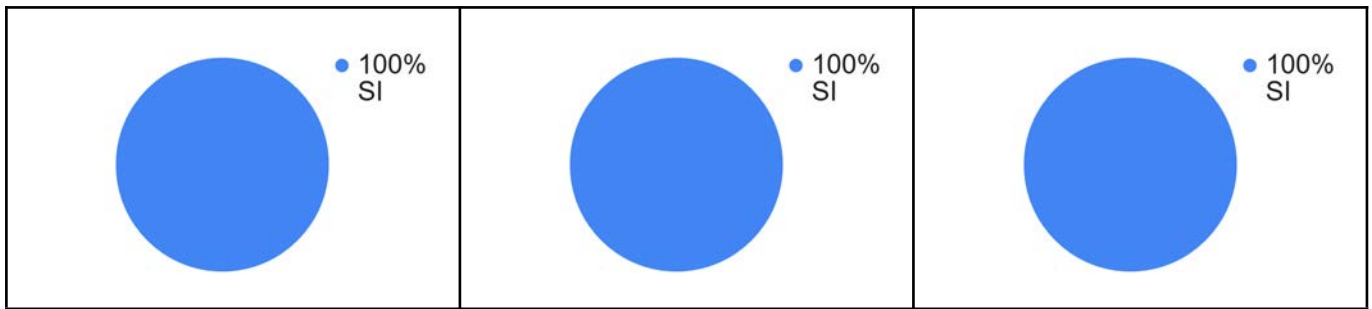
QÜESTIÓ 1. Coneixes a aquest jugador?

El jugador que és mostra a la imatge és l'esportista professional del Futbol Club Barcelona, Gerard Piqué.

INFANTS														
TOTAL	DONES	HOMES												
<table border="1"><tr><td>SI</td><td>60,0%</td></tr><tr><td>NO</td><td>40,0%</td></tr></table>	SI	60,0%	NO	40,0%	<table border="1"><tr><td>SI</td><td>50,0%</td></tr><tr><td>NO</td><td>50,0%</td></tr></table>	SI	50,0%	NO	50,0%	<table border="1"><tr><td>SI</td><td>70,0%</td></tr><tr><td>NO</td><td>30,0%</td></tr></table>	SI	70,0%	NO	30,0%
SI	60,0%													
NO	40,0%													
SI	50,0%													
NO	50,0%													
SI	70,0%													
NO	30,0%													
JOVES														
TOTAL	DONES	HOMES												
<table border="1"><tr><td>SI</td><td>100%</td></tr></table>	SI	100%	<table border="1"><tr><td>SI</td><td>100%</td></tr></table>	SI	100%	<table border="1"><tr><td>SI</td><td>100%</td></tr></table>	SI	100%						
SI	100%													
SI	100%													
SI	100%													
ADULTS														
TOTAL	DONES	HOMES												

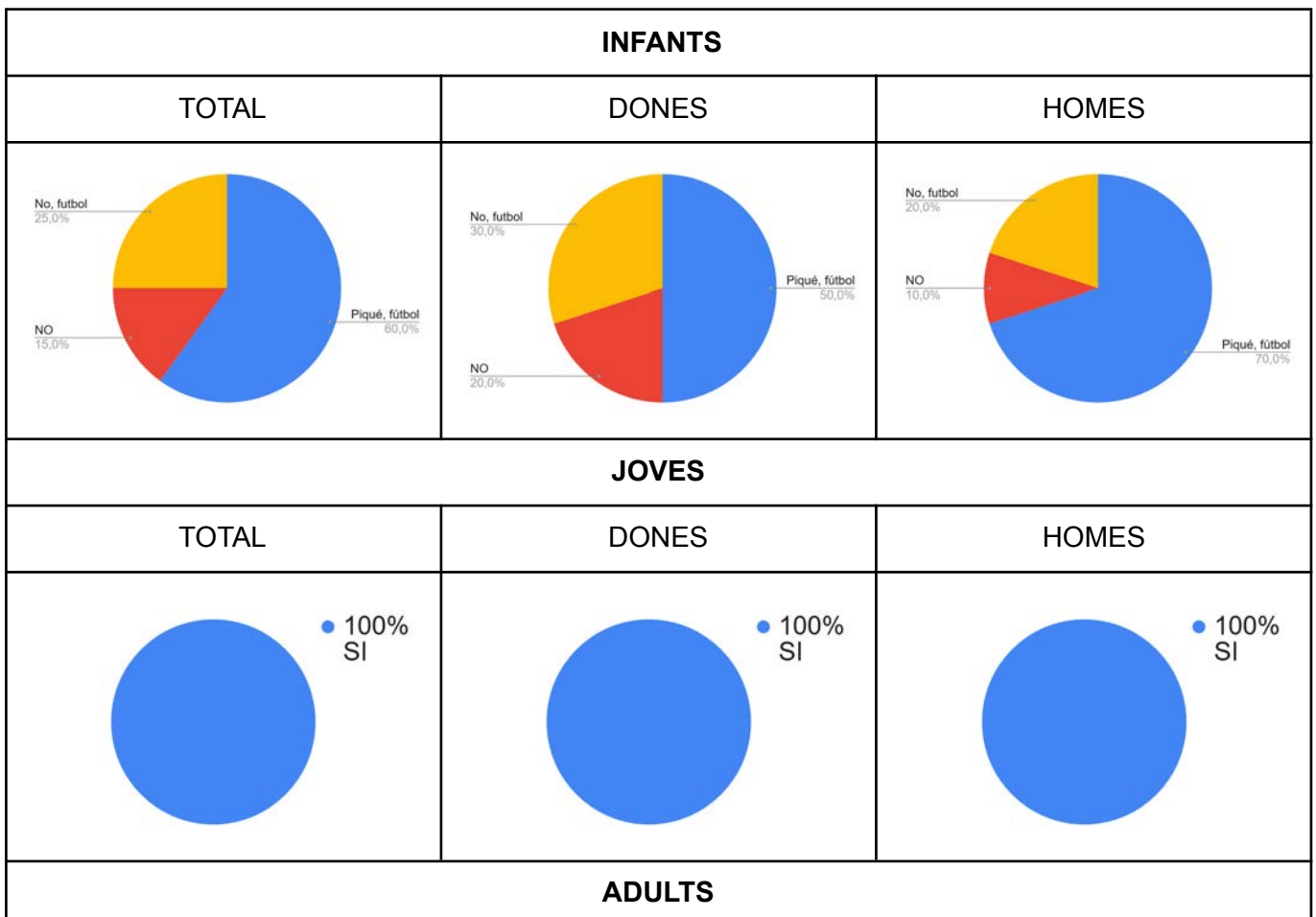
Desigualtats de gènere en l'esport d'Alt Rendiment

Observant els gràfics es pot veure que a la franja de joves i a la d'adults el total de les respostes són afirmant conèixer al jugador en qüestió, però si ens hi fixem en la d'infants, trobem que un 40% d'ells no eren coneixedors de qui apareix a la imatge. Comparant els dos gèneres, a la franja d'infants, només la meitat de les nenes sí que el coneixien, en canvi, els nens tan sols no el coneixien tres persones.

QÜESTIÓ 2. Saps com es diu i l'esport que practica?

Aquesta qüestió fa referència al jugador de la fotografia anterior, amb la intenció de comprovar si es coneix el nom del jugador i l'esport que practica.

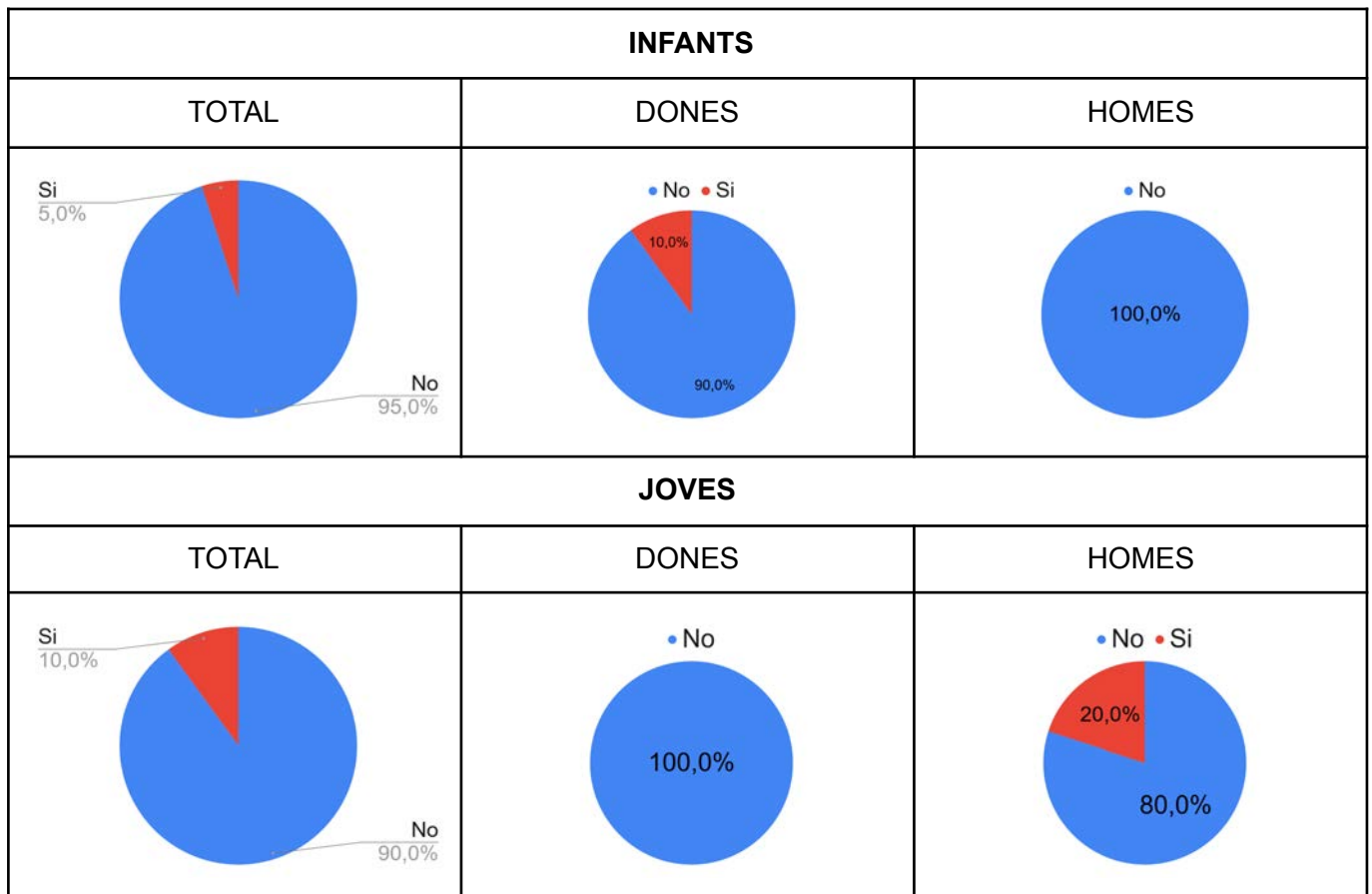

Tal com es pot apreciar als gràfics a la franja de joves es pot veure que el total d'ells i elles coneixen al jugador. En el cas dels adults i els infants un 60% sap el seu nom i l'esport que practica, però del 40% restant, els adults saben l'esport que practica, però no coneixen el nom i dels d'infants un 15% d'aquest 40% tampoc sap l'esport que practica.

QÜESTIÓ 3. Coneixes a aquesta jugadora?

La jugadora que es mostra a la imatge és l'esportista professional del Futbol Club Barcelona, Claudia Pina.

ADULTS		
TOTAL	DONES	HOMES
<p>Si 40,0% No 60,0%</p>	<p>No 60,0% Si 40,0%</p>	<p>No 60,0% Si 40,0%</p>

En aquesta qüestió les respostes indiquen a la franja dels infants només una nena coneix qui és la jugadora i a la franja dels joves només dos nois són els que afirmen saber qui és. En canvi, a la franja d'adults es pot observar que els dos gèneres estan igualtats en un 40% de respostes afirmatives.

QÜESTIÓ 4. Saps com es diu i l'esport que practica?

Aquesta qüestió fa referència a la jugadora de la fotografia anterior, amb la intenció de comprovar si es coneix el nom del jugadora i l'esport que practica.

INFANTS		
TOTAL	DONES	HOMES
<p>No 55,0% No, fútbol 35,0% Alexia Putelles, fútbol 10,0%</p>	<p>No 60,0% No, fútbol 30,0% Alexia Putelles, fútbol 10,0%</p>	<p>No 50,0% No, fútbol 40,0% Alexia Putelles, fútbol 10,0%</p>
JOVES		
TOTAL	DONES	HOMES
<p>No 30,0% No / Fútbol 65,0% Clàudia Pina / Fútbol 5,0%</p>	<p>No / Fútbol 60,0% No 40,0%</p>	<p>No 20,0% No / Fútbol 70,0% Clàudia Pina / Fútbol 10,0%</p>

ADULTS		
TOTAL	DONES	HOMES
<ul style="list-style-type: none"> No / Futbol NO Claudia Pina, futbol 	<ul style="list-style-type: none"> No / Futbol Claudia Pina, futbol NO 	<ul style="list-style-type: none"> No / Futbol NO Claudia Pina, futbol

Respecte als gràfics d'aquesta qüestió s'observa que a la franja d'infants ningú d'ells coneix a la jugadora, però un 45% saben que juga a futbol. A la franja dels joves tan sols un noi la coneix, però un 80% d'ells sap que juga a futbol. En el cas de les dones cap coneix a la jugadora i només un 60% sap l'esport que practica. A la franja d'adults un 20% del total coneix a la jugadora i l'esport que practica, mentre que del 80% restant hi ha un 65% sap que juga a futbol.

QÜESTIÓ 5. Creus que existeixen esports per homes i esports per a dones?

INFANTS		
TOTAL	DONES	HOMES
<ul style="list-style-type: none"> Si No 	<ul style="list-style-type: none"> Si No 	<ul style="list-style-type: none"> Si No
JOVES		
TOTAL	DONES	HOMES
<ul style="list-style-type: none"> Si No 	<ul style="list-style-type: none"> No 	<ul style="list-style-type: none"> Si No

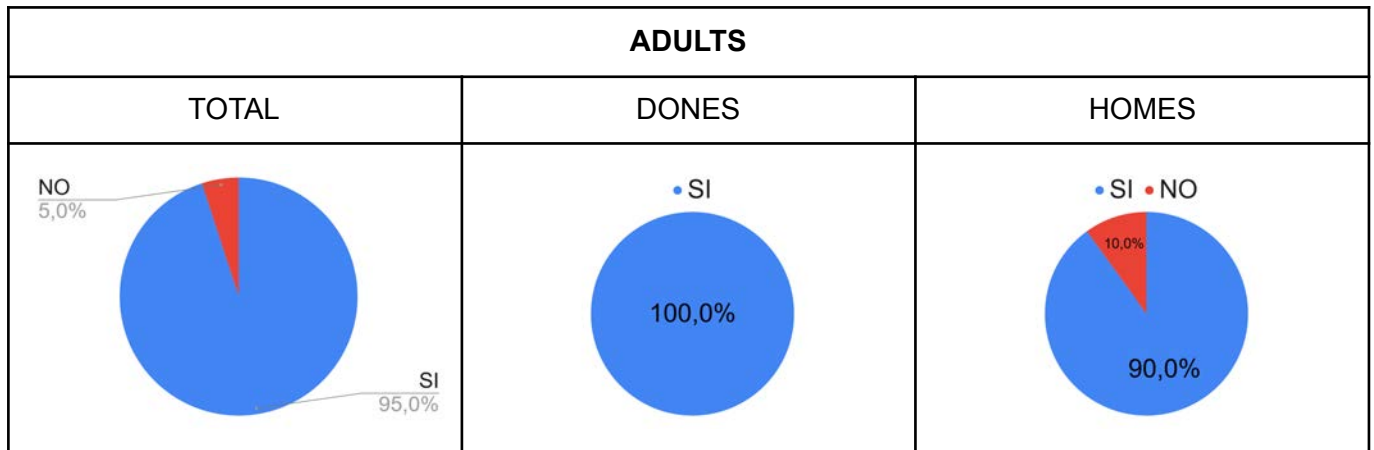

ADULTS		
TOTAL	DONES	HOMES

Els gràfics indiquen que la majoria pensa que no existeixen esports per homes i dones. A la franja de joves i a la d'adults el 100% de les respostes del gènere femení han sigut negant que hi hagi esports diferents per als gèneres, mentre que el gènere masculí un 10% dels nois i un 5% dels homes ho afirmen. En canvi, a la franja d'infants un 40% de les respostes afirmen que sí que existeixen esports per dones i esports per homes.

QÜESTIÓ 6. Saps que és la desigualtat de gènere?

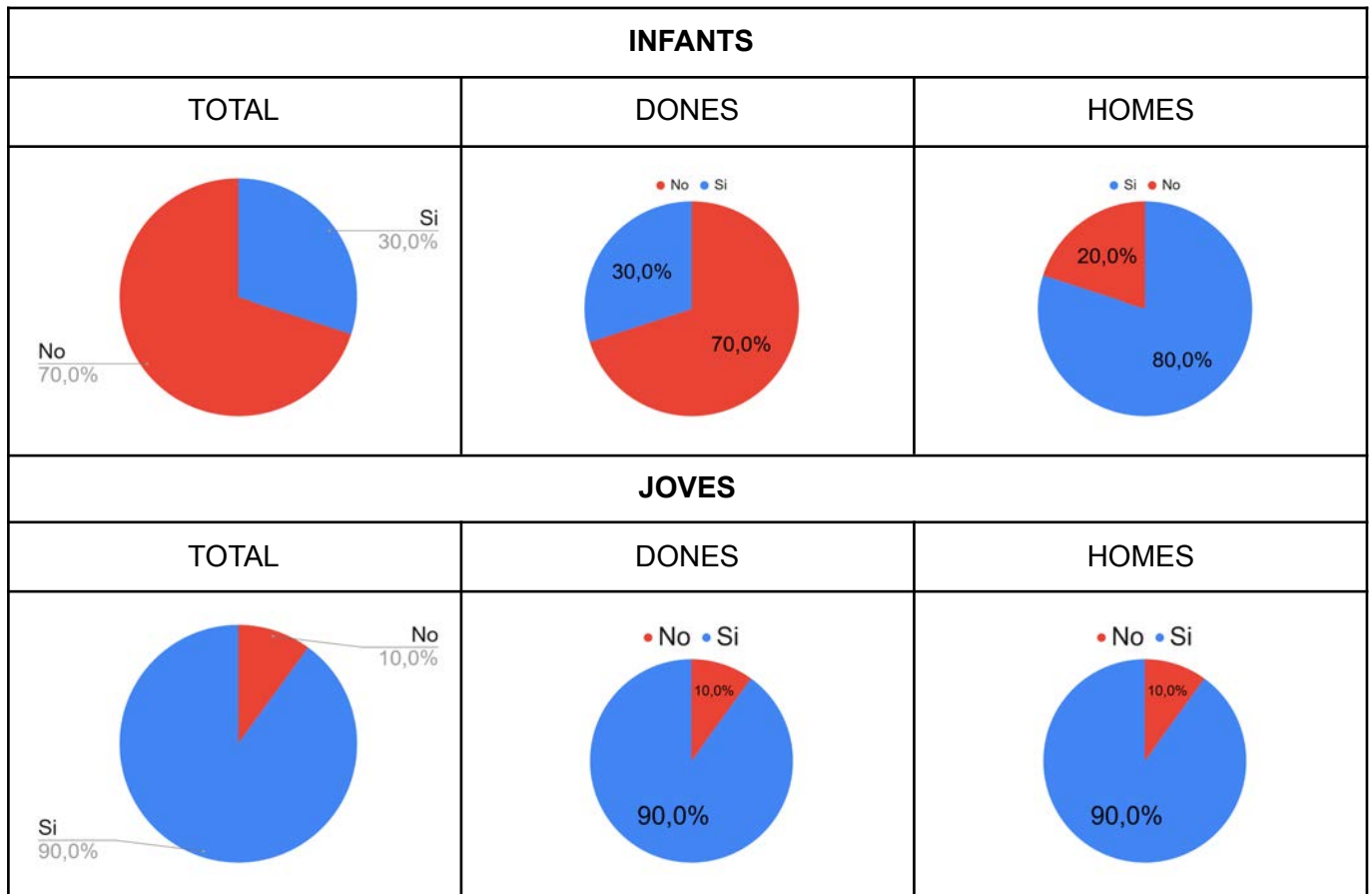
INFANTS		
TOTAL	DONES	HOMES
JOVES		
TOTAL	DONES	HOMES

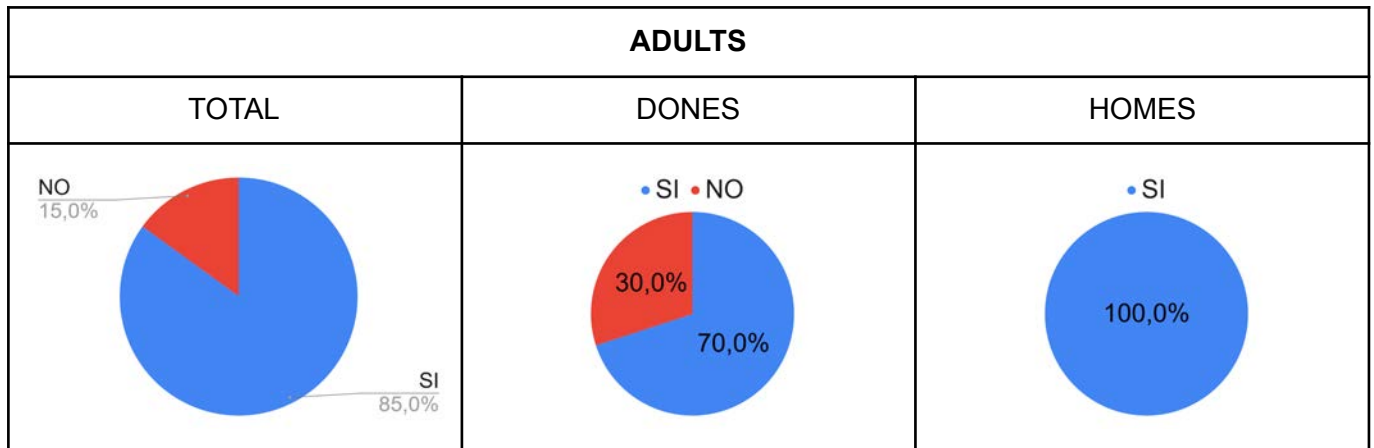

Dels resultats obtinguts d'aquesta qüestió dins la franja d'infants es veu que un 35% del total no coneix el terme de desigualtat de gènere. A la franja dels joves tothom sap el que significa i de la franja d'adults tan sols un home nega saber-ho.

QÜESTIÓ 7. Saps qui es Usain Bolt?

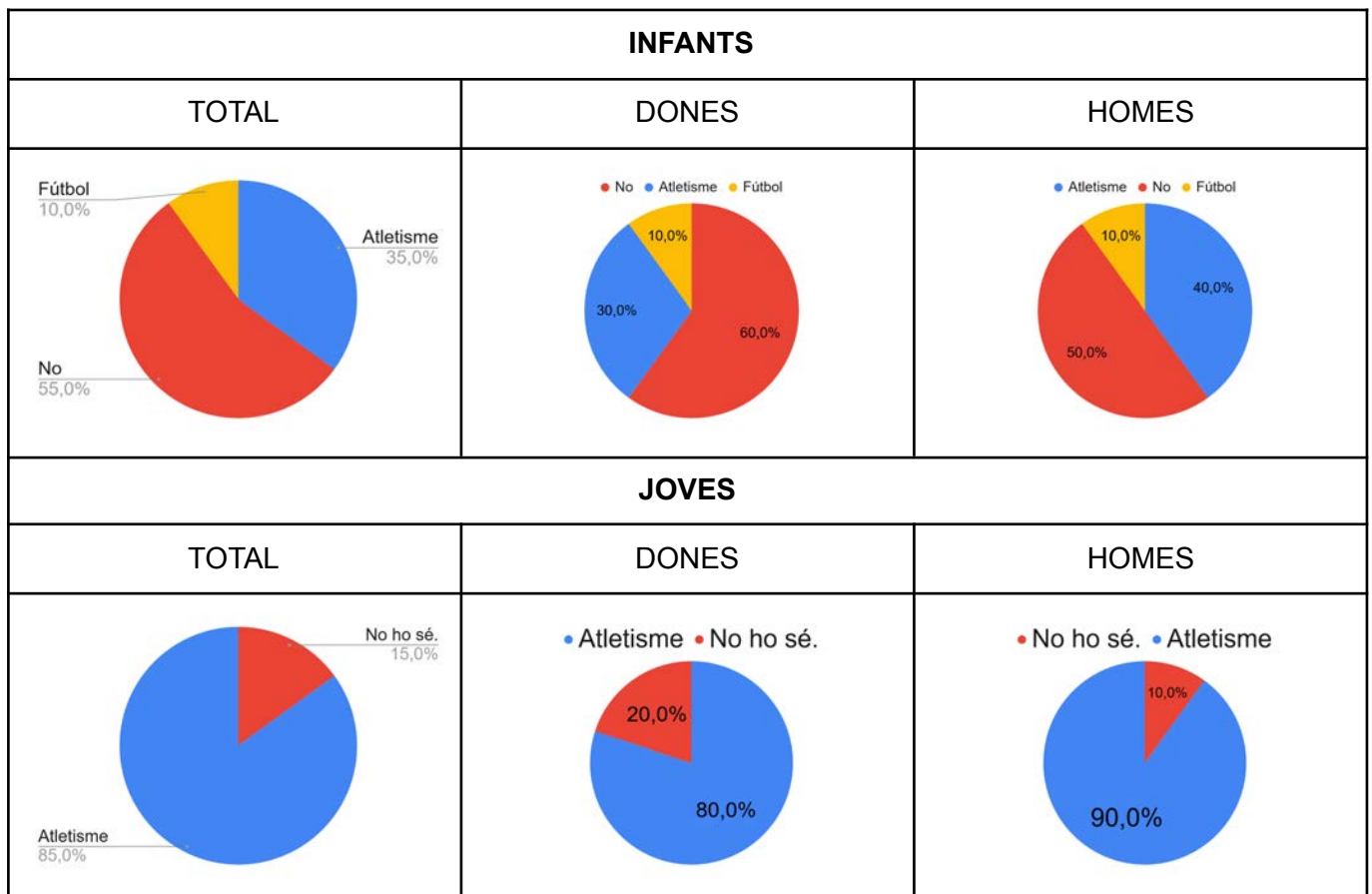
Es mostra una imatge de l'esportista professional Usain Bolt.

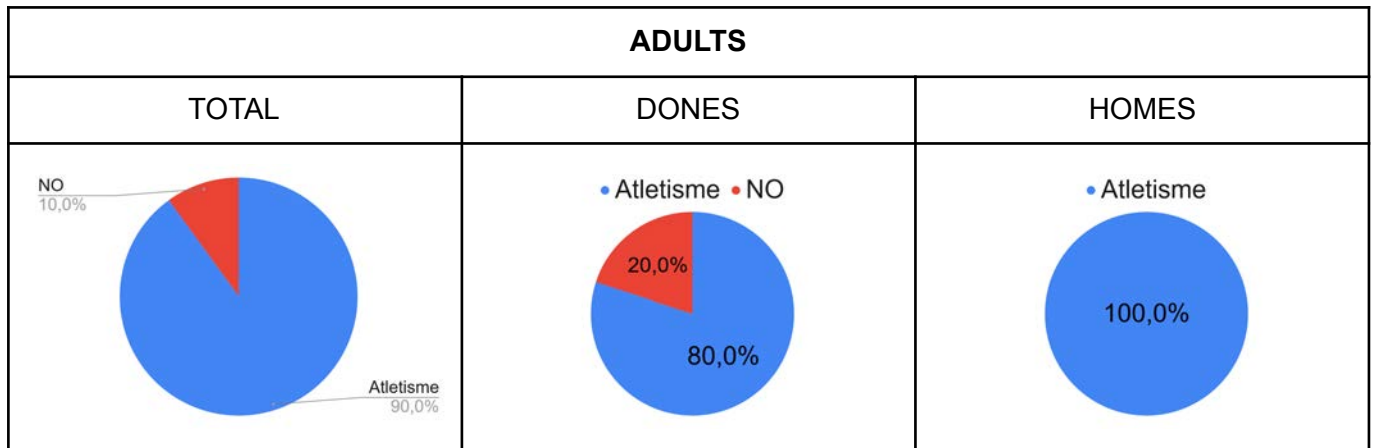

Els gràfics indiquen que de les respostes a la franja d'infants trobem que un 70% del total no coneix a Usain Bolt, de les nenes només un 30% sap qui és i dels nens el coneixen un 80%. A la franja de joves un 90% del total sap qui és l'esportista. En la franja d'adults el total de respostes del gènere masculí afirmen conèixer a l'esportista, però en el cas de les dones tres d'elles no el coneixen.

QÜESTIÓ 8. Quin és l'esport que practica Usain Bolt?

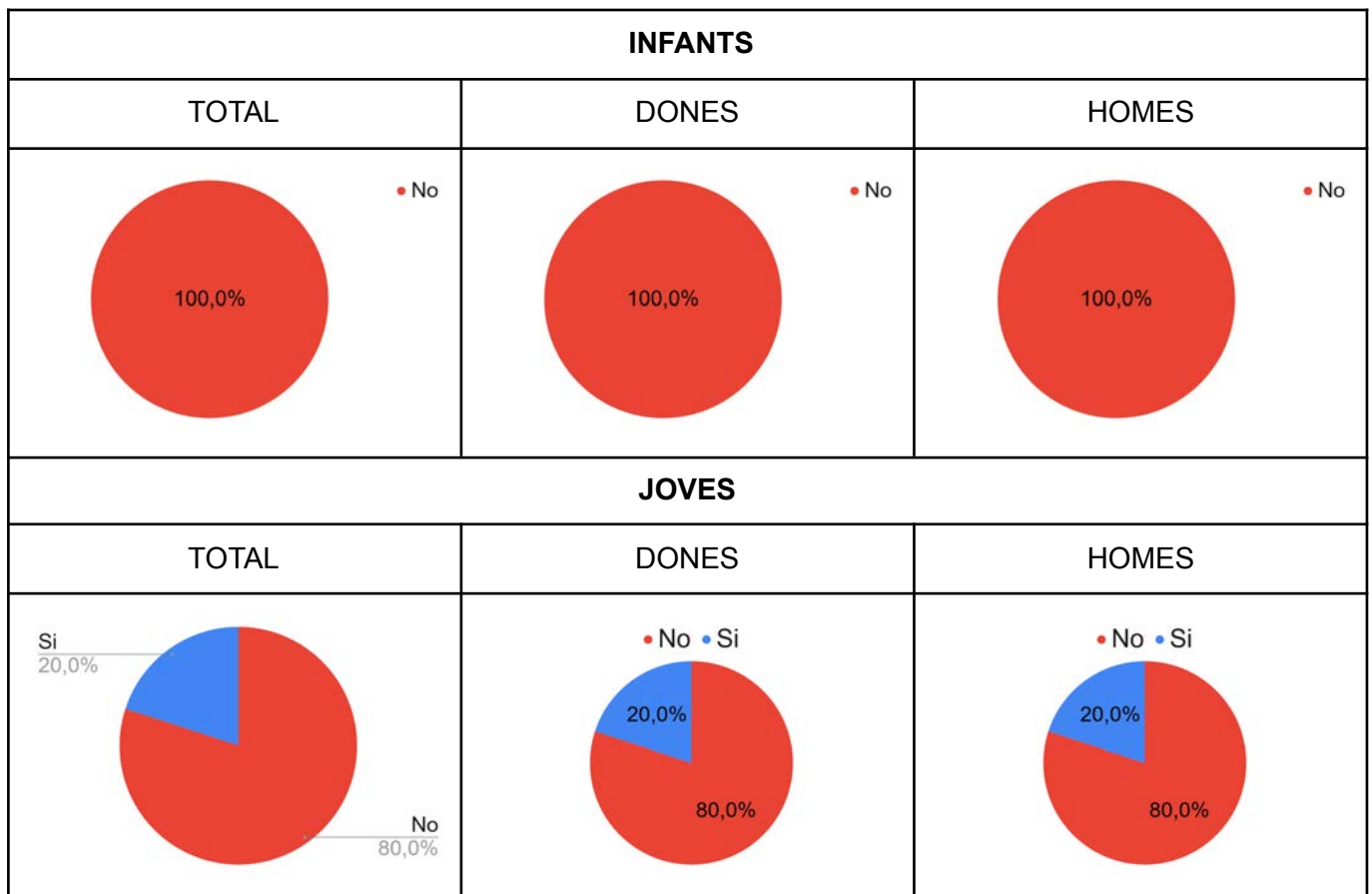

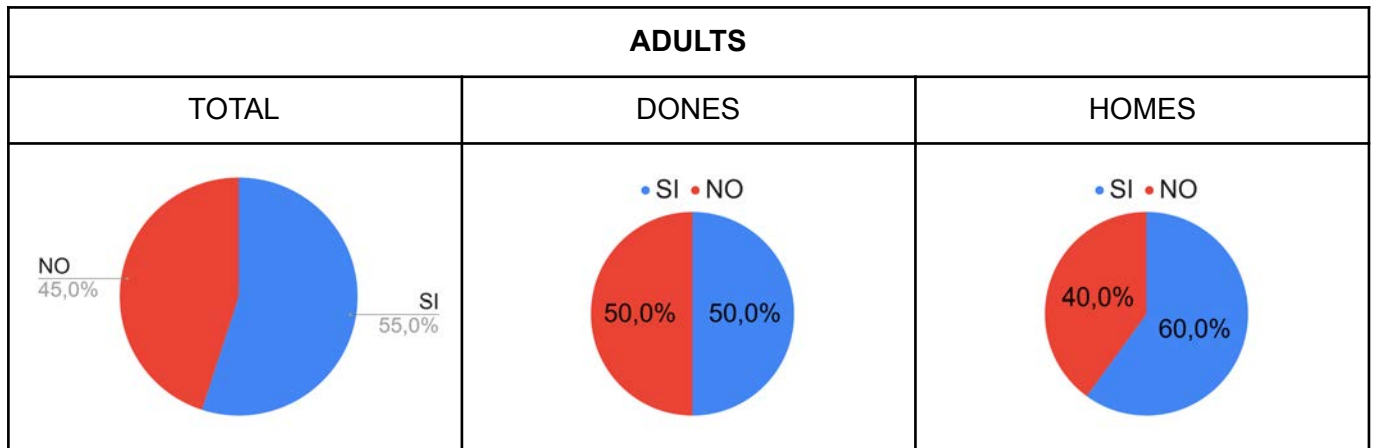

Observant els gràfics, a la franja d'infants es pot veure que un 35% sap l'esport que practica i a la franja de joves un 15% no ho sap. En canvi, a la franja d'adults tots els homes saben l'esport que practica i dues de les dones són les que no ho saben.

QÜESTIÓ 9. Saps qui es Elaine Thompson-Herah?

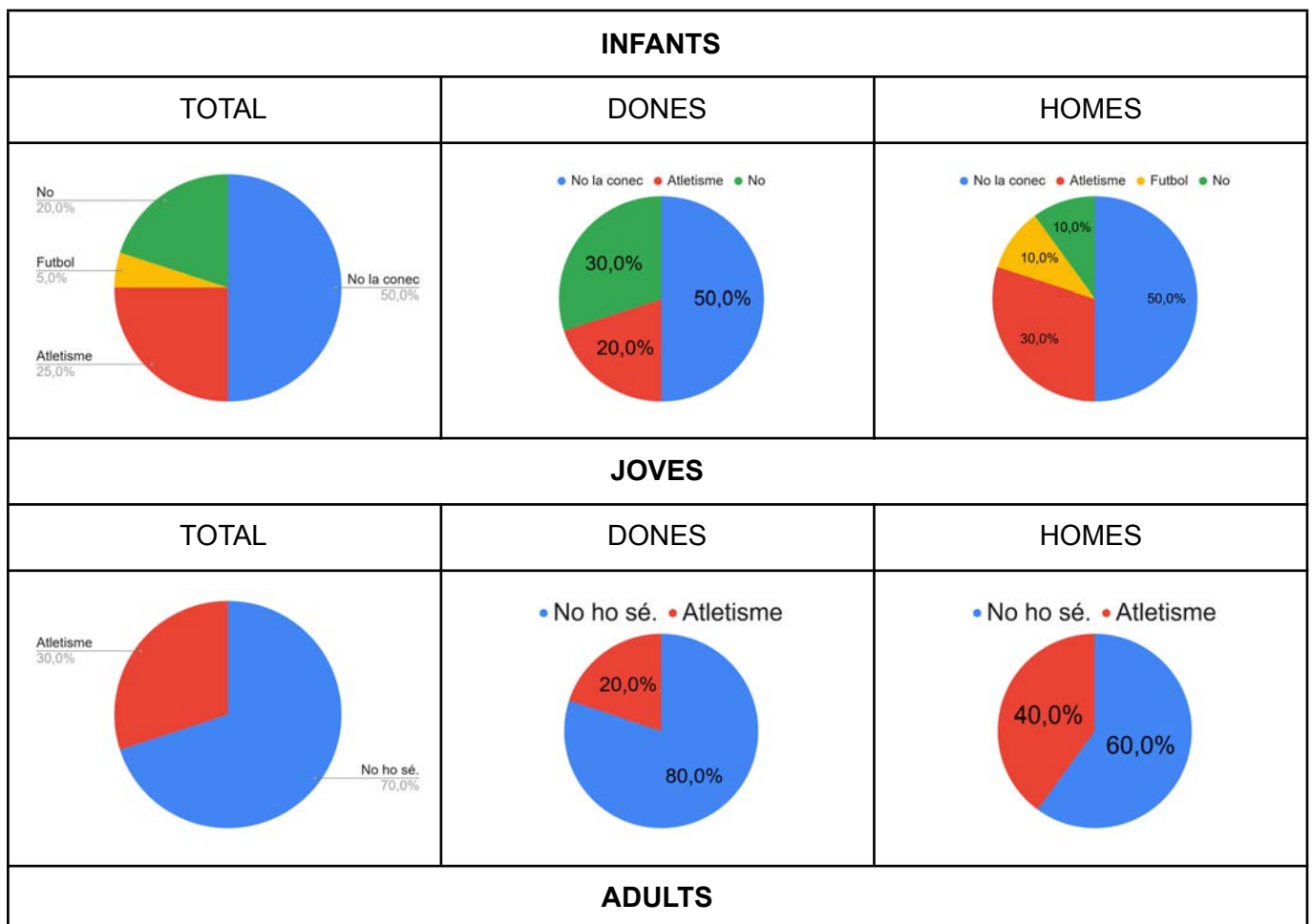
Es mostra una imatge de l'esportista Elaine Thompson-Herah.

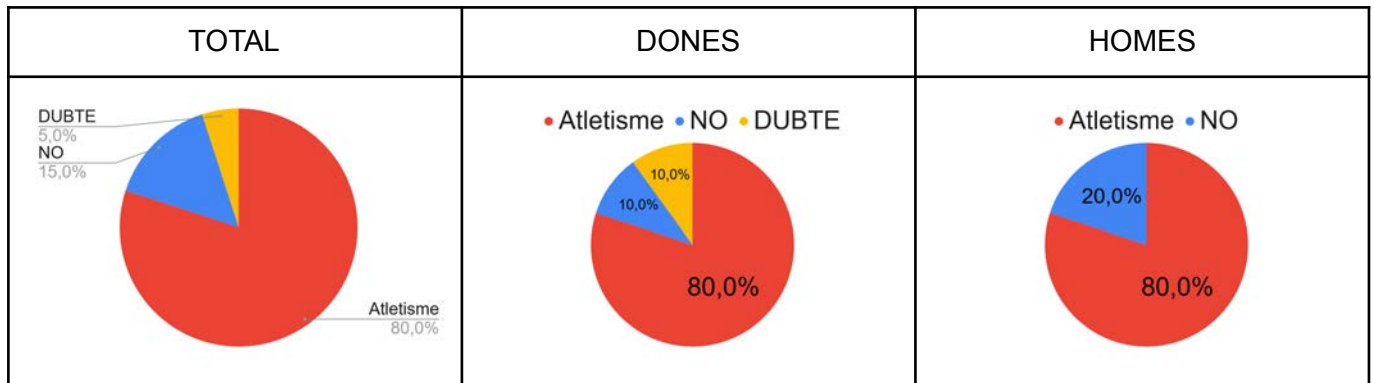

En el cas de l'atleta femenina, a la franja d'infants cap d'ells coneix a l'esportista. A la franja dels joves només un 20% del total de les respostes saben qui és i a la d'adults un 55% sí que coneixen a l'esportista.

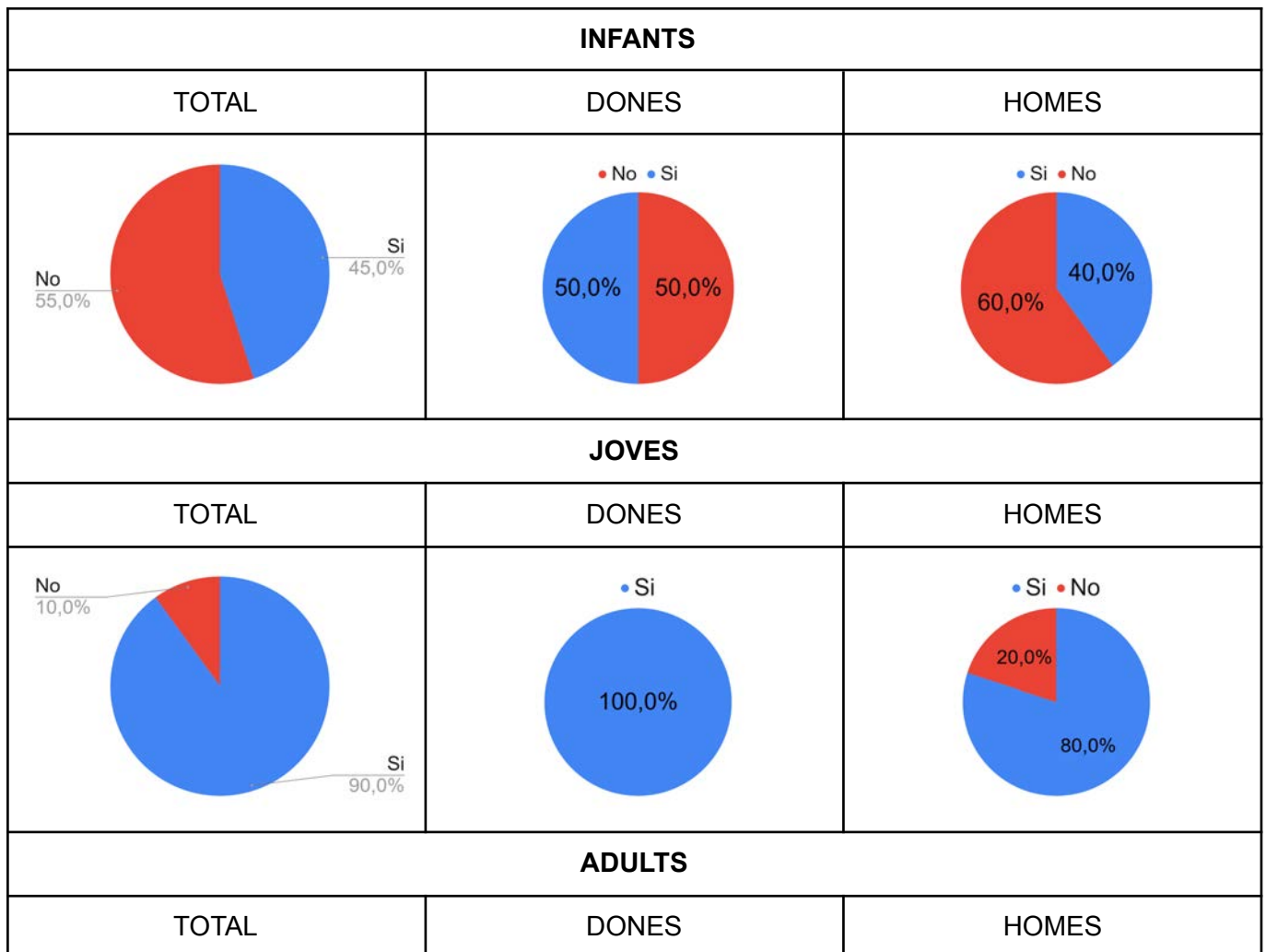
QÜESTIÓ 10. Quin és l'esport que practica Elaine Thompson-Herah?

Quant a l'esport que practica, a la franja d'infants un 25% del total de respostes sí que coneix l'esport que practica l'esportista i la franja de joves un 30% també coneix l'esport que practica. A la franja d'adults trobem que un 80% de les respostes afirmen conèixer l'esport que practica Elaine.

QÜESTIÓ 11. Creus que hi ha desigualtat de gènere en l'esport d'alt rendiment?

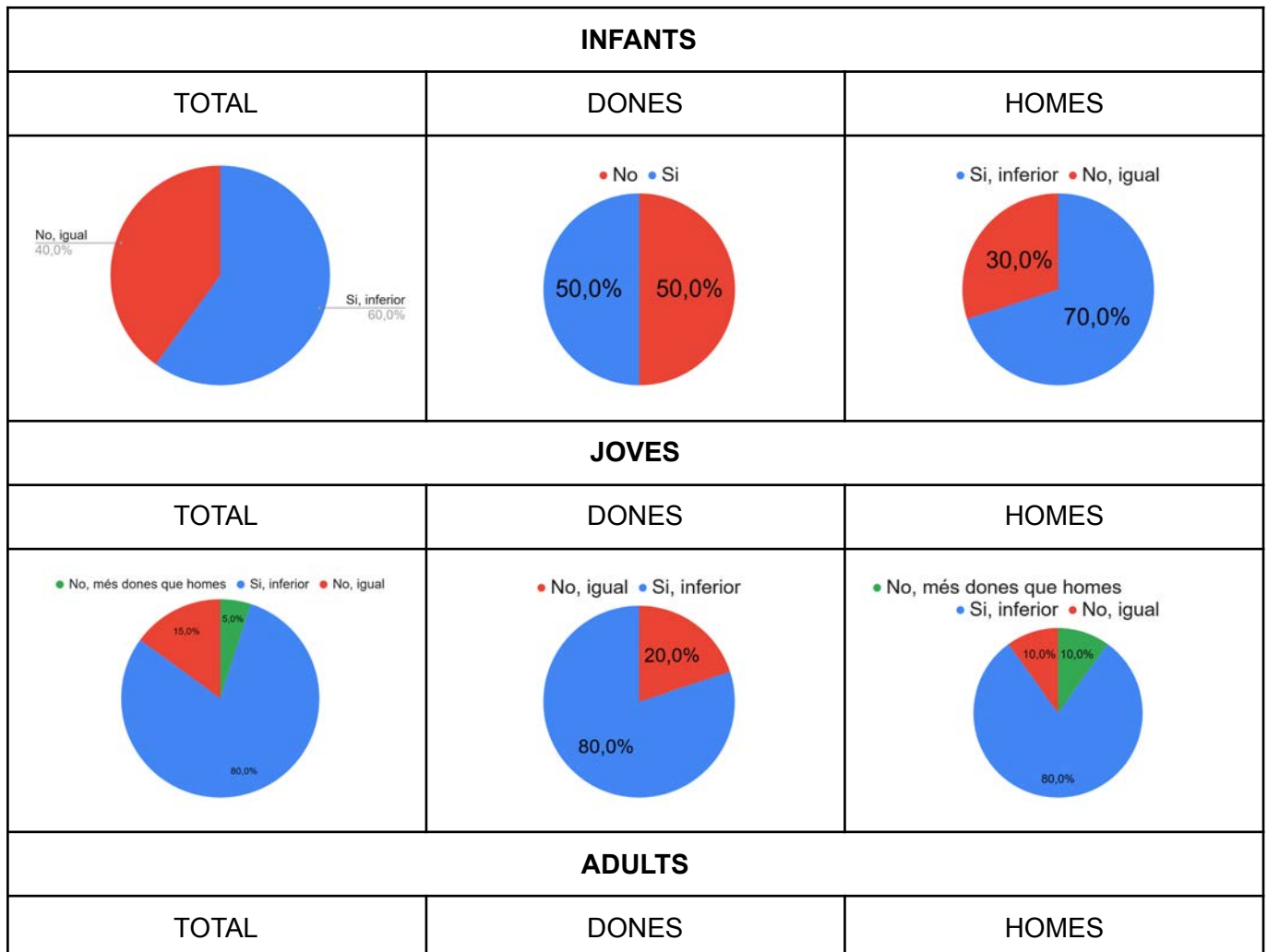

Desigualtats de gènere en l'esport d'Alt Rendiment

Observant els gràfics de les respostes a la franja d'infants un 55% nega la desigualtat de gènere dintre de l'esport de l'Alt Rendiment. A la franja de joves i a la d'adults el total de les respostes del gènere femení afirma la qüestió, en canvi, el 20% del gènere masculí en les dues franges ho neguen.

QÜESTIÓ 12. Creus que el número de dones que són professionals de l'esport és inferior que el d'homes?

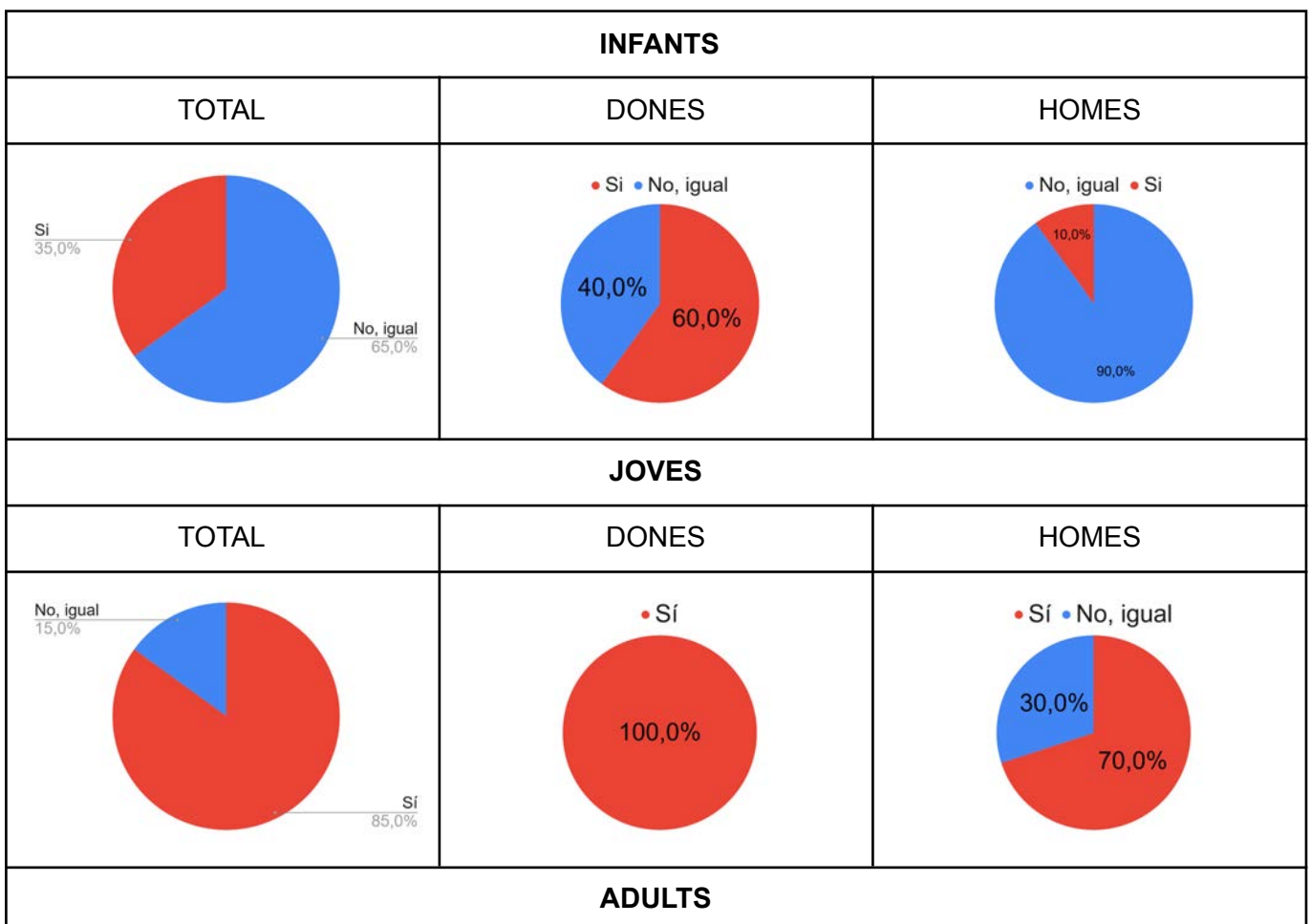

Desigualtats de gènere en l'esport d'Alt Rendiment

Dels resultats obtinguts en els gràfics la franja d'infants un 60% del total de les respostes afirma que el nombre de dones és inferior. Un 80% del total de joves també ho afirma i del 20% restant un 15% ha respost que són equiparats i un 5% ha respost que el nombre de dones és major. En canvi, a la franja d'adults el 100% de les respostes afirmen que el nombre de dones és inferior. Es pot observar que el percentatge augmenten amb l'edat dels enquestats.

QÜESTIÓ 13. Creus que les dones que es dediquen professionalment a l'esport tenen més dificultats a causa del seu gènere?

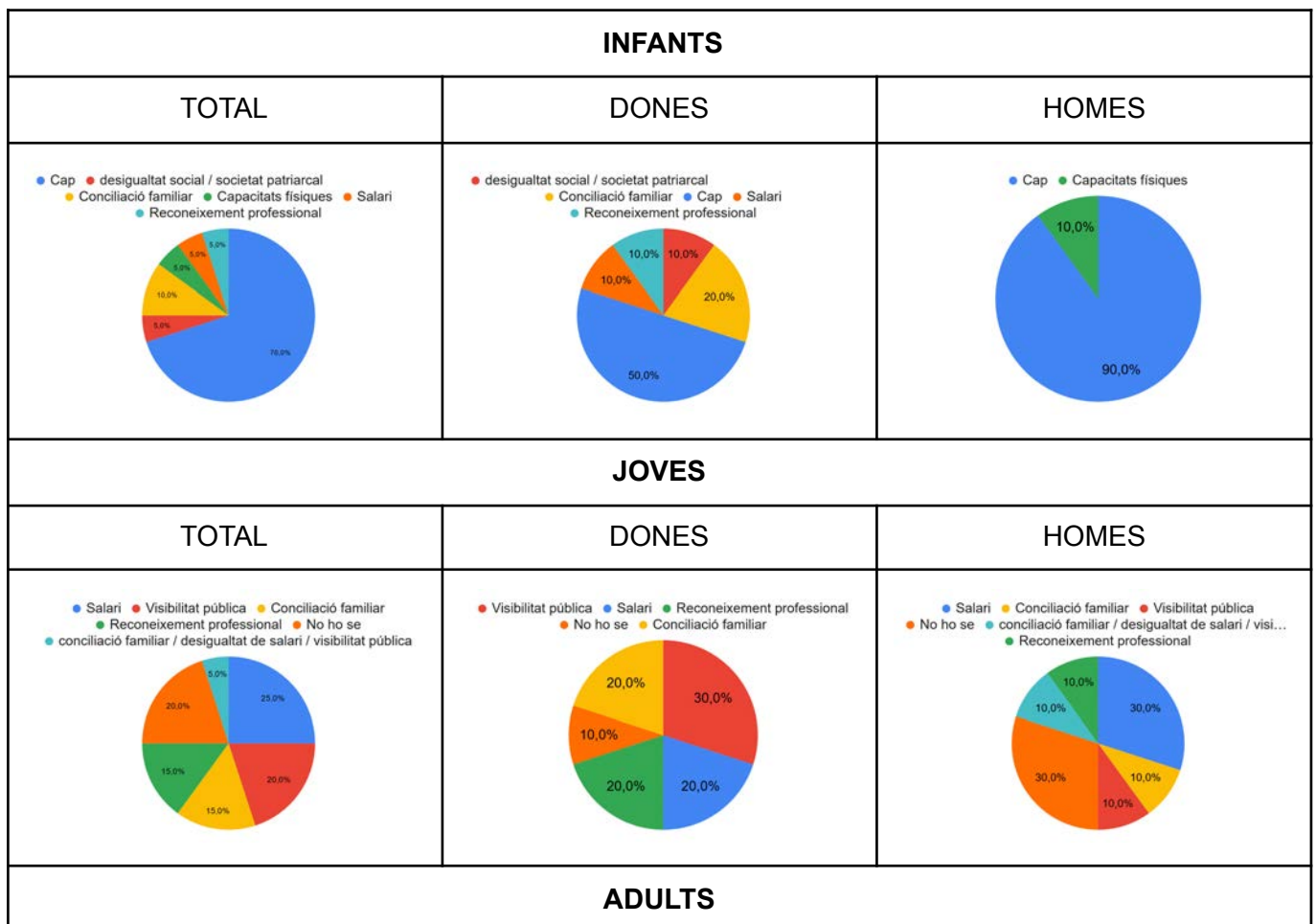

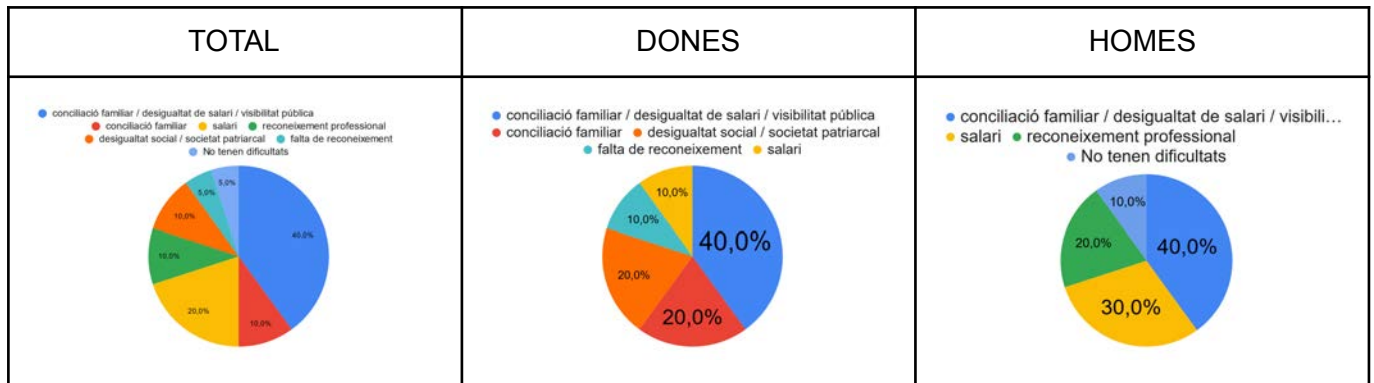
Desigualtats de gènere en l'esport d'Alt Rendiment

El 60% de les nenes afirma que les dones sí que tenen més dificultats, en canvi, un 90% dels nens ho nega. En canvi, a la franja de joves i a la d'adults el 100% de respostes del gènere femení han sigut afirmant la qüestió. La majoria d'adults també ho afirmen, però, en les respostes del gènere masculí tres dels nois joves i un home adult han respost que les dificultats són les mateixes per ambdós.

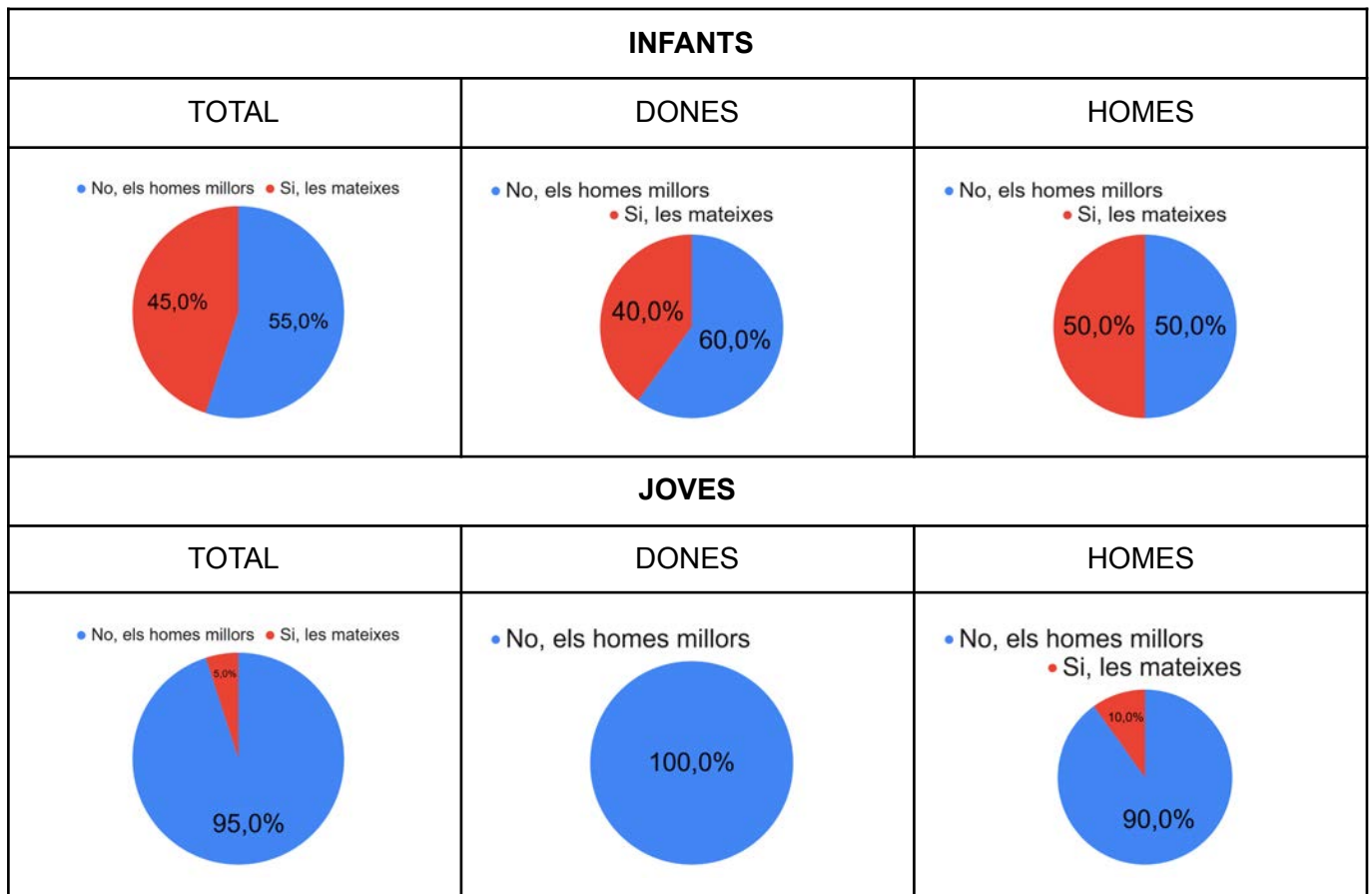
QÜESTIÓ 14. En el cas de contestar "Sí", podries indicar quines dificultats creus que tenen?

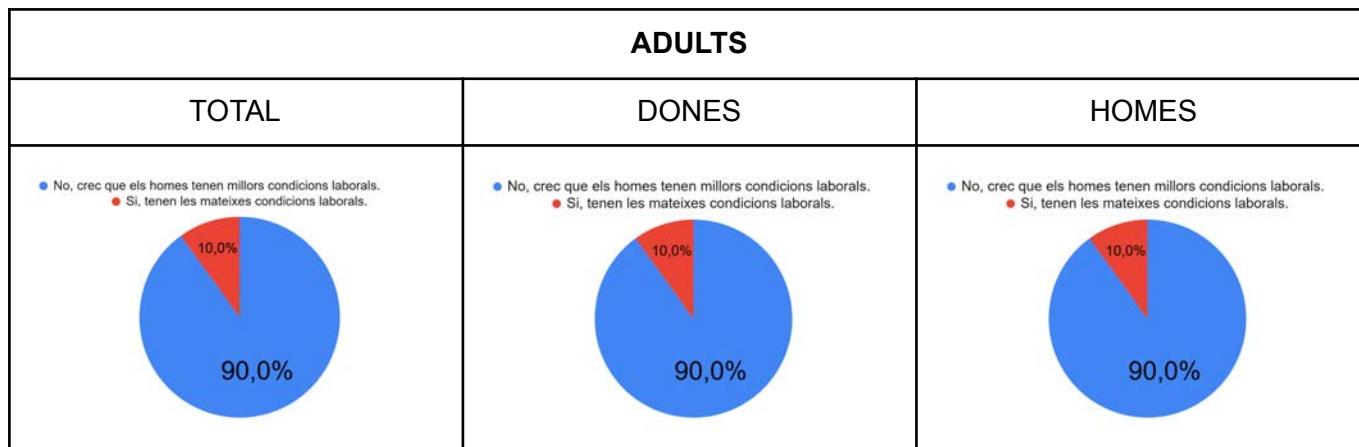

Als resultats d'aquesta qüestió, a la franja d'infants es pot veure que el 70% del total de les respostes afirma que no hi tenen més dificultats. A la franja dels joves la més abundant de les respostes ha sigut el salari, seguit de la visibilitat pública, la conciliació familiar i el reconeixement familiar. A la franja d'adults la resposta més destacable ha sigut la conciliació familiar, la desigualtat de salari i la visibilitat pública, entre d'altres.

QÜESTIÓ 15. Creus que els homes i les dones esportistes tenen les mateixes condicions laborals? (sous, horaris, visibilitat als mitjans de comunicació, etc.)

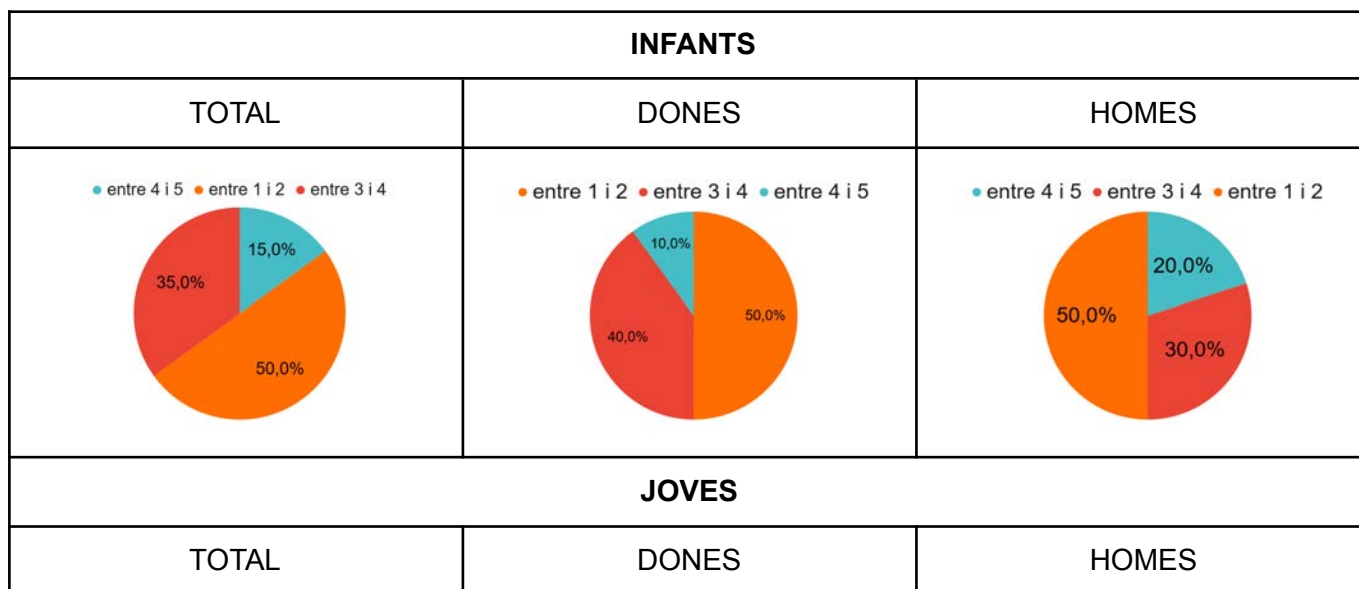

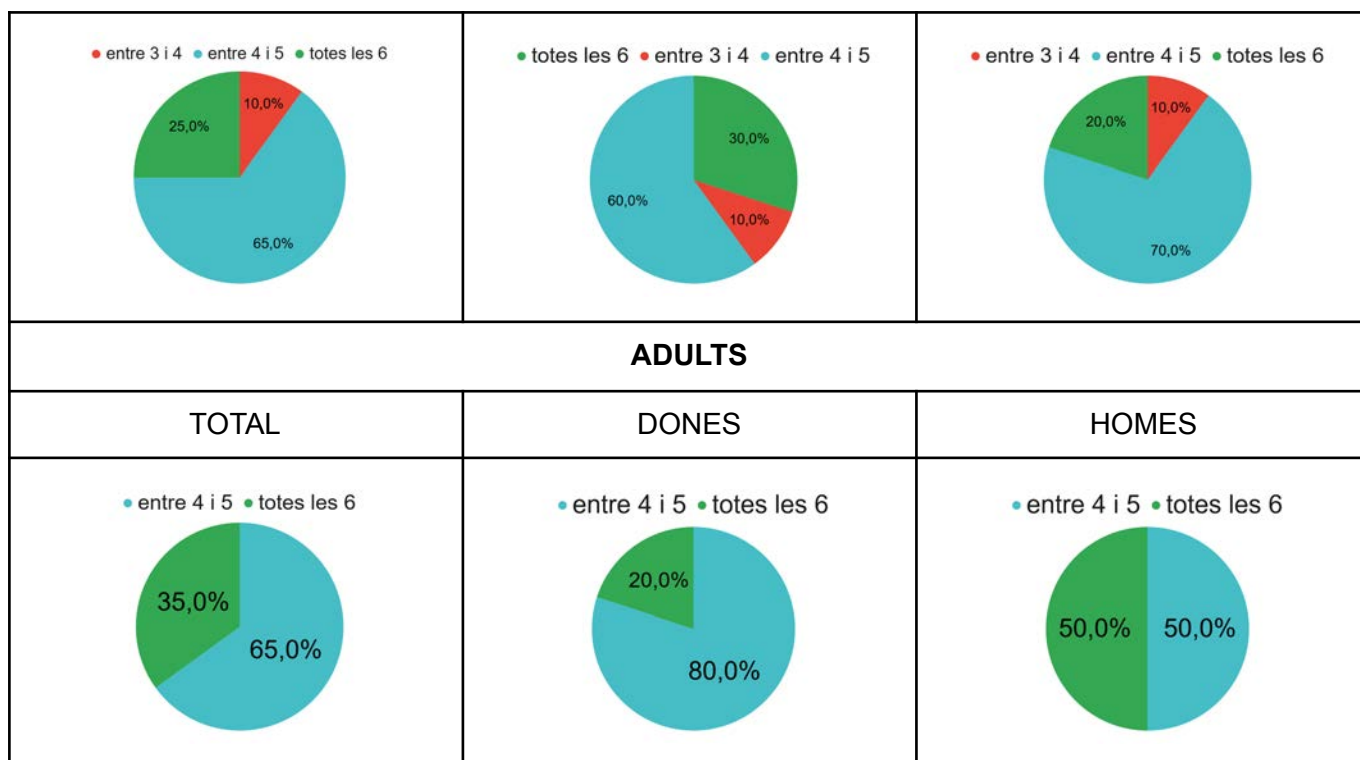

Observant els gràfics d'aquesta qüestió a la franja d'infants el 55% del total indica que els homes tenen millors condicions i el 45% que tenen les mateixes, d'aquest percentatge quatre de les respostes són d'homes i cinc d'elles són de dones. A la franja dels joves totes les respostes del gènere femení coincideixen en el fet que els homes tenen millors condicions, en canvi, en les del gènere masculí tan sols un home ho nega. Amb els adults s'analitza que les respostes d'ambdós gèneres coincideixen en un 90% que afirma que els homes tenen millors condicions.

QÜESTIÓ 16. A quants esportistes d'aquesta imatge coneixes?

En la imatge es mostren les fotografies de sis esportistes professionals de gènere masculí, on trobem a: Cristiano Ronaldo (Futbol), Rafa Nadal (Tennis), Pau Gasol (Bàsquet), Marc Marquez (Pilot de motociclisme), Mikkel Hansen (Handbol), Fernando Alonso (Pilot de carreres de cotxes).

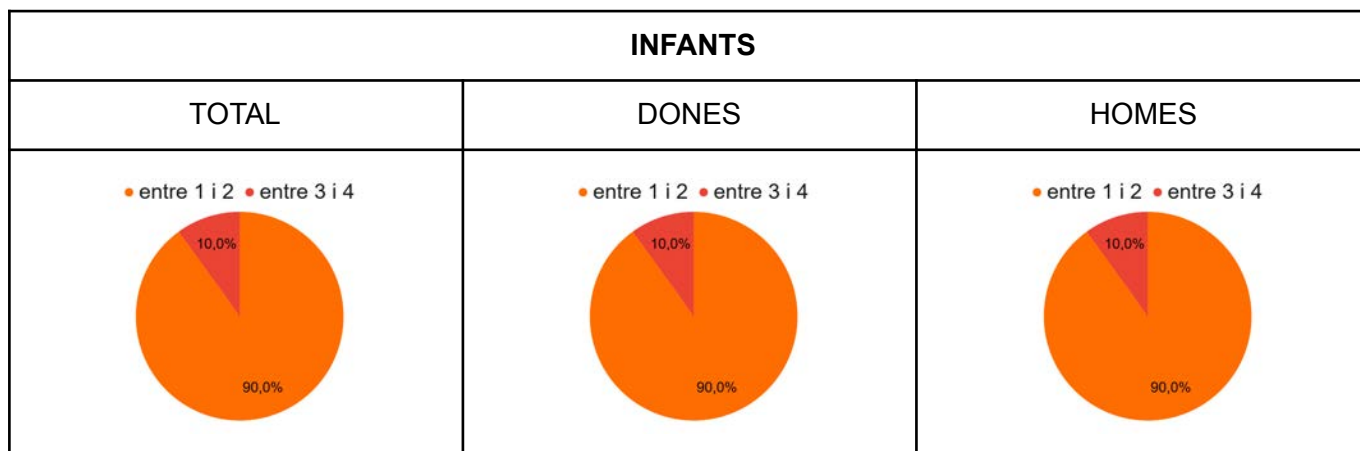

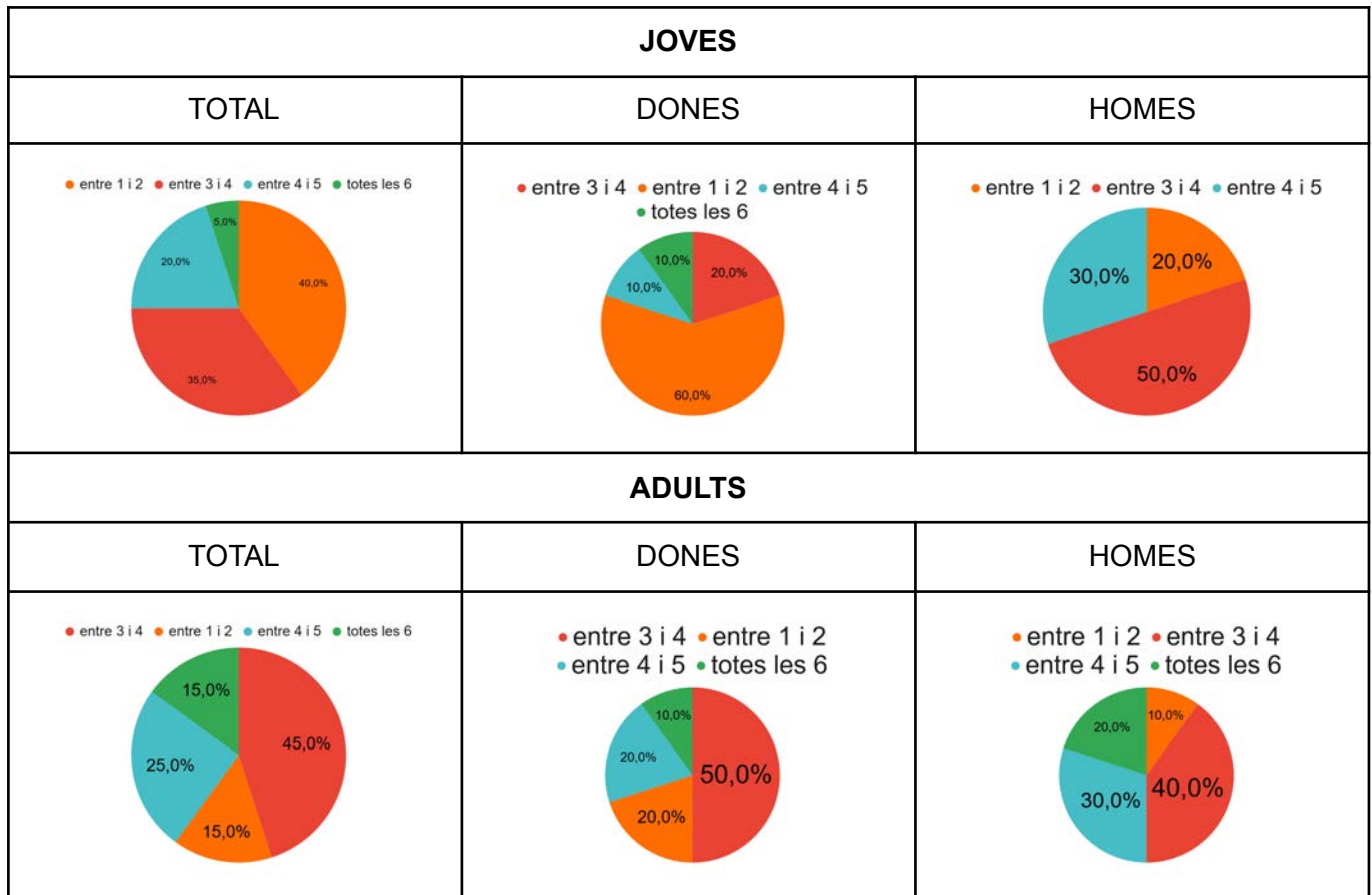

Respecte als gràfics extrets, a la franja dels infants es pot veure que el 50% del total de respostes coincideix a què coneixen a 1-2 esportistes i l'altre 50% està format d'un 35% que fa referència al fet que es coneix entre 3-4 i el 15% restant es refereix al 4-5 d'esportistes. A la franja dels joves trobem que un 65% indica que es coneix entre 4-5 dels esportistes, un 25% coneix a tots els esportistes i el 10% restant coneix a 3-4 esportistes. A la franja d'adults el 65% del total coneix als 6 esportistes i el 35% coneix entre 4-5.

QÜESTIÓ 17. A quants esportistes d'aquesta imatge coneixes?

En la imatge es mostren les fotografies de sis esportistes professionals de gènere femení, on trobem a: Serena Williams (Tennis), Carmen Martin (Handbol), Mireia Belmonte (Natació), Ruth Beitia (Atletisme), Sandra Sánchez (Karateka), Carolina Marín (Bàdminton).

Dels resultats obtinguts en els gràfics a la franja d'infants es veu que tots dos gèneres coincideixen i el 90% de les respostes que es coneixen entre 1-2 de les esportistes que s'observen a les imatges. A la franja de joves de totes les respostes només una dona coneix a totes les esportistes (5% del total), el 40% del total de les respostes indiquen que es reconeix a 1-2 de les esportistes i del 55% restant un 35% fa referència al fet que es coneix entre 3-4 i un 20% a què es coneix entre 4-5 de les esportistes. Respecte a la franja d'adults són tres les persones que coneixen a totes les esportistes (15% del total), un 45% del total ens indica que es coneix entre 3-5 de totes les esportistes i del 35% restant, un 25% coneix entre 4-5 de les esportistes i un 15% a què es coneix entre 1-2.

En general amb les dades de l'enquesta es pot observar clarament que tant en aquestes dues últimes qüestions com en les primeres, els esportistes de gènere masculí són més coneguts que les esportistes de gènere femení. També s'analitza que la majoria dels enquestats coincideixen en opinar que no hi ha esports diferenciats per sexe, que saben què és la desigualtat de gènere, i pensen que les dones tenen més dificultats i pitjors condicions laborals per ser esportistes professionals i que per això el nombre de dones que es dediquen a l'esport és inferior al d'homes.

Es pot destacar que els resultats generals de les respostes de joves i adults són similars, en canvi, amb el grup d'infants els percentatges són molt diferents de les altres franges d'edat. La majoria d'infants pensa que les esportistes no tenen més dificultats a causa del seu gènere. Gairebé la meitat opina que tenen les mateixes condicions i que, per tant, no hi ha desigualtats de gènere.

CONCLUSIONS

Amb aquest treball he pogut ser conscient de la desigualtat que ha patit la dona a l'esport al llarg de la història. L'esport va ser creat per i pels homes, i la dona no tenia cabuda ni dret a practicar-lo. La incorporació de la dona a l'esport ha estat plena de dificultats influenciades, majoritàriament, pels estereotips de gènere. I la seva evolució a l'àmbit esportiu va directament lligada amb la seva pròpia evolució a la societat en general.

Actualment, la participació de la dona a l'àmbit esportiu en general, i més concretament a l'esport d'Alt Rendiment, ha augmentat, però encara no es troben en igualtat de condicions. El nombre de llicències federatives donades a les dones, segons l'Observatori Català de l'esport, són molt inferiors respecte al gènere masculí. Hi ha poques dones ocupant càrrecs directius tant als clubs com a les diferents federacions i un nombre molt baix d'entrenadores i àrbitres dones. Per tant, l'esport professional encara continua sent un món molt masculinitzat, on la manca de visibilitat de les dones líders en l'esport, la desigualtat d'oportunitats professionals en l'esport d'elit, els estereotips de gènere i altres discriminacions, com la manca de lleis i normatives, fan que menys dones puguin viure de l'esport professional.

Amb els resultats de les enquestes que s'ha pogut observar que l'opinió general de la societat és que: els esportistes masculins són més coneguts que les esportistes femenines, que no hi ha esports diferenciats per sexe, que tothom coneix que és la desigualtat de gènere, que pensen que les dones tenen més dificultats per dedicar-se a l'esport professional i pitjors condicions laborals i, és per aquests motius, que creuen que el nombre de dones que es dediquen a l'esport professional és inferior al d'homes. Cal destacar que els resultats generals de les respostes de joves i adults són similars, però a la franja d'edat 8 a 12 anys, els infants, els percentatges no van en la línia de les altres franges d'edat, sinó que són bastant diferents en les qüestions que parlen de la desigualtat de gènere. Un 35% dels infants no saben que és la desigualtat de gènere. La majoria d'ells pensa que les esportistes no tenen més dificultats a causa del seu gènere. Gairebé la meitat opina que tenen les mateixes condicions i que, per tant, no hi ha desigualtats de gènere. Això em fa pensar que els infants perceben la desigualtat de diferent manera a com la poden percebre els joves i els adults, i per això tenen la sensació que no hi ha desigualtats. Aquests resultats són una clara mostra de l'anomenat miratge de la igualtat.

L'anàlisi de les entrevistes realitzades ha fet que s'arribi a la conclusió de què dedicar-se professionalment a l'esport no és fàcil per cap dels gèneres. Que estar en un alt nivell professional implica, a més de tenir unes bones qualitats esportives, esforç, treball, sacrifici i constància, entre d'altres. Que tots ells i elles han hagut de treballar molt per aconseguir ocupar un lloc en el món de l'esport professional i han hagut de superar dificultats i obstacles per arribar a poder dedicar-se professionalment a l'esport.

Pel que fa a l'aspecte personal, la majoria d'aquestes dificultats són compartides per ambdós gèneres. Tots i totes han vist afectada la seva vida personal per l'esport. Els i les

esportistes professionals, han hagut d'adaptar-se a les condicions que comporta aquesta professionalitat i al fet dedicar-se a això de manera laboral, cosa que implica una renúncia personal, com és el cas de no poder assistir a actes familiars, estar lluny de la família i amics, i en definitiva, el fet d'haver de renunciar a aquests aspectes personals per la seva feina, que per sort també és la seva passió i, això fa, que aquesta renúncia es vegi recompensada amb la satisfacció de fer allò que et fa feliç.

S'ha pogut comprovar amb les entrevistes que les dones esportistes es troben amb més dificultats en el seu desenvolupament personal simplement pel seu gènere. Les principals dificultats són les següents: Les condicions laborals són molt diferents entre ambdós gèneres. Les dones tenen salaris inferiors a causa a la manca d'inversions, espònsors, subvencions públiques..., que vulguin apostar per l'esport femení. Aquest fet provoca que moltes esportistes han de combinar l'esport professional amb una altra feina. Els contractes professionals no són els mateixos, com tampoc ho són les lleis i normatives per al gènere femení, que en molts casos ni tan sols existeixen o encara estan en procés. Tenen poca visibilitat als mitjans de comunicació, aquests és també un àmbit encara molt masculinitzat, hi ha poca presència d'esport femení a les notícies, això provoca la manca de referents femenins. Una de les grans dificultats que també es troben les dones esportistes professionals és el tema de la maternitat, aquesta és una qüestió que dificulta molt la vida esportiva de la dona o, per contra, l'esport dificulta la seva vida personal.

També, cal destacar, que tots els i les esportistes afirmen que ni la societat ni els mitjans de comunicació visibilitzen ni valoren per igual els èxits esportius d'ambdós sexes, donant sempre més importància al gènere masculí. Com diu l'entrenador Carlos Viver, la professionalització de l'esport femení és qüestió de la demanda de la societat de cada país. Per tant, si hi ha més demanda, hi ha més inversió, més professionalitat i més visibilitat, aquests fets provoquen que hi hagi més afició generant així més demanda.

Finalment, al llarg de la realització d'aquest treball, he arribat a la conclusió que per equilibrar les desigualtats de gènere en l'àmbit esportiu és necessari, com a la resta d'àmbits, principalment un canvi general de la societat. En aquest canvi l'educació té un paper molt important. L'educació és la clau per equilibrar les desigualtats. S'hauria d'apostar més per la coeducació en tots els àmbits de la societat, i així aconseguir eliminar els estereotips de gènere, ja que són un factor fonamental per a l'aplicació efectiva de la igualtat entre dones i homes. D'aquesta manera les persones no podran percebre les diferències entre sexes i veure-ho tot amb normalitat.

Un altre factor molt rellevant a millorar per equilibrar les desigualtats estaria en la funció dels mitjans de comunicació. La funció d'aquests no és merament informativa, també tenen una funció educativa molt important, ja que influeixen considerablement en els nostres hàbits quotidians de vida, en la percepció i actituds socials respecte al gènere, transmeten estereotips i imposen models socials. Per això aquesta informació ha de ser divulgativa i educativa. És necessària major presència de referents femenins que representin nous

hàbits esportius i ofereixin models esportius basats en la diversitat.

A més d'aquests dos factors, altres aspectes necessaris a millorar serien quant a lleis i normatives. Tot i que en els darrers anys s'han fet grans avenços encara calen moltes millores que regularitzin, igualitàriament, la contractació, els salaris, les baixes laborals, els càrrecs, etc. Que les subvencions i ajudes públiques s'apliquen en equitat de condicions. I que es facin més accions i campanyes que promoguin i fomentin l'esport femení.

Un cop realitzada tota la recerca, crec que puc dir que s'han assolit els objectius marcats. S'ha pogut determinar que és l'esport d'Alt Rendiment i conèixer la desigualtat de gènere que hi ha en aquest àmbit. Gràcies a les entrevistes dutes a terme a les persones que han tingut relació amb l'esport d'Alt Rendiment, s'ha aconseguit conèixer l'opinió dels i les esportistes, descobrir amb quines dificultats es troben les dones que fan esport d'Alt Rendiment i com afecta la seva professió a la seva vida personal i professional.

He pogut afirmar dues de les tres hipòtesis plantejades inicialment: "Les dones que practiquen esport d'Alt Rendiment es troben amb dificultats en el desenvolupament personal pel seu gènere", "El gènere femení a l'Alt Rendiment considera que és molt difícil poder arribar a igualar les seves condicions laborals amb les del gènere masculí". I desafirmar una d'elles: "El volum de dones que realitzen esport d'Alt Rendiment és molt inferior al dels homes", ja que, com indiquen les dades de l'Observatori Català de l'Esport, la participació femenina està igualada, inclús supera al gènere masculí un 3,4%.

Estic satisfeta amb la realització d'aquest treball de recerca sobre dos temes que considero importants a la meua vida: l'esport i el gènere. Com a dona esportista m'ha servit per ser més conscient de totes les dificultats que sempre han tingut, i encara tenen, les dones per fer-se un lloc entre els esportistes d'elit. He pogut conèixer de més a prop la seva lluita, el que han treballat, i treballen, per demostrar les seves capacitats i que són igual de vàlides que els homes. Personalment, crec que la desigualtat entre homes i dones continua sent una assignatura pendent a la nostra societat i que en l'àmbit esportiu està molt present. És necessària la implicació de tots i totes, per tal d'aconseguir un esport i una societat igualitària on tothom tingui els mateixos drets i llibertats.

WEBGRAFIA

- ABC Deportes. (2018, Agost 2). *La historia de las mujeres en los Juegos Olímpicos*. YouTube. Recuperat Novembre 30, 2022, de:
https://www.abc.es/deportes/juegos-olimpicos/abci-historia-mujeres-juegos-olimpicos-202107221632_noticia.html?ref=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
- AMDP. (n.d.). AMDP - AMDP. Recuperat Novembre 22, 2022, de:
<https://www.mujareseneldeporte.com/>
- Anson, L. M. (n.d.). *Mujer y deporte: la desigualdad de género es estructural*. El Imparcial. Recuperat Desembre 3, 2022, de:
<https://www.elimparcial.es/noticia/236494/deportes/mujer-y-deporte:-la-desigualdadd-e-genero-es-estructural.html>
- Coachman, A. (n.d.). *Un 2022 de oro para las mujeres deportistas: de Alice Coachman a Alexia Putellas*. OBS Business School. Recuperat Desembre 3, 2022, de:
<https://marketing.onlinebschool.es/Prensa/Informe%20OBS%20mujeres%20deportistas.pdf>
- Concepto de Desigualdad - social, económica, educativa, legal...* (n.d.). Concepto. Recuperat Setembre 19, 2022, de: <https://concepto.de/desigualdad/>
- DECRET 337/2002, de 3 de desembre, sobre l'alt rendiment esportiu*. (2021, Desembre 3). Portal Jurídic. Recuperat de Octubre 11, 2022, de:
<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=290852>
- Definición de alto rendimiento - Qué es, Significado y Concepto*. (n.d.). Definición.de. Recuperat Octubre 12, 2022, de: <https://definicion.de/alto-rendimiento/>
- Deporte de Alto Nivel y Alto Rendimiento | CSD*. (n.d.). Consejo Superior de Deportes. Recuperat Setembre 20, 2022, de:
<https://www.csd.gob.es/es/alta-competicion/deporte-de-alto-nivel-y-alto-rendimiento>
- desigualdad | Definición | Diccionario de la lengua española | RAE - ASALE*. (2022, Setembre 16). Diccionario de la lengua española. Recuperat Setembre 19, 2022, de:
<https://dle.rae.es/desigualdad>
- Desigualdad: ¿qué es, qué tipos existen y qué consecuencias tiene?* | eACNUR. (2018, Agost 8). Comité español de ACNUR. Recuperat Setembre 19, 2022, de:
https://eacnur.org/blog/que-es-desigualdad-que-tipos-existen-y-que-consecuencias-tiene-tc_alt45664n_o_pstn_o_pst/

- Diari de Barcelona. (2020, Maig 21). *Esport femení vs. masculí: quan les desigualtats no cessen ni durant una crisi sanitària*. Diari de Barcelona. Recuperat Novembre 26, 2022, de:
<https://www.diaridebarcelona.cat/w/esport-femeni-masculi-desigualtats-crisi-sanitaria>
- Diec2. (n.d.). Institut d'Estudis Catalans - Diec2. Recuperat Octubre 12, 2022, de:
<https://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=rendiment&operEntrada=0>
- Dossier estadístic Abril 2021. (2021, Abril 6). Institut Català de les Dones. Recuperat Novembre 8, 2022, de:
https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Dossier_dones_esport_FINAL1.pdf
- El Deporte. (n.d.). UAEH. Recuperat Setembre 14, 2022, de:
<https://www.uaeh.edu.mx/scige/boletin/prepa4/n5/m15.html>
- Elperiódico.cat. (2016, Març 28). *La bretxa salarial en l'esport*. elPeriodico.cat. Recuperat Novembre 11, 2022, de:
<https://www.elperiodico.cat/ca/opinio/20160327/la-bretxa-salarial-en-lesport-5007190>
- Esportistes Alt Rendiment Català. *Esport*. (n.d.). Esport Gencat. Recuperat Setembre 21, 2022, de:
https://esport.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/alt-rendiment-i-esport-federat/esportistes-alt-rendiment-catala/
- Esportistes Alt Rendiment Català. *Esport*. (n.d.). Esport Gencat. Recuperat Setembre 21, 2022, de:
https://esport.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/alt-rendiment-i-esport-federat/esportistes-alt-rendiment-catala/
- Esportistes d'Alt Rendiment | CSD. (2022, Juny 13). Consejo Superior de Deportes. Recuperat Setembre 20, 2022, de:
<http://www.csd.gob.es/ca/alta-competici/esport-dalt-nivell-i-alt-rendiment/esportistes-dalt-nivell-i-alt-rendiment/esportistes-dalt-rendiment>
- Estereotips de gènere . Institut Català de les Dones. (n.d.). Institut Català de les Dones. Recuperat Octubre 12, 2022, de:
<https://dones.gencat.cat/ca/ambits/mitjans-comunicacio/recomanacions-publicitat-igu-alitaria/estereotips-de-genere-/>
- FIFE, F. (2022, Octubre 24). *Los datos que revelan la importancia de referentes como Alexia Putellas en el deporte femenino*. El Periódico de España. Recuperat Desembre 3, 2022, de:

<https://www.epe.es/es/deportes/20221024/importancia-referentes-deporte-femenino-alexia-putellas-77545528>

García, A. D. (n.d.). *Evolución histórica y social de la presencia de la mujer en la práctica física y el deporte*. EFDeportes. Recuperat Desembre 1, 2022, de:
<https://www.efdeportes.com/efd99/mujer.htm>

Gencat.cat. (n.d.). *Alt rendiment i esport federat. Esport*. Esport Gencat. Recuperat Novembre 1, 2022, de:
https://esport.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/alt-rendiment-i-esport-federat/

Gencat.cat. (n.d.). *Hàbits esportius. Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya*. Inefc. Recuperat Novembre 1, 2022, de:
https://inefc.gencat.cat/ca/inefc/projectes_institucionals/observatori-de-lesport/habits-esportius/

Gender | definition of gender by Medical dictionary. (n.d.). Medical Dictionary. Recuperat Octubre 12, 2022, de: <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com/gender>

Gil, A. S. (n.d.). *La (re) producción de la desigualdad de género en los medios masivos de comunicación*. Acta Académica. Recuperat Novembre 8, 2022, de:
<https://www.academica.org/000-093/386>

González, A. G. (n.d.). *Dona, dona't força*. Ajuntament de Rubí. Recuperat Octubre 2, 2022, de:
https://www.rubi.cat/ca/temes/educacio/batxillerat/premi-de-recerca-miquel-segura/20e_premi_miquel_segura.pdf

Hanlon, M. (n.d.). *Sex | definition of sex by Medical dictionary*. Medical Dictionary. Recuperat Octubre 9, 2022, de: <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com/sex>

Historia de los Juegos Olímpicos. (n.d.). Comité Olímpico Argentino. Recuperat Octubre 13, 2022, de:
<https://www.coarg.org.ar/institucional/sponsors-coi/item/209-historia-de-los-juegos-ol%C3%ADmpicos>

Home. (2018, Desembre 5). YouTube. Recuperat Setembre 20, 2022, de:
http://www.csd.gob.es/sites/default/files/media/files/2018-10/BOE_Real_Decreto_DA_N_y_Alto_Rendimiento.pdf

- INFLUENCIA DE LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN EN EL DEPORTE.* (2012, Abril 20). sociologia2808. Recuperat Desembre 2, 2022, de: <https://sociologia2808.wordpress.com/2012/04/20/como-influyen-los-medios-de-comunicacion-en-el-deporte/>
- Justicia de género y derechos de las mujeres.* (n.d.). Oxfam Internacional. Recuperat Octubre 12, 2022, de: <https://www.oxfam.org/es/que-hacemos/temas/justicia-de-genero-y-derechos-de-las-mujeres>
- La desigualdad de género en España.* (2020, Gener 12). Educo. Recuperat Octubre 12, 2022, de: <https://www.educo.org/Blog/La-desigualdad-de-genero-en-Espana>
- La importancia económica del deporte.* (2020, Juny 26). Revista Industrias. Recuperat Setembre 16, 2022, de: <https://revistaindustrias.com/la-importancia-economica-del-deporte/>
- La Vanguardia. (2018, Setembre 19). *Historia del deporte femenino, una lucha por la igualdad.* La Vanguardia. Recuperat Desembre 2, 2022, de: <https://www.lavanguardia.com/vida/junior-report/20180919/451905747928/historia-de-l-deporte-femenino-una-lucha-por-la-igualdad.html>
- La Vanguardia. (2021, Setembre 21). *¿Cómo reflejan los medios a las mujeres deportistas?* La Vanguardia. Recuperat Novembre 23, 2022, de: <https://www.lavanguardia.com/vida/junior-report/20210921/7735436/como-reflejan-medios-mujeres-deportistas-brl.html>
- Macías V. (1999). *Home.* YouTube. Recuperat Octubre 12, 2022, de: <http://hera.ugr.es/tesisugr/15755368.pdf>
- Melgar, L. (n.d.). *La Historia de las mujeres en las olimpiadas.* Revista con la A. Recuperat Octubre 19, 2022, de: <https://conlaa.com/la-historia-de-las-mujeres-en-las-olimpiadas/>
- Mendo, G. (2021, Juny 24). *La historia de las mujeres en los Juegos Olímpicos y la evolución de la igualdad en el deporte.* Diario AS. Recuperat Desembre 2, 2022, de: https://as.com/juegos_olimpicos/2021/07/23/noticias/1627021935_075678.html
- Mujer, deporte y medios de comunicación. (n.d.). *Mujer, deporte y medios de comunicación.* EFDeportes. Recuperat Desembre 1, 2022, de: <http://www.efdeportes.com/efd106/mujer-deporte-y-medios-de-comunicacion.htm>

- Mujer y deporte. (2007, Agost 11). *Historia de la mujer en el deporte*. mujer y deporte. Recuperat Novembre 3, 2022, de: <https://mujerydeporte.wordpress.com/2007/08/11/historia-de-la-mujer-en-el-deporte/>
- Mural de género. (2021, Juny 22). La historia de las mujeres en los Juegos Olímpicos. Recuperat Novembre 3, 2022, de: <https://muraldegenero.com/la-historia-de-las-mujeres-en-los-juegos-olimpicos/>
- Observatori Català de l'Esport. (n.d.). Observatori Català de l'Esport. http://www.observatoridelesport.cat/indicador.php?id_n3=36&id_n1=3
- ONU. (2020, Febrer 26). *Visualizar los datos: La representación de las mujeres en la sociedad*. UN Women. Recuperat Desembre 3, 2022, de: <https://www.unwomen.org/es/digital-library/multimedia/2020/2/infographic-visualizing-the-data-womens-representation>
- Perona, A. A. (2019, Juny 30). Dones esportistes: L'esport professional des de la perspectiva de gènere. Recuperat Novembre 28, 2022, de: <https://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/100166/6/annaalfpTFM0619mem%C3%B2ria.pdf>
- The Real Story*. (n.d.). Kathrine Switzer. Recuperat Octubre 21, 2022, de: <https://kathrineswitzer.com/1967-boston-marathon-the-real-story/>
- Rivera de la Fuente, V. (2014, Setembre 15). *Las mujeres musulmanas destacan en el deporte a pesar de restricciones y estereotipos*. United Explanations. Recuperat Novembre 15, 2022, de: <https://www.unitedexplanations.org/2014/09/15/las-mujeres-musulmanas-destacan-en-el-deporte-a-pesar-de-restricciones-y-estereotipos/>
- Rodríguez, E. M. (2022, Gener 17). *Las mujeres en el deporte: sector deportivo*. FETRI. Recuperat Desembre 3, 2022, de: <https://triatlon.org/blog/las-mujeres-en-el-deporte-situacion-sector-deportivo/>
- Treballem per la justícia de gènere*. (n.d.). Oxfam Intermon. Recuperat Octubre 12, 2022, de: <https://www.oxfamintermon.org/ca/treballem-per-justicia-genero>
- Vega, A. (2021, Abril 19). *Katherine Switzer y la carrera hacia la igualdad*. Amnistía Internacional España. Recuperat Octubre 21, 2022, de: <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/kathrine-switzer-y-la-carrera-hacia-la-igualdad/>

BIBLIOGRAFIA

Hontangas Carrascosa, J., Orts Delgado, F., & Mestre Sancho, J. A. (2018). *Género y deporte: El camino hacia la igualdad*. Reus.

López González, M. J. (2017). *Mujer, discriminación y deporte*. Reus.

Empez, T. (2004). *Ser dona avui: treball, maternitat, moda, esport, salut, sexe*. Pòrtic.

Orts Delgado, F., Mestre Sancho, J. A., & Hontangas Carrascosa, J. (2018). *Género y deporte: El camino hacia la igualdad*. Reus.

ANNEXOS

ANNEX 1. GLOSSARI

- **Desigualtat de gènere:** desigualtat social per raó de gènere, que es concreta en diferències d'estatus, poder i prestigi entre les dones i els homes que formen part d'una mateixa societat.
<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/desigualtat>
- **Gènere:** construcció cultural i social que defineix les diferents característiques emocionals, afectives i intel·lectuals així com els comportaments que cada societat assigna com a propis i naturals a dones i a homes. El gènere s'aprèn i pot ser educat, canviat i manipulat.
https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/mco_recomanacions_prostitucio.pdf
- **Igualtat de gènere:** concepte que defensa que tots els éssers humans són lliures de desenvolupar les seves capacitats personals i de prendre decisions sense limitacions per raó de de gènere, i que els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de homes i dones són igualment dignes de consideració i valoració.
https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/mco_recomanacions_prostitucio.pdf
- **Estereotips sexistes i rols de gènere:** són construccions cultural que assignen, de manera desigual i discriminatòria, diferents papers, actituds i característiques a cada un dels sexes. Es tracta de generalitzacions basades en idees preconcebudes i prejudicis. Els estereotips sexistes fixen un únic model de ser home i un únic model de ser dona, vàlids socialment, a partir dels quals s'estableix un sistema desigual de relacions de poder entre els sexes.
https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/mco_recomanacions_prostitucio.pdf
- **Feminisme:** posició teòrica, política i social que defensa i reivindica la igualtat de dones i homes en drets, llibertats i oportunitats, partint de l'evidència empírica que constata la desigualtat per raó de sexe que pateixen les dones davant dels homes en tots els àmbits socials.
<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/feminisme>
- **Masclisme:** conjunt de creences, actituds, conductes i pràctiques socials destinades a justificar i promoure el manteniment d'un tracte discriminatori contra les dones.
<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/MASCLISME>

- **Patriarcat:** sistema sociopolític en què l'home té el màxim poder i la màxima autoritat i la dona hi queda supeditada.
<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/patriarcat>
- **Sexiste (sexisme):** conjunt de mecanismes desenvolupats des del patriarcat per mantenir la situació d'inferioritat, subordinació i explotació de les dones i la feminitat.
<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/sexisme>
- **Sostre de vidre:** barrera invisible que representa les limitacions amb què es troben les dones per a ascendir en la seva carrera professional fins als càrrecs de més responsabilitat.
<https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/sostre%20de%20vidre>
- **Miratge de la igualtat:** concepte que explica que infants i adolescents perceben la desigualtat entre homes i dones adults i les diferències entre nois i noies però no les interpreten com a desigualtats, de manera que senten que tenen les mateixes possibilitats vitals uns i altres.
<https://www.ara.cat/opinio/Gemma-Altell-miratge-igualtat-genera>

ANNEX 2. PREGUNTES DE LES ENTREVISTES

Relació de les preguntes realitzades a les persones entrevistades:

1. Digues el teu nom i a que et dediques.
2. Edat i gènere amb el qual t'identifiques.
3. Breu resum de la teva trajectòria professional.
4. Què significa l'esport per a tu?
5. Et dediques professionalment a l'esport? Consideres que vius de l'esport?
6. Creus que influeix el teu gènere? Per què?
7. Si és que si, has tingut alguna dificultat per arribar a viure de l'esport? Quines?

Si és que no, creus que no vius de l'esport pel teu gènere? Per què?
8. Has trobat dificultats per combinar la teva vida personal/familiar amb la teva trajectòria esportiva? Quines?
9. Creus que el gènere femení té més dificultats a dedicar-se professionalment i viure de l'esport? *(en el cas de les persones entrevistades de gènere masculí)*

Creus que el gènere masculí ho té més fàcil per a dedicar-se professionalment i viure de l'esport? *(en el cas de les persones entrevistades de gènere femení)*
10. Creus que les condicions laborals en l'àmbit esportiu estan equiparades?
11. Quina és la teva opinió personal o que creus que seria necessari fer per equilibrar aquestes desigualtats?

ANNEX 3. MODEL D'ENQUESTA

DESIGUALTATS DE GÈNERE EN L'ESPORT DE L'ALT RENDIMENT

Hola, soc la Lucía Lázaro, estic cursant segon de batxillerat i el meu treball de recerca tracta sobre les desigualtats de gènere en l'esport d'alt rendiment. Estaria molt agraïda si poguéssiu respondre aquestes preguntes, ja que serien molt importants per reforçar el meu marc pràctic.
Moltes gràcies a tots i totes!

[Iniciar sesión en Google](#) para guardar lo que llevas hecho. [Más información](#)

***Obligatorio**

Quina edat tens? *

- 8-12 anys
- 12-30 anys
- +30 anys

Quin és el gènere amb el que t'identifiques? *

- Masculí
- Femení
- No binari

Coneixes a aquest jugador? *

- Si
- No

Saps com es diu i l'esport que practica? *

Tu respuesta

Coneixes a aquesta jugadora? *

- Si
- No

Saps com es diu i l'esport que practica? *

Tu respuesta

Creus que existeixen esports per homes i esports per a dones? *

- Si
 No

Creus que existeixen esports per homes i esports per a dones? *

- Si
 No

Saps que és la desigualtat de gènere? *

- Si
 No

Saps qui es Usain Bolt? *

- Si
 No

Quin és l'esport que practica? *

Tu respuesta

Saps qui es Elaine Thompson-Herah? *

- Si
- No

Quin és l'esport que practica? *

Tu respuesta

Creus que hi ha desigualtat de gènere en l'esport d'alt rendiment? *

- Si
- No

Creus que el número de dones que són professionals de l'esport és inferior que el d'homes? *

- Sí, crec que hi ha més homes que dones esportistes professionals.
- No, crec que està igualat.
- No, crec que hi ha més dones que homes esportistes professionals.

Creus que les dones que es dediquen professionalment a l'esport tenen més dificultats a causa del seu gènere? *

- Sí, ho tenen més difícil.
- No, tenen les mateixes dificultats.

En el cas de contestar "Sí", podries indicar quines dificultats creus que tenen? *

Tu respuesta

Creus que els homes i les dones esportistes tenen les mateixes condicions laborals? (sous, horaris, visibilitat als mitjans de comunicació, etc.) *

- Sí, tenen les mateixes condicions laborals.
- No, crec que els homes tenen millors condicions laborals.

A quants esportistes d'aquesta imatge coneixes? *

- 1-2
- 3-4
- 4-5
- 6

A quantes esportistes d'aquesta imatge coneixes? *

- 1-2
- 3-4
- 4-5
- 6